

Rapport fra den Tværministerielle Arbejdsgruppe om Solarier

Sikkerhedsstyrelsen 2012

Sikkerhedsstyrelsen

Nørregade 63
6700 Esbjerg

www.sik.dk
Tlf: 33 73 20 00
Fax: 33 73 20 99
E-mail: sik@sik.dk

INDHOLD

---

1. Resumé.....	8
1.1. Baggrund.....	8
1.2. Den seneste viden på området.....	8
1.3. Gældende regler	9
1.3.1. EU-regler.....	9
1.3.2. Hensynet til varernes frie bevægelighed.....	10
1.3.3. Nationale regler.....	10
1.3.4. Behovet for specifikke regler.....	11
1.4. Opsummering af arbejdsgruppens overvejelser om fremadrettede initiativer.....	11
1.4.1. Solariers udstråling og UV-typer.....	11
1.4.2. Beskyttelse af forbrugeren	12
1.4.3. Tilsyn med anvendelse af solarier	13
1.5. Hvad gør man i andre lande?	14
2. Gældende regler.....	15
2.1. EU-retlig regulering (herunder muligheder og begrænsninger)	15
2.1.1. Traktatbestemmelser	15
2.1.2. Lavspændingsdirektivet.....	15
2.1.3. Maskindirektivet.....	17
2.1.4. Produktsikkerhedsdirektivet	18
2.1.5. Øvrige EU-retlige problemstillinger	20
2.1.5.1. Forsigtighedsprincippet	20
2.1.5.2. Informationsproceduredirektivet.....	21
2.1.5.3. Forordning om gensidig anerkendelse	21
2.1.5.4. Forordning om fælles rammer for akkreditering og markedsovervågning.....	22

2.1.6. Standarden EN 60335-2-27	22
2.1.6.1. UV-typer og grænser for effektiv strålingsintensitet	22
2.1.6.2. Krav til mærkning	23
2.1.6.3. Krav til vejledning	23
2.2. Dansk ret.....	23
2.2.1. Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994.....	23
2.2.2. Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler	24
2.2.3. Produktsikkerhedsloven	24
2.2.3.1. Lovens anvendelsesområde	24
2.2.3.2. "Det generelle sikkerhedskrav"	25
2.2.3.3. Kontrolmyndighederne	25
2.2.3.4. Beføjelser (markedsovervågning).....	26
2.2.3.5. Straf	28
3. Hovedtemaer	29
3.1. Generel indledning om gældende ret	29
3.1.1. Betingelser for markedsføring.....	29
3.1.2. Betingelser for anvendelse	31
3.2. Inddeling i UV-typer og grænser for effektiv strålingsintensitet.....	32
3.2.1. Gældende ret.....	32
3.2.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	33
3.2.2.1. Norge	33
3.2.2.2. Sverige	33
3.2.2.3. Finland	33
3.2.2.4. Island	33
3.2.2.5. Andre lande	34
3.2.2.6. Opsummering andre lande.....	34

3.2.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	34
3.3. Forbud mod anvendelse af visse typer af solarier i ubemandede solcentre	38
3.3.1. Gældende ret.....	38
3.3.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	41
3.3.2.1. Norge	41
3.3.2.2. Sverige	41
3.3.2.3. Finland	41
3.3.2.4. Island	41
3.3.2.5. Andre lande	41
3.3.2.6. Opsummering andre lande.....	42
3.3.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	42
3.4. Anvendelse af solarier af personer under 18 år	47
3.4.1. Gældende ret.....	47
3.4.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	48
3.4.2.1. Norge	48
3.4.2.2. Sverige	48
3.4.2.3. Finland	48
3.4.2.4. Island	48
3.4.2.5. Andre lande	48
3.4.2.6. Opsummering andre lande.....	49
3.4.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	49
3.5. Vedligeholdelse af solarier og ændring af solariers konstruktion.....	50
3.5.1. Gældende ret.....	50
3.5.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	50
3.5.2.1. Norge	50
3.5.2.2. Sverige	50

3.5.2.3. Finland	50
3.5.2.4. Island	50
3.5.2.5. Andre lande	50
3.5.2.6. Opsummering andre lande.....	51
3.5.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	51
3.6. Særlige sikkerhedsforanstaltninger	51
3.6.1. Gældende ret.....	51
3.6.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	52
3.6.2.1. Norge	52
3.6.2.2. Sverige	52
3.6.2.3. Finland	52
3.6.2.4. Island	53
3.6.2.5 Andre lande	53
3.6.2.6. Opsummering andre lande.....	53
3.6.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	53
3.7. Mærkning	54
3.7.1. Gældende ret.....	54
3.7.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	55
3.7.2.1. Norge	55
3.7.2.2. Sverige	55
3.7.2.3. Finland	55
3.7.2.4. Island	55
3.7.2.5 Andre lande	55
3.7.2.6. Opsummering andre lande.....	56
3.7.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	56
3.8. Vejledning og skiltning.....	57

3.8.1. Gældende ret.....	57
3.8.2. Lovgivning og praksis i andre lande.....	59
3.8.2.1. Norge	59
3.8.2.2. Sverige	59
3.8.2.3. Finland	60
3.8.2.4. Island	60
3.8.2.5 Andre lande	60
3.8.2.6. Opsummering andre lande.....	61
3.8.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	61
3.9. Forholdet til produktsikkerhedsloven	63
4. Myndighedernes beføjelser og sanktioner.....	64
4.1. Myndighedernes markedsovervågning.....	64
4.1.1. Adgang til at få udleveret oplysninger og føre kontrol	64
4.1.2. Adgang uden retskendelse	65
4.1.3. Myndighedernes muligheder for at foretage indgreb	65
4.2. Effektive og præventive sanktioner	67
4.3. Lovgivning og praksis i andre lande.....	68
4.3.1. Norge	68
4.3.2. Sverige	69
4.3.3. Finland	69
4.3.4. Island	70
4.3.5. Andre lande	70
4.3.6. Opsummering andre lande.....	72
4.4. Analyse og fremadrettede overvejelser	72
4.4.1. Kontrollementer	72
4.4.2. Inspektion af solcentret.....	74

4.4.3. Myndighedskontrol kombineret med egenkontrol.....	76
4.4.4. Fordele og ulemper ved kontrolmodellerne	79
4.4.5. Registreringsordning	80
4.4.6. Sanktionsmuligheder	81
5. Fordelingen af opgaver mellem myndighederne på solarieområdet	82
5.1. Gældende lovgivning	82
5.2. Myndighedsansvaret i andre lande	83
5.2.1. Norge	83
5.2.2. Sverige	84
5.2.3. Finland	84
5.2.4. Island	84
5.2.5. Andre lande	84
5.2.6. Opsummering andre lande	85
5.3. Analyse og fremadrettede overvejelser	86
6. Bilagsoversigt	89

1. Resumé

1.1. Baggrund

Sikkerhedsstyrelsen gennemførte i 2010 en række tilsyn på solarieområdet for at kontrollere, om solarierne i primært solcentre levede op til sikkerhedskravene. Styrelsens tilsyn omfattede blandt andet kontrol af solarietyper, solariernes UV-udstråling og om solarierne var korrekt mærkede.

Resultatet af kontrollen viste, at der var sikkerhedsproblemer på solarieområdet. Især viste det sig at være et problem, at der var solarier, hvor UV-udstrålingen var for høj. Den daværende økonomi- og erhvervsminister nedsatte på den baggrund en tværministeriel arbejdsgruppe i april 2011.

Arbejdsgruppen, der har bestået af repræsentanter fra Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt Erhvervs- og Vækstministeriet,¹ har udarbejdet en rapport, der analyserer mulighederne for at fremme en øget regelefterlevelse på solarieområdet. Rapporten giver samtidig en række vurderinger af, hvilke tiltag der kan være med til at fremme forbrugernes viden om solarier og brugen af dem.²

Brug af solarier er forbundet med en sundhedsmæssig risiko, og det er centralt, at forbrugeren er bekendt med den risiko og kan træffe beslutningen om at bruge solarieret på et oplyst grundlag. Samtidig er det væsentligt, at forbrugeren kan have tillid til, at solarierne er så sikre som muligt.

1.2. Den seneste viden på området

Scientific Committee on Consumer Products, der er nedsat af EU-Kommissionen, anbefaler, at den effektive bestråling ikke overstiger 0,3 W/m².

Parallelt med arbejdsgruppens analyse har Sikkerhedsstyrelsen i perioden fra 2010 til foråret 2012 besøgt i alt 126 solcentre og kontrolleret 523 solarier. Af de 523 solarier er der foretaget målinger af UV-udstrålingen på de 196. Tabel B viser, hvor stor en andel af de kontrollerede solarier, der overskrider den anbefalede grænseværdi for maksimal UV-stråling.

---

¹ Arbejdsgruppens sammensætning er gengivet i bilag II til denne rapport.

² Kommissariatet er gengivet i bilag I til denne rapport.

A: Antal tilsyn og målinger fordelt på årstal

	Antal solcentre	Antal solarier	Antal UV-målinger
2010	60	283	23
2011	45	148	129
2012	21	92	44

B: Måling af udstråling

År	Over 0,3 W/m ²	Under 0,3 W/m ²
2010	13/23 (56 %)	10/23 (44 %)
2011	24/129 (18,6 %)	105/129 (81,4 %)
2012	26/44 (59 %)	18/44 (41 %)

Tallene er ikke direkte sammenlignelige, fordi kontrollerne i 2011 blev foretaget efter forudgående varsel af det enkelte solcenter, hvorimod de i 2012 blev foretaget uden forudgående varsel. Sikkerhedsstyrelsen har løbende offentliggjort kontrolresultater på sin hjemmeside www.sik.dk.

Ovenstående tal afspejler, at behovet for at fremme en øget regelefterlevelse fortsat er aktuelt, idet der stadig er problemer med, at solariernes udstråling er for høj.

1.3. Gældende regler

1.3.1. EU-regler

EU-retten indeholder ikke specifikke regler, der direkte regulerer anvendelsen af solarier i solcentre. To relevante direktiver på området - lavspændingsdirektivet og maskindirektivet - stiller krav til solariernes sikkerhed i forbindelse med markedsføring af solarier. Derimod opstiller direktiverne ingen specifikke betingelser, som erhvervsdrivende af hensyn til strålefare skal

opfylde, når de efterfølgende stiller solarier til rådighed for forbrugere. Det vil sige, at direktiverne ikke stiller specifikke krav til anvendelsen af solarier.

Et tredje direktiv, produktsikkerhedsdirektivet, indeholder heller ikke specifikke regler vedrørende solarier, men indeholder et generelt krav om, at producenter kun må markedsføre sikre produkter. Produktsikkerhedsdirektivet finder anvendelse i forhold til solarier, som i forbindelse med en tjenesteydelse stilles til rådighed for forbrugerne i tjenesteyderens lokaler, fx solcentre, fitnesscentre mv. Det gælder, når forbrugeren selv kan betjene solariet herunder slukke eller i øvrigt ændre behandlingen undervejs.

1.3.2. Hensynet til varernes frie bevægelighed

Nationale særregler om produkters anvendelse kan under visse omstændigheder udgøre en begrænsning på varernes frie bevægelighed. Anvendelsesforbud er dermed omfattet af TEUF-artikel 34, mens det er vanskeligere at vurdere, om begrænsninger for anvendelsen af et produkt, eksempelvis et solarium, vil være i strid med bestemmelsen. De eventuelle begrænsninger skal begrundes i hensynet til menneskers liv og sundhed eller eventuelt i hensyn til forbrugerne.

Arbejdsgruppen har ikke foretaget en nærmere vurdering af dette aspekt, og der vil derfor skulle foretages en nærmere analyse af forholdet til EU-retten, såfremt det besluttes at gennemføre lovgivning på området. Det kan i den forbindelse nævnes, at der i de fleste af de udvalgte europæiske lande, der sammenlignes med i analysen, findes nationale regler om brug af solarier i solcentre.

Fremtidige regler om brug af solarier i solcentre vil ikke være baseret på specifikke EU-regler, der direkte regulerer anvendelsen af solarier. Efter arbejdsgruppens opfattelse vil en eventuel lovgivning dog tilsigte delvist at gennemføre de generelle regler i produktsikkerhedsdirektivet på et specielt område.

1.3.3. Nationale regler

Ligesom EU-retten indeholder dansk lovgivning ikke specifikke regler, der direkte regulerer anvendelsen af solarier. Der kan dog opstilles krav efter produktsikkerhedsloven, hvis det efter en konkret risikovurdering lægges til grund, at anvendelse af solariet er farligt.

Standarden EN 60335-2-27 indeholder specifikke krav til konstruktionen af solarier og betingelser for markedsføringen. Overholdelsen af standardens regler er formelt set frivillig, men standarden indgår som et element i myndighedens konkrete risikovurdering. Risikovurderingen er med til at afgøre, om brugen af solariet er farligt, og at der dermed er grundlag for at opstille krav med hjemmel i produktsikkerhedsloven.

1.3.4. Behovet for specifikke regler

Kontrolmyndighedernes praksis ved brug af solarier i solcentre sker med hjemmel i de generelle bestemmelser i produktsikkerhedsloven.

Selv om produktsikkerhedsloven indeholder hjemmel til, at man i bekendtgørelsesform kan udstede et generelt forbud mod anvendelsen af farlige solarier, indeholder den ikke hjemmel til, at man herudover kan udstede generelle krav, som solcentrene skal opfylde som betingelse for at anvende solarier. Der er derfor næppe hjemmel i produktsikkerhedsloven til at udstede generelle regler med samtlige krav, som arbejdsgruppen har overvejet.

1.4. Opsummering af arbejdsgruppens overvejelser om fremadrettede initiativer

Arbejdsgruppen har drøftet en lang række temaer vedrørende sundhed og sikkerhed ved anvendelse af solarier i solcentre. På baggrund af analysearbejdet er gruppen kommet frem til en række vurderinger inden for områderne: solariers udstråling og UV-type, beskyttelse af forbrugeren og tilsyn.

1.4.1. Solariers udstråling og UV-typer

Spørgsmålet om solariers sikkerhed kan i overvejende grad henføres til den fare for menneskers liv og sundhed, der skyldes solariers UV-stråling.

Som tidligere nævnt anbefaler Scientific Committee on Consumer Products, der er nedsat af EU-Kommissionen, at den effektive bestråling ikke overstiger $0,3 \text{ W/m}^2$.

Efter den tidligere nævnte standard (EN 60335-2-27) opdeles solarier i fire UV-typer. De fire typer har forskellige grader af henholdsvis UV-A og UV-B stråling. UV-B stråling har 3-4 gange større evne til at fremkalde rødme og forbrænding, som ved samme mængde UV-A stråling.

Type 1 og 2 solarier har en mindre grad af UV-B stråling end både type 3 og 4 solarier.

Type 4 solarier har en højere grad af UV-B stråling end type 3 solarier.

Sundhedsstyrelsen har foretaget en sundhedsfaglig vurdering af de forskellige typer solarier og vurderer, at ved brug af UV-type 1-3 i lige lang tid (hvor alle tre typer udsender hvad der svarer til $0,3 \text{ W/m}^2$) vil solarietyperne 1 og 2 give færre forbrændinger og inflammationer, DNA-skader mv. og vil teoretisk være mindre risikobetonede at benytte end UV-type 3. Anvendelsen af solarier af UV-type 4 vil øge den enkelte brugers relative risiko for at få forbrændinger og for at udvikle modernærkekræft og SCC – især blandt folk med følsom og lys hud.

Med hensyn til solarier af UV-type 1 og 2 har arbejdsgruppen dog også lagt vægt på, at det ikke kan udelukkes, at brugere af solarier af UV-type 1 og 2 på grund af den lavere forbrændingsrisiko forledes til at bruge dem i længere tid, end de vil bruge UV-type 3 solarier. Derved vil de få en højere samlet eksponering (livstidseksponering) for UV-lys, som er mistænkt for at være hovedårsagen til den såkaldt non-melanom hudkræft. Risikoen for fejlbetjening af solarierne kan derfor være højere ved UV-type 1 og 2 end UV-type 3.

Sundhedsstyrelsen har desuden oplyst, at tidlige eksponeringer for UV-lys er mere farlige end sene. I en række udvalgte europæiske lande findes lovgivning med forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier.

Der kan, på baggrund af ovenstående, med fordel udformes specifikke regler i lovgivningen, der i relation til strålefare opstiller betingelser for brug af solarier i solcentre.

Arbejdsgruppen vurderer på den baggrund:

1. Der kan med fordel opstilles en regel om, at det er en betingelse for anvendelsen af solarier, at solarier skal overholde udstrålingskravet på maksimalt $0,3 \text{ W/m}^2$.
2. Der kan, på baggrund af en sundhedsfaglig vurdering, med fordel opstilles et forbud mod at anvende solarier af UV-type 4 i solcentre.
3. Der kan, på grund af risikoen for forkert brug, med fordel opstilles et krav om, at solarier af UV-type 1 og 2 ikke anvendes i ubemandede solcentre.
4. Man kan, på baggrund af en sundhedsfaglig vurdering, med fordel forbyde brug af solarier for personer under 18 år.
5. Der kan med fordel stilles som betingelse for anvendelse af solarier, at de til enhver tid vedligeholdes.

1.4.2. Beskyttelse af forbrugeren

Standarden (EN 60335-2-27) stiller en række krav til særlige sikkerhedsforanstaltninger ved markedsføring af solarier. Solarierne skal eksempelvis leveres med to par beskyttelsesbriller og være udstyret med en timer. Der er desuden en række krav til mærkning og brugsanvisning.

Ifølge en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen udvikler en del personer symptomer svarende til sneblindhed, hvis øjnene ikke beskyttes tilstrækkeligt imod strålingen. Der er desuden forekommet tilfælde i udlandet, hvor forbrugeren, der er faldet i søvn i solariet, er blevet alvorligt forbrændt, fordi solariets timer var defekt.

Sikkerhedsstyrelsen stiller, på baggrund af standarden og med hjemmel i produktsikkerhedsloven, krav om, at der, synligt for brugerne af solarierne, skal være vejledning på dansk i overensstemmelse med standardens krav. Det er Sikkerhedsstyrelsens vurdering, at det er en nødvendig foranstaltning for at sikre, at forbrugeren uden unødigt fare for sin sundhed og sikkerhed kan bruge solarierne.

Arbejdsgruppen vurderer på den baggrund:

6. Man kan med fordel tage udgangspunkt i standardens krav til sikkerhedsforanstaltninger.
7. Man kan med fordel stille krav til solcentrene om, at der stilles beskyttelsesbriller til rådighed for brugerne, og at beskyttelsesbrillerne lever op til standardens krav.
8. Man kan med fordel stille krav om, at solarierne skal være udstyret med en timer, der kan indstilles i overensstemmelse med fabrikantens dosseringsplan eller tilsvarende anvisninger.
9. Man kan med fordel stille krav om, at solarierne mærkes med UV-type og ækvivalenskodeområde, der angiver, hvilke typer af lysrør, der skal anvendes i det enkelte solarium. Det gør det i et vist omfang muligt for en kontrolmyndighed at foretage en

umiddelbar kontrol af, om det enkelte solarium overholder kravene til udstråling og UV-type.

10. Man kan med fordel stille krav om ophængning af en plakat med de nordiske råd angående brug af solarier. Det vil medvirke til at sætte den enkelte forbruger i stand til at foretage et oplyst valg.

1.4.3. Tilsyn med anvendelse af solarier

Ét element i kontrollen med solarier kan være egenkontrol i form af krav om en logbog. I logbogen kan der foreligge identifikationsoplysninger om det enkelte solarium, der bruges i solcentret, i form af fabrikat eller handelsnavn, UV-type, ækvivalenskodeområde og eventuelt serienummer. Solcentret vil herefter skulle registrere dato for udskiftning af rør og hvilken ækvivalenskode, de nye rør har, samt oplysning om enhver udskiftning af dele eller ændring af solariet.

Der findes i dag ikke et samlet overblik over, hvor mange solcentre eller lignende, der findes i Danmark. Hverken myndigheder, relevante registre eller brancheforeninger, har således et præcist overblik over solcentrene i Danmark. Derfor kan et andet element, i forbindelse med tilsyn, være en registrering af solcentre. En registrering vil betyde, at ressortmyndigheden kan planlægge en mere effektiv kontrol, da der kan udføres dokumentationskontrol ved at indhente logbøger på baggrund af oplysningerne i registret. Samtidig kan der gennemføres en målrettet kommunikationsindsats, hvilket er værdifuldt, hvis der eksempelvis fastsættes nye regler på området.

Især tre myndigheder er relevante på solarieområdet; Arbejdstilsynet, Sikkerhedsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen.

Arbejdstilsynets hovedopgave er at føre tilsyn med overholdelsen af arbejdsmiljøloven. Arbejdstilsynets tilsyn retter sig ikke mod brugerens anvendelse af solarierne.

Sikkerhedsstyrelsen varetager som hovedregel opgaven som kontrolmyndighed efter produktsikkerhedsloven. På den baggrund har Sikkerhedsstyrelsen blandt andet kontrolleret, om anvendelsen af solarier i solcentre lever op til det generelle sikkerhedskrav i produktsikkerhedsloven.

Sundhedsstyrelsen er forpligtet til at yde rådgivning til andre myndigheder i sundhedsfaglige spørgsmål, men har ingen administrative opgaver i forhold til markedsføringen af solarier og anvendelsen af solarier i solcentre.

Arbejdsgruppen vurderer på den baggrund:

11. Man kan med fordel udarbejde en kontrolordning bestående af en registrering af solcentrene og en myndighedskontrol kombineret med egenkontrol. Løsningen kan medvirke til at fremme en øget regel efterlevelse i branchen.
12. Man kan med fordel undersøge muligheden for at anvende administrative bødeforelæg som sanktionsmulighed, fordi det umiddelbart kan konstateres, om reglerne er overtrådt.

1.5. Hvad gør man i andre lande?

Arbejdsgruppen har i sin analyse set på, hvordan de omkringliggende lande lovgiver på området og fremmer regelefterlevelsen. I analysen er der inddraget oplysninger fra Norge, Sverige, Finland, Island, Portugal, Tyskland, Spanien, Holland og Belgien.

Bortset fra Holland har de udvalgte lande specifik lovgivning, der i forbindelse med anvendelsen af solarier stiller krav til den maksimale effektive udstråling. I de andre nordiske lande er der specifik lovgivning, der begrænser anvendelsen af andre solarier end UV-type 3.

Island, Norge og Finland har en lovgivning med et egentligt forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier. Bortset fra Holland har alle de øvrige udvalgte europæiske lande også et forbud i deres lovgivning.

Bortset fra Holland og Belgien har de udvalgte europæiske lande en lovgivning, der i varierende omfang regulerer vedligeholdelse og ændringer ved anvendelsen af solarier. Holland er det eneste land, der ikke har en specifik lovgivning, der stiller krav om særlige sikkerhedsforanstaltninger ved anvendelsen af solarierne. Der er, i de fleste udvalgte europæiske lande, lovgivning, der i varierende omfang stiller krav om mærkning som betingelse for anvendelse af solarier. De eneste undtagelser er Holland og Belgien. Holland stiller heller ikke krav i sin lovgivning om vejledning som betingelse for anvendelse af solarier.

I knap halvdelen af de udvalgte lande er der krav om en godkendelse, før man kan drive et solcenter. Bortset fra Holland har den kompetente myndighed i alle de udvalgte lande mulighed for at udstede påbud og forbud i tilfælde, hvor et solarium ikke lever op til lovgivningens krav. Spanien er det eneste land, hvor tilsyn udføres af private virksomheder. I Island tillader lovgivningen, at tilsyn kan udføres af private virksomheder, men denne mulighed har ikke været benyttet. I fire ud af de nordiske lande er det overordnede myndighedsansvar for solarieområdet placeret hos en strålebeskyttelsesmyndighed. I fire ud af de fem øvrige udvalgte europæiske lande er myndighedsansvaret for solarieområdet placeret i et ministerium, der har økonomi og erhverv som ressortområde.

2. Gældende regler

Der henvises i rapporten til forskellige EU-retlige og danske regler. I det følgende beskrives den gældende lovgivning generelt. Der foretages derfor ikke en generel beskrivelse af lovgivningen i de øvrige afsnit i rapporten.

2.1. EU-retlig regulering (herunder muligheder og begrænsninger)

2.1.1. Traktatbestemmelser

Nationale særregler om produkters anvendelse kan under visse omstændigheder udgøre en begrænsning på varernes frie bevægelighed.³ Anvendelsesforbud er dermed omfattet af TEUF artikel 34,⁴ mens det er vanskeligere at vurdere, om anvendelsesbegrænsninger vil være i strid med bestemmelsen.

I den udstrækning det konkret findes, at begrænsninger i dansk ret for brug af solarier er i strid med artikel 34, skal det derefter undersøges, om begrænsningerne kan begrundes i hensynet til menneskers liv og sundhed⁵ eller eventuelt kan begrundes i hensyn til forbrugerne.⁶

For at eventuelle regler med sigte på en dansk begrænsning af solariers brug kan begrundes i hensynet til menneskers liv og sundhed, er det en betingelse:

1. at foranstaltningen er egnet til at varetage dette hensyn,
2. at foranstaltningen ikke går videre end nødvendigt for at varetage det påberåbte hensyn, og
3. at der er proportionalitet mellem foranstaltningen og det bagvedliggende hensyn.

2.1.2. Lavspændingsdirektivet

Baggrunden for lavspændingsdirektivet var, at forskelle i udformningen af medlemsstaternes bestemmelser om sikkerhed ved brug af elektrisk materiel bevirker, at samhandelen hæmmes. På den baggrund har direktivet bl.a. til formål at sikre, at fri omsætning af elektrisk materiel inden for Fællesskabet kan finde sted, når materiellet opfylder bestemte sikkerhedskrav, der er godkendt i alle medlemsstaterne.⁷

---

³ Følger bl.a. af EU-domstolens sag C-110/05, Kommissionen mod Italien, som vedrørte et italiensk forbud mod anvendelse af påhængsvogne.

⁴ Artikel 34 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde hvorefter kvantitative indførselsrestriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning er forbudt mellem medlemsstaterne.

⁵ TEUF artikel 36.

⁶ Princippet i EU-domstolens dom i sag 120/78, Casis de Dijon.

⁷ Betragtning nr. 2 og 6 i lavspændingsdirektivets præampel.

Lavspændingsdirektivet omfatter som hovedregel alt elektrisk materiel, som er bestemt til brug inden for spændingsgrænser mellem 50 V og 1000 V for vekselspænding og 75 V og 1500 V for jævnspænding.⁸

Efter lavspændingsdirektivet⁹ skal medlemslandene i EU bl.a. træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at elektrisk materiel kun kan bringes i handlen, hvis det er fremstillet i overensstemmelse med de tekniske sikkerhedsbestemmelser, som er gældende i EU.¹⁰ Elektrisk materiel skal bl.a. udformes og fremstilles, så der sikres beskyttelse mod farer, der kan forårsages af stråling.¹¹

Det er endvidere et krav, at produktet, hvis det er installeret korrekt, og det vedligeholdes og anvendes i overensstemmelse med dets formål, ikke må bringe sikkerheden i fare for personer, husdyr og ejendom.¹²

Medlemslandene skal træffe alle egnede foranstaltninger for, at der ikke af sikkerhedsmæssige grunde skabes hindringer for den frie omsætning inden for Fællesskabet af elektrisk materiel, der opfylder direktivets sikkerhedskrav.¹³

Der er i relation til markedsføring og fri omsætning formodning om, at elektrisk materiel, der opfylder de harmoniserede normer (standarder), opfylder direktivets sikkerhedskrav.¹⁴

Standarderne betragtes som harmoniserede, så snart de er fastlagt efter fælles overenskomst af de standardiseringsorganisationer, medlemslandene har anmeldt efter direktivet, og er blevet offentliggjort i henhold til den nationale fremgangsmåde. Standarderne skal ajourføres i takt med de teknologiske fremskridt samt udviklingen af de tekniske sikkerhedsforskrifter.¹⁵

Det elektriske materiel skal inden markedsføringen forsynes med CE-mærkning, som angiver, at det opfylder direktivets bestemmelser herunder proceduren for overensstemmelseserklæring.¹⁶

Lavspændingsdirektivet fastlægger en procedure, som en medlemsstat skal følge, hvis staten af sikkerhedsmæssige grunde forbyder, at en type elektrisk materiel bringes i handelen, eller af sikkerhedsmæssige grunde hindrer dens frie omsætning.¹⁷

---

⁸ Lavspændingsdirektivets art. 1.

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/95/EF af 12. december 2006 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser.

¹⁰ Lavspændingsdirektivets art. 2.

¹¹ Afsnit 2, litra b i lavspændingsdirektivets bilag I, der indeholder en liste over de vigtigste af sikkerhedskravene.

¹² Lavspændingsdirektivets art. 2.

¹³ Lavspændingsdirektivets art. 3. Det er i den forbindelse bl.a. en betingelse, at art. 8, stk. 1, om CE-mærkning er opfyldt. Lavspændingsdirektivet må derfor smhm. art 2 anses som et totalharmoniseringsdirektiv inden for det område, som det omfatter.

¹⁴ Lavspændingsdirektivets art. 5.

¹⁵ Lavspændingsdirektivets art. 5, stk. 2.

¹⁶ Lavspændingsdirektivets art. 8, stk. 1. Direktivet indeholder i art. 8, 10 og bilag III og IV nærmere regler om CE-mærkning, overensstemmelseserklæring samt teknisk dokumentation for opfyldelsen af direktivets sikkerhedskrav. Fabrikanten eller dennes repræsentant er forpligtet til at opbevare den tekniske dokumentation sammen med en kopi af overensstemmelseserklæringen.

Det kan konkluderes, at lavspændingsdirektivet i forbindelse med markedsføring af solarier stiller krav til solariernes sikkerhed også i relation til strålefare. Derimod opstiller direktivet ingen specifikke betingelser, som erhvervsdrivende af hensyn til strålefare skal opfylde, når de efterfølgende stiller solarier til rådighed for forbrugere. Det vil sige, at direktivet ikke opstiller specifikke krav til brug af solarier. Det være sig i relation til fx vedligeholdelse herunder ved udskiftning af rør.

2.1.3. Maskindirektivet

Hovedformålet med maskindirektivet¹⁸ er at sikre fri bevægelighed¹⁹ af maskiner og delmaskiner inden for Fællesskabet samt at harmonisere væsentlige sikkerheds- og sundhedskrav.²⁰ Maskindirektivet er et totalharmoniseringsdirektiv udarbejdet efter den nye metode, dvs. direktivets sikkerheds- og sundhedskrav er generelle væsentlige krav. Disse krav omsættes herefter til tekniske krav via harmoniserede standarder.²¹

Maskindirektivet finder anvendelse på maskiner, udskifteligt udstyr, sikkerhedskomponenter, hejse- og løftetilbehør, kæder, tove og stropper, aftagelige mekaniske kraftoverføringsaksler samt delmaskiner.²² Begrebet maskine omfatter flere forskellige forhold. Følgende er relevant i relation til solarier:

”Ved maskine forstås en samling af indbyrdes forbundne dele eller komponenter, hvoraf mindst én er bevægelig, forsynet med eller beregnet til at blive forsynet med et andet drivsystem end den menneskelige eller animalske kraft anvendt direkte, og samlet således, at de er indbyrdes forbundne med henblik på en nærmere fastlagt anvendelse.”²³

Undtaget fra maskindirektivet er bl.a. husholdningsapparater beregnet til privat brug, der er omfattet af lavspændingsdirektivet.²⁴

Medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger, så maskiner kun kan markedsføres og/eller ibrugtages, såfremt de opfylder maskindirektivets relevante bestemmelser og ikke udgør en risiko for personers sikkerhed og sundhed og i givet fald for husdyr og formuegoder og, når det er relevant, for miljøet, hvis de installeres og vedligeholdes på passende vis og anvendes til den forudsatte anvendelse eller under forhold, der med rimelighed kan forudses.²⁵

---

¹⁷ Lavspændingsdirektivets art. 9. Medlemsstaterne skal i disse tilfælde straks underrette de øvrige berørte medlemsstater og Kommissionen og anføre begrundelsen for sin beslutning og især angive, om uoverensstemmelsen skyldes en mangel i de harmoniserede normer, urigtig anvendelse af en harmoniseret norm eller at de i artikel 2 nævnte tekniske forskrifter ikke er blevet overholdt.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/42/EF af 17. maj 2006, gældende fra 29. december 2009 samt ændringsdirektiv 2009/127/EF.

¹⁹ Maskindirektivets art. 6.

²⁰ Maskindirektivets art. 2, litra m, samt bilag I.

²¹ Maskindirektivets art. 7.

²² Maskindirektivets art. 1.

²³ Maskindirektivets art. 2, litra a, første pind.

²⁴ Maskindirektivets art. 1, stk. 2, litra k, første led.

²⁵ Maskindirektivets art. 4, stk. 1.

Omvendt må medlemsstaterne ikke forbyde, begrænse eller hindre markedsføring og/eller ibrugtagning på deres område af maskiner, der opfylder bestemmelserne i maskindirektivet.²⁶

En maskine fremstillet i overensstemmelse med en harmoniseret standard, hvis reference er blevet offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende, formodes at være i overensstemmelse med de væsentlige sikkerheds- og sundhedskrav, der er omfattet af den pågældende standard.²⁷

En maskine skal inden markedsføringen forsynes med CE-mærkning, som angiver, at den opfylder direktivets bestemmelser, herunder procedurerne for overensstemmelsesvurdering og overensstemmelseserklæring.²⁸

Maskindirektivet stiller følgende krav vedr. strålingsfare:²⁹

”Uønskede strålingsemissioner fra maskinen skal fjernes eller reduceres til et niveau, der ikke er skadeligt for personer.

Alle funktionelle ioniserende strålingsemissioner skal reduceres til det laveste niveau, som er tilstrækkeligt til, at maskinen kan fungere hensigtsmæssigt under indstilling, drift og rengøring. Hvis der er en risiko, skal de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger træffes.

Alle funktionelle ikke-ioniserende strålingsemissioner under indstilling, funktion og rengøring skal reduceres til et niveau, der ikke er skadeligt for personer.”

Maskindirektivet fastsætter, at sikkerhedskravene i lavspændingsdirektivet finder anvendelse på maskiner. Kravene vedrørende overensstemmelsesvurdering og markedsføring og/eller ibrugtagning af maskiner, for så vidt angår fare i forbindelse med elektricitet, er dog udelukkende omfattet af maskindirektivet.³⁰

Det kan konkluderes, at maskindirektivet i forbindelse med markedsføring og ibrugtagning af solarier med mekanisk drevne bevægelige dele stiller krav til solariernes sikkerhed også i relation til strålingsfare. Derimod opstiller direktivet ingen specifikke betingelser, som erhvervsdrivende af hensyn til strålingsfaren skal opfylde, når de efterfølgende stiller solarier til rådighed for forbrugere. Det vil sige, at direktivet ikke opstiller specifikke krav til brugen af solarier. Det være sig i relation til fx vedligeholdelse herunder ved udskiftning af rør.

2.1.4. Produktsikkerhedsdirektivet³¹

Formålet med produktsikkerhedsdirektivet er at forbedre det indre markeds funktion.³² Samtidig skal direktivet sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved at indføre et almindeligt produktsikkerhedskrav, bestemmelser om producenteres og distributørers generelle forpligtelser,

---

²⁶ Maskindirektivets art. 6, stk. 1.

²⁷ Maskindirektivets art. 7, stk. 2.

²⁸ Maskindirektivets art. 5 og 12.

²⁹ Maskindirektivets bilag I, pkt. 1.5.10.

³⁰ Maskindirektivets bilag I, pkt. 1.5.1.

³¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/95/EF af 3. december 2001 om produktsikkerhed i almindelighed.

³² Betragtning nr. 2 i produktsikkerhedsdirektivets præambel.

kontrol med overholdelse af fællesskabets produksikkerhedskrav samt hurtig udveksling af oplysninger og indgriben på fællesskabsplan.³³

Produktsikkerhedsdirektivets bestemmelser finder anvendelse, medmindre der findes fællesskabsforskrifter med specifikke krav om sikkerheden ved de pågældende produkter, som har samme mål.³⁴

Direktivet omfatter alle produkter, som – også i forbindelse med levering af en tjenesteydelse – er bestemt for forbrugerne.³⁵ Direktivet finder ikke anvendelse på tjenesteydelser, men alene på produkter, som i forbindelse med en tjenesteydelse leveres eller stilles til rådighed for forbrugerne med henblik på at blive brugt af dem.³⁶

Kommissionen, DG SANCO – Generaldirektoratet for sundhed og forbrugere, har i en udtalelse af 11. oktober 2007 konstateret, at produksikkerhedsdirektivet finder anvendelse i forhold til solarier, som i forbindelse med en tjenesteydelse stilles til rådighed for forbrugerne i tjenesteyderens lokaler, fx solariecentre, fitnesscentre mv. med henblik på at blive brugt af dem. Det gælder, når forbrugeren selv kan betjene solariet herunder slukke eller i øvrigt ændre behandlingen undervejs.

Efter produksikkerhedsdirektivet må producenter kun markedsføre sikre produkter.³⁷ Et sikkert produkt er et produkt, der ikke frembyder nogen risici eller kun frembyder minimale risici, der er forenelige med produktets brug, og som under hensyntagen til et højt beskyttelsesniveau for borgernes sikkerhed og sundhed anses for acceptable.³⁸

Direktivet opstiller et hierarki af kriterier herunder forskellige typer af standarder, som myndighederne bruger til at vurdere, om et produkt opfylder direktivets almindelige sikkerhedskrav.³⁹

At et produkt er i overensstemmelse med de kriterier, der skal sikre, at det almindelige sikkerhedskrav overholdes, udelukker dog ikke, at medlemsstaternes myndigheder griber ind, hvis produktet på trods af dets overensstemmelse med kravene viser sig at være farligt.⁴⁰

Bliver Kommissionen bekendt med, at bestemte produkter udgør en alvorlig risiko for forbrugernes sikkerhed og sundhed i flere medlemsstater, kan den under særlige betingelser vedtage en beslutning, som pålægger medlemsstaterne at træffe nærmere angivne foranstaltninger. Medlemsstaterne skal i disse tilfælde inden for en frist træffe foranstaltninger til at gennemføre beslutningen.⁴¹

---

³³ Betragtning nr. 4 i produksikkerhedsdirektivets præampel.

³⁴ Produktsikkerhedsdirektivets art. 1, stk. 2.

³⁵ Produktsikkerhedsdirektivets art. 1, stk. 2, jf. art. 2, litra a.

³⁶ Betragtning nr. 9 i produksikkerhedsdirektivets præampel.

³⁷ Produktsikkerhedsdirektivets art. 3, stk. 1.

³⁸ Produktsikkerhedsdirektivets art. 2, litra b.

³⁹ Produktsikkerhedsdirektivets art. 3, stk. 2-3.

⁴⁰ Produktsikkerhedsdirektivets art. 3, stk. 4.

⁴¹ Produktsikkerhedsdirektivets art. 13.

2.1.5. Øvrige EU-retlige problemstillinger

2.1.5.1. Forsigtighedsprincippet

EU's traktater indeholder kun én udtrykkelig henvisning til forsigtighedsprincippet, nemlig i kapitlet om miljøbeskyttelse.⁴² EU-Domstolen har dog anvendt princippet uden for dette område.⁴³ I praksis kan forsigtighedsprincippet anvendes meget bredere bl.a. i forbindelse med forbrugerpolitik og menneskers, dyrs og planters sundhed.

Kommissionen har udstedt retningslinjer for Kommissionens anvendelse af forsigtighedsprincippet.⁴⁴ Herefter kan forsigtighedsprincippet anvendes, når potentielt farlige følger af et fænomen, et produkt eller en proces kan identificeres gennem en videnskabelig, objektiv evaluering, men denne evaluering ikke gør det muligt at fastslå risikoen med tilstrækkelig stor sikkerhed.

Efter retningslinjerne forudsætter anvendelse af forsigtighedsprincippet bl.a.:

1. Identifikation af potentielt negative følger af et fænomen, et produkt eller en proces.
2. En videnskabelig risikovurdering, som på grund af utilstrækkelige, foreløbige eller unøjagtige data ikke gør det muligt at påvise den pågældende risiko med tilstrækkelig stor sikkerhed.

Så vidt det er muligt, bør eksisterende, pålidelige videnskabelige data og logiske argumenter dog danne baggrund for konklusionerne:

1. Hvorvidt den pågældende fare overhovedet vil indtræffe.
2. Farens eventuelle skadelige følger for miljø eller sundhed for en given befolkning herunder omfanget af den potentielle skade.
3. Hvor længe skaden varer, hvor uigenkaldelig den er, og om den vil få senere virkninger.

Foranstaltninger, der baseres på forsigtighedsprincippet, skal efter generelle principper for god risikostyring bl.a.:⁴⁵

1. Være proportionale med det ønskede beskyttelsesniveau.
2. Anvendes ikke-diskriminerende. Der skal være objektive grunde til at forskelsbehandle.
3. Stemme overens med lignende foranstaltninger, der er vedtaget under lignende forhold eller ved brug af lignende metoder.
4. Være baseret på en undersøgelse af fordele og omkostninger forbundet med handling eller manglende handling. Undersøgelsen skal, når det er relevant og muligt, omfatte en økonomisk cost-benefit-analyse, men også andre analysemetoder fx vedrørende effektivitet eller den samfundsøkonomiske indvirkning af mulige foranstaltninger kan

---

⁴² TEUF art 174.

⁴³ Sag C-157/96 og C-180/96 om gyldigheden af Kommissionens beslutning om at forbyde eksport af oksekød fra Det Forenede Kongerige for at begrænse risikoen for BSE.

⁴⁴ Kommissionens meddelelse af 2. februar 2000 om anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁴⁵ Meddelelsens s. 3f og 17ff.

komme i betragtning. Desuden kan ikke-økonomiske hensyn så som sundhedsbeskyttelse medtages.

5. Revideres og om nødvendigt ændres ud fra nye videnskabelige resultater og overvågningen af deres indvirkning.

Det fremgår af produksikkerhedsdirektivet, at iværksættelse af foranstaltninger efter direktivet skal ske under behørigt hensyn til forsigtighedsprincippet.⁴⁶

2.1.5.2. Informationsproceduredirektivet⁴⁷

I informationsproceduredirektivet er der bl.a. fastsat en procedure, der omfatter tekniske forskrifter⁴⁸ for industriprodukter. En medlemsstat har som hovedregel pligt til at sende alle udkast til tekniske forskrifter til kommissionen og pligt til at vente 3 måneder fra indsendelsen til den endelige vedtagelse af forskriften.⁴⁹

Forskrifter, der vedrører brug af et produkt, vil efter en konkret vurdering kunne have betydelig indflydelse på et produkts sammensætning eller afsætning og derfor skulle anses som en teknisk forskrift.⁵⁰

2.1.5.3. Forordning om gensidig anerkendelse⁵¹

Forordningen fastsætter en ensartet procedure i alle medlemsstaterne om partshøring og begrundelse mv., som skal følges, hvis myndighederne ønsker at forbyde eller begrænse markedsføringen af en vare, som ikke er omfattet af fællesskabslovgivning, selv om varen er lovligt markedsført i en anden medlemsstat.

Forordningen gælder som udgangspunkt i alle tilfælde, hvor en myndighed har til hensigt på grundlag af en såkaldt teknisk forskrift at træffe en administrativ afgørelse rettet til en erhvervsdrivende om at forbyde eller begrænse markedsføringen af en vare, der ikke er omfattet af harmoniserede EU-regler (fx forordninger og direktiver), og som lovligt er markedsført i et andet EU-medlemsland.

Konkrete afgørelser, der træffes over for erhvervsdrivende på grundlag af generelle tekniske forskrifter vedrørende anvendelsen af et produkt, vil således efter en konkret vurdering kunne være omfattet af forordningens procedureregler.

---

⁴⁶ Produktsikkerhedsdirektivets art. 8, stk. 2.

⁴⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 (som ændret ved direktiv 98/48/EF) om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter.

⁴⁸ Efter Informationsproceduredirektivet art. 1, nr. 9, er en teknisk forskrift en teknisk specifikation eller en lov eller en administrativ bestemmelse eller et andet krav, som retligt eller faktisk skal overholdes for, at et produkt kan markedsføres.

⁴⁹ Informationsproceduredirektivet art. 8 og 9.

⁵⁰ Informationsproceduredirektivet art. 1, in fine.

⁵¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 764/2008 om procedurer for anvendelse af visse nationale tekniske forskrifter på produkter, der markedsføres lovligt i en anden medlemsstat og om ophævelse af beslutning nr. 3052/95/EF.

2.1.5.4. Forordning om fælles rammer for akkreditering og markedsovervågning⁵²

Forordningen lægger bl.a. en ramme for medlemsstaternes overvågning af, om produkter på markedet overholder gældende EU-regler. Forordningens bestemmelser om markedsovervågning finder anvendelse på produkter, der er omfattet af EU-lovgivning, medmindre der findes specifikke bestemmelser, som har samme mål i Unionens harmoniseringslovgivning. På de punkter, hvor produktsikkerhedsdirektivet opstiller mere specifikke regler end forordningen, gælder produktsikkerhedsdirektivet.⁵³

2.1.6. Standarden EN 60335-2-27⁵⁴

Standarden fastsætter særlige bestemmelser om konstruktion af apparater til hudpleje med ultraviolet og infrarød bestråling til brug i boliger og lignende brug.

Standardens bestemmelser supplerer og præciserer de generelle krav, der gælder for elektriske husholdningsapparater og er beskrevet i standarden EN 60335-1.

Standarden er harmoniseret i henhold til lavspændingsdirektivet.⁵⁵

Standarden er endnu ikke harmoniseret i henhold til maskindirektivet, men standardens bestemmelser anvendes som grundlag ved bedømmelsen af det sikkerhedsmæssige niveau.⁵⁶

Selvom standarden ikke er harmoniseret efter produktsikkerhedsdirektivet,⁵⁷ indgår den som et element i den konkrete risikovurdering, myndighederne skal foretage efter produktsikkerhedsloven.⁵⁸

De elektriske sikkerhedsstandarder under EN 60335 revideres løbende, og i øjeblikket arbejdes der på udkast til en ny udgave af EN 60335-2-27.⁵⁹ Der forventes dog kun mindre ændringer i den nye udgave, der formodes at træde i kraft i løbet af få år.⁶⁰

2.1.6.1. UV-typer og grænser for effektiv strålingsintensitet

Standarden foreskriver, at solarier højst må have en samlet effektiv bestråling på 0,3W/m². Desuden opdeles solarier i 4 UV-typer, som er defineret ud fra strålingsmængder ved forskellige bølglængder.⁶¹

---

⁵² Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 765/2008 om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 339/93.

⁵³ Forordningens art. 15.

⁵⁴ Gældende udgave af EN 60335-2-27 er fra oktober 2003 med to tillæg A1 og A2 fra oktober 2008. Disse er skrevet sammen i en konsolideret udgave dateret juni 2010, der har virkning fra 1. juni 2011.

⁵⁵ Meddelelse fra Kommissionen i EU-tidende nr. C 087 af 18/3 2011, s. 0001-0091.

⁵⁶ Meddelelse fra Kommissionen i EU-tidende nr. C 110 af 08/04/2011 s. 0001 – 0057 og maskindirektivets bilag 1, punkt 1.5.1.

⁵⁷ Meddelelse fra Kommissionen i EU-Tidende nr. C 115 af 13/04/2011 s. 0005 - 0008.

⁵⁸ Produktsikkerhedslovens § 6, stk. 3, nr. 1.

⁵⁹ Baseret på IEC 60335-2-27, 5. udgave fra december 2009.

⁶⁰ Der er endvidere i sommeren 2011 nedsat en komite til udarbejdelse af en standard vedrørende uddannelse af personale i solcentre henholdsvis en standard for faciliteterne og service i solcentre.

⁶¹ Standardens afsnit 32.101 og annekts BB.

UV-type 1 og UV-type 2 apparater er påtænkt til brug i solcentre, skønhedsklinikker og lignende under tilsyn af behørigt uddannede personer. UV-type 3 apparater kan anvendes af lægfolk, fx i ubemandede solcentre. UV-type 4 apparater er påtænkt til brug efter lægelig rådgivning.⁶²

2.1.6.2. Krav til mærkning

Standarden stiller en række krav til mærkning ud over de almindelige elektriske mærker, der skal sikre korrekt installation og elektrisk beskyttelse.⁶³

Solariet skal være mærket med UV-type (1, 2, 3 eller 4).

Solarier med udskiftelige lysrør skal mærkes med hvilken type lysrør, der er beregnet til solariet. Rørene skal være mærket med tilsvarende type.

Et solarium skal desuden være mærket med en advarsel mod de skader, ultraviolet stråling kan forårsage på øjne og hud.

På solariet skal være et mærke, som beder brugeren læse instruktionen grundigt og bruge de medfølgende beskyttelsesbriller.

Der skal på solariet være et mærke, der oplyser brugeren om, at visse medicinpræparater og kosmetik kan forøge hudens følsomhed.

UV-type 4 solarier skal mærkes med en advarsel om, at det kun må bruges efter lægelig rådgivning.

Produkter med stor lysstyrke⁶⁴ skal være mærket med en advarsel mod at kigge direkte ind i lyskilden.

2.1.6.3. Krav til vejledning

Producenten skal bl.a. give vejledning om, at UV-apparater ikke bør benyttes af visse angivne personkategorier, herunder personer under 18 år og personer med tendens til solskoldning.⁶⁵ Der skal herudover gives en række anvisninger om korrekt og sikker brug af UV-apparater.

Kravene til vejledning er rettet mod producenten i forbindelse med markedsføringen og kan ikke betragtes som direkte forbud i forbindelse med anvendelsen.

2.2. Dansk ret

2.2.1. Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994

Danmark har endnu ikke implementeret det nugældende lavspændingsdirektiv. Årsagen hertil er, at der ikke er indført tekniske ændringer eller nye krav i det nye direktiv, og direktivet forpligter

---

⁶² Standardens afsnit 6.101 og annek BB.2, note 101.

⁶³ EN60335-1 afsnit 7.1 og EN60335-2-27 afsnit 7.1.

⁶⁴ Ved en luminans på over 100 000 cd/m².

⁶⁵ Standardens afsnit 7.12.

derfor ikke de enkelte medlemslande til at implementere direktivet inden en bestemt frist. Det tidligere lavspændingsdirektiv⁶⁶ er gennemført ved bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994,⁶⁷ og henvisningerne til det tidligere lavspændingsdirektiv skal betragtes som henvisninger til det nugældende lavspændingsdirektiv.⁶⁸

Efter bekendtgørelsen hjemles bødestraf for den, der markedsfører elektrisk materiel, som ikke opfylder sikkerhedskravene i direktivet, eller anvender CE-mærkningen i strid med direktivets regler herom.⁶⁹

2.2.2. Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler

Maskindirektivet er implementeret af Arbejdstilsynet med bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 om indretning af tekniske hjælpemidler, kapitel 2.⁷⁰ Ændringsdirektiv 2009/127/EF er implementeret via bekendtgørelse nr. 654 af 16. juni 2011 om ændring af bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler.

Efter bekendtgørelsen hjemles bødestraf eller fængsel op til 1 år for den, der markedsfører maskiner, som ikke opfylder sikkerheds- og sundhedskravene i direktivet, eller anvender CE-mærkningen i strid med direktivets regler herom.⁷¹

2.2.3. Produktsikkerhedsloven⁷²

2.2.3.1. Lovens anvendelsesområde

Produktsikkerhedsloven omfatter med visse undtagelser ethvert produkt, der som led i en handelsvirksomhed gøres tilgængeligt på markedet, når produktet er bestemt for forbrugerne, eller når det under forudsigelige omstændigheder kan forventes brugt af forbrugerne, selvom det ikke er bestemt for dem.

Tjenesteydelser er ikke omfattet af loven, men hvis et produkt, der er leveret i tilknytning til en tjenesteydelse, vurderes at være farligt, vil produktet fortsat være omfattet af loven. Der vil kunne gribes ind over for farlige produkter, der anvendes af tjenesteyderen på samme måde, som hvis produktet var anvendt direkte af forbrugeren.

Loven gælder, hvis et produkt ikke er underlagt anden lovgivning. På den måde udfylder loven de huller, der måtte være i sektorlovgivningens krav til produkters sikkerhed og tilhørende

---

⁶⁶ Rådets direktiv 73/23/EØF af 19. februar 1973 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser.

⁶⁷ Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994 om ikrafttræden af EF-direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser, som ændret ved EF-direktiv om ændring af bl.a. EF-direktiv om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser.

⁶⁸ Lavspændingsdirektivets art. 14, stk. 2.

⁶⁹ Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994 om ikrafttræden af EF-direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser, som ændret ved EF-direktiv om ændring af bl.a. EF-direktiv om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser.

⁷⁰ Maskindirektivet er endvidere implementeret på faste offshoreanlæg ved (Energistyrelsens) bekendtgørelse nr. 1480 af 14. december 2010, der henviser til Arbejdstilsynets bekendtgørelse.

⁷¹ Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler § 68.

⁷² Lov nr. 1262 af 16. december 2009 om produktsikkerhed.

håndhævelsesbeføjelser. Det betyder, at loven kan benyttes som supplement til særlovgivning i tilfælde, hvor særloven ikke regulerer de relevante sikkerhedsaspekter ved et produkt fuldstændigt eller, hvor særlovgivningen ikke indeholder indgrebsbeføjelser, der svarer til dem, myndighederne har i medfør af produktsikkerhedsloven.⁷³

2.2.3.2. "Det generelle sikkerhedskrav"

Efter produktsikkerhedsloven må producenter og distributører kun bringe sikre produkter i omsætning.⁷⁴ Et sikkert produkt er et produkt, hvor der ikke opstår risiko, eller kun opstår begrænset og acceptabel risiko for sikkerheds- eller sundhedsmæssig fare for forbrugere.⁷⁵

En risiko er acceptabel, når den er forenelig med produktets brug og tager hensyn til et højt beskyttelsesniveau for forbrugernes sikkerhed og sundhed. Ved vurderingen skal man inddrage en række elementer, herunder blandt andet produktets egenskaber og præsentationsmåde, mærkning, eventuelle advarsler samt anvisninger om dets brug.

Der er formodning om, at et produkt er sikkert, hvis det opfylder sikkerheds- og sundhedsmæssige krav, der er fastsat i anden lovgivning. Der er endvidere formodning om, at et produkt er sikkert, hvis det opfylder sikkerheds- og sundhedsmæssige krav i standarder, der er udarbejdet i henhold til produktsikkerhedsdirektivet.

Hvis ikke der er fastsat sådanne sikkerheds- og sundhedsmæssige krav, skal et produkts sikkerhed vurderes ud fra en konkret risikovurdering med støtte i en række elementer, herunder andre danske og europæiske standarder eller henstillinger fra Kommissionen med retningslinjer for vurdering af produktsikkerhed.

Producenter og distributører er udover det generelle sikkerhedskrav underlagt en række andre forpligtelser til at foretage forebyggende foranstaltninger. Producenter har fx pligt til at give forbrugerne tilstrækkelige oplysninger om et produkt, så forbrugerne kan bruge det, uden at der opstår risiko for deres sikkerhed. Enhver, der gør et produkt tilgængeligt på markedet, skal opbevare oplysninger, der gør det muligt at spore produktet tilbage til det foregående afsætningsled.

Hvis de forebyggende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, har producenter og distributører visse forpligtelser til at træffe afhjælpende foranstaltninger, herunder tilbagetrækning af farlige produkter samt underretning af relevante myndigheder.

2.2.3.3. Kontrolmyndighederne

Det er som hovedregel Sikkerhedsstyrelsen, der varetager opgaven som kontrolmyndighed efter produktsikkerhedsloven.⁷⁶

---

⁷³ Produktsikkerhedslovens § 3.

⁷⁴ Produktsikkerhedslovens § 5 og § 10, stk. 1.

⁷⁵ Produktsikkerhedslovens § 4, nr. 1.

⁷⁶ Produktsikkerhedslovens § 14.

Hvis der er fastsat bestemmelser om produktsikkerhed i særlovgivning, kan sektormyndigheden dog i forbindelse med kontrol, der sker i medfør af særlovens bestemmelser, bruge de beføjelser, som kontrolmyndighederne har efter produktsikkerhedsloven, hvis sådanne beføjelser ikke findes i særloven.

Det betyder, at der er en række danske myndigheder, der hver især beskæftiger sig med produktsikkerhed på deres særlige område, og som, foruden særloven, kan benytte produktsikkerhedslovens bestemmelser. Erhvervs- og vækstministeren kan endvidere efter forhandling med andre myndigheder overføre beføjelser efter produktsikkerhedsloven til disse myndigheder.⁷⁷

Sikkerhedsstyrelsen koordinerer kontrolmyndighedernes arbejde.⁷⁸ Det betyder, at styrelsen skal medvirke til, at sager om produktsikkerhed bliver behandlet af myndigheder med den nødvendige kompetence, og at overvågningen af markedet bliver udført af de relevante myndigheder på en ensartet måde.

Der kan fastsættes nærmere regler om koordinationen af kontrolmyndighedernes indsats.⁷⁹ Sådanne regler findes i bekendtgørelse om koordination af administrationen af produktsikkerhedsloven.⁸⁰

2.2.3.4. Beføjelser (markedsovervågning)

Reglerne er bl.a. udformet sådan, at jo farligere produkterne er, jo mere indgribende er de foranstaltninger, myndighederne kan anvende over for de erhvervsdrivende. I overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip skal myndighederne anvende den foranstaltning, der er mindst indgribende for den erhvervsdrivende, og som samtidig opfylder målet.

Kontrolmyndigheden fører kontrol med, at produkter er sikre. Myndighederne skal i den forbindelse bl.a. tage hensyn til den videnskabelige usikkerhed omkring et produkts indvirkning på menneskers sundhed, til forsigtighedsprincippet og til, hvor alvorlig risikoen er for, at et produkt vil medføre skade på personer.⁸¹

Kontrolmyndigheden kan i forhold til ethvert produkt kræve de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om loven finder anvendelse, og om produktet er sikkert. Kontrolmyndigheden kan endvidere udtage prøveeksemplarer, foretage undersøgelser, og har, hvis det skønnes nødvendigt, uden retskendelse adgang til ikke offentligt tilgængelige lokaler.⁸²

Herudover har kontrolmyndighederne beføjelser til at foretage en række indgreb i tilfælde, hvor et produkt, der er bragt, eller skal bringes, i omsætning udgør en fare.

---

⁷⁷ Produktsikkerhedslovens § 15.

⁷⁸ Produktsikkerhedslovens § 32, stk. 1.

⁷⁹ Produktsikkerhedslovens § 32, stk. 2.

⁸⁰ Bekendtgørelse nr. 1037 af 8. december 2003.

⁸¹ Produktsikkerhedslovens § 13.

⁸² Produktsikkerhedslovens § 17 og § 18.

Kontrolmyndigheden kan forbyde enhver at bringe et produkt i omsætning, hvis det er farligt og om nødvendigt påbyde destruktion af produktet.⁸³

Når det er konstateret, at et produkt er farligt, og at de tiltag, som producenten og distributøren har foretaget, ikke er tilstrækkelige til at imødegå faren, kan kontrolmyndigheden påbyde enhver, som har deltaget i afsætningen af produktet;

1. at advare forbrugerne om de risici, der er ved produktet,
2. at afhjælpe forhold, som er årsag til faren,
3. øjeblikkeligt og effektivt at trække produktet tilbage fra markedet,
4. at tilbagekalde produktet fra forbrugerne eller
5. at destruere produktet.⁸⁴

Der kan endvidere udstedes midlertidigt forbud mod at gøre et produkt, der vurderes at kunne være farligt, tilgængeligt på markedet. Forbuddets varighed kan ikke strække sig ud over, hvad der er nødvendigt for at foretage undersøgelser eller vurderinger af produktets sikkerhed.⁸⁵

For produkter, der er farlige i særlige situationer, kan der udstedes påbud om at advare om mulige risici eller at foretage sikkerhedsforanstaltninger.⁸⁶

Kontrolmyndigheden vil typisk rette sit påbud eller forbud mod producenten eller det første led i omsætningskæden i Danmark.

Kontrolmyndigheden har mulighed for selv at gennemføre foranstaltninger i forhold til et farligt produkt, hvis det ikke er muligt at finde den, der har bragt produktet i omsætning.⁸⁷ Endvidere har myndighederne mulighed for at kontrollere og gribe ind over for produkter, der uretmæssigt er påført CE-mærkning.⁸⁸

Kontrolmyndighederne er forpligtet til at udarbejde markedsovervågningsprogrammer, som sikrer en effektiv kontrol med markedet, for derigennem at give forbrugerne et højt beskyttelsesniveau.⁸⁹

Kontrolmyndigheden skal som hovedregel oplyse offentligheden om faren ved et produkt. Hertil kræves ikke, at myndighederne har foretaget indgreb over for produktet. Det gælder også, hvor producenten eller distributøren selv har oplyst kontrolmyndigheden om faren ved produktet og eventuelt frivilligt har foretaget en foranstaltning.⁹⁰

---

⁸³ Produktsikkerhedslovens § 19.

⁸⁴ Produktsikkerhedslovens § 20.

⁸⁵ Produktsikkerhedslovens § 21.

⁸⁶ Produktsikkerhedslovens § 22.

⁸⁷ Produktsikkerhedslovens § 25.

⁸⁸ Produktsikkerhedslovens § 28.

⁸⁹ Produktsikkerhedslovens § 27.

⁹⁰ Produktsikkerhedslovens § 29.

Det er overladt til kontrolmyndigheden at vælge i hvilken form, offentliggørelse skal ske. Sikkerhedsstyrelsen offentliggør oplysninger om farlige produkter på hjemmesiden www.sik.dk. Andre kontrolmyndigheder har tilsvarende hjemmesider. På forbrugerstyrelsens hjemmeside www.forbrug.dk under "Er det farligt?" kan man finde links til Sikkerhedsstyrelsens, Fødevarerstyrelsens, Sundhedsstyrelsens og Udenrigsministeriets hjemmesider.

2.2.3.5. Straf

Straffen for overtrædelse af loven er bøde.⁹¹

Sikkerhedsstyrelsen har set tre eksempler på, at overtrædelse af loven har ført til straf. Der er givet en bøde på 5.000 kroner til en virksomhed, der havde undladt straks at underrette kontrolmyndigheden om, at et produkt, som virksomheden producerede, kunne udgøre en fare.

Derudover er der givet 2 bøder på 5.000 kroner til solcentre, som Sikkerhedsstyrelsen har politianmeldt for overtrædelser af udstedte påbud eller forbud. Sikkerhedsstyrelsen har politianmeldt yderligere 6 solcentre i lignende sager. Afgørelsen på disse sager foreligger endnu ikke.

Det fremgår af bemærkningerne, at bøder skal stå i et passende forhold til den farlige situation, som overtrædelsen af reglerne har medført. Derudover skal antallet af forekomne skader, gentagen overtrædelse af reglerne og virksomhedens omsætning kunne tillægges vægt ved udmålingen af straffen.

---

⁹¹ Produktsikkerhedslovens § 35.

3. Hovedtemaer

Baggrunden for arbejdsgruppens nedsættelse har været, at efterlevelsen af reglerne i solariebranchen har været mangelfuld. Problematikken vedrører hovedsageligt anvendelsen i solcentre⁹² af solarier, som er lovligt markedsført, men hvor anvendelsen under de konkrete omstændigheder i det pågældende solcenter har været farlig, eller hvor et lovligt markedsført solarium efterfølgende er blevet ændret, så det er farligt at bruge i et solcenter.

Spørgsmålet om solariers sikkerhed kan i overvejende grad henføres til den fare for menneskers liv og sundhed, der skyldes solariers UV-stråling.

På den baggrund giver afsnit 3.1. i relation til strålefare en generel beskrivelse af de overordnede krav, der gælder som betingelse for markedsføring og brug af solarier.

Herefter indeholder afsnit 3.2. til 3.8. en nærmere gennemgang og analyse af dansk ret (lovgivning og praksis) samt lovgivning og praksis i en række udvalgte lande i forhold til anvendelsen af solarier.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i visse lande, fx Holland og Danmark, ikke findes nogen specifik regulering af strålefare i relation til markedsføring og anvendelse af solarier. I disse lande gælder alene generel lovgivning, der i relation til markedsføringen gennemfører lavspændingsdirektivet og maskindirektivet samt i relation til anvendelsen gennemfører produktsikkerhedsdirektivet.

3.1. Generel indledning om gældende ret

3.1.1. Betingelser for markedsføring

Indledningsvist bemærkes, at de neden for under a og b omtalte to bekendtgørelser i relation til betingelserne for markedsføring fuldstændigt regulerer sikkerhedsaspekterne i relation til strålefare ved solarier. Det almindelige produktsikkerhedskrav i produktsikkerhedslovens § 5 kan derfor ikke supplere de generelle krav efter de to bekendtgørelser i forbindelse med markedsføringen.⁹³

Hvis et solarium opfylder det generelle sikkerhedskrav efter den relevante af de to bekendtgørelser, vil der ikke af hensyn til strålefare kunne opstilles supplerende krav efter produktsikkerhedsloven som betingelse for markedsføringen.

---

⁹² Der er tale om situationer, hvor en erhvervsdrivende uden for en salgssituation stiller solarier til rådighed for forbrugere. Dette kan foregå i solcentre, motionscentre, skønhedsklinikker mv. (herefter betegnet som solcentre).

⁹³ Produktsikkerhedsloven § 3, stk. 1. Produktsikkerhedslovens indgrebsbeføjelser kan dog som anført i afsnit 2.2.3.1. supplere de to bekendtgørelser i det omfang de to bekendtgørelser ikke indeholder beføjelser, der svarer til dem, myndighederne har i medfør af produktsikkerhedsloven. Beføjelser og sanktioner efter produktsikkerhedsloven og de to bekendtgørelser er nærmere beskrevet i afsnit 4.1. og 4.2.

a) Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994

For solarier, der er markedsført før 29. december 2009, er det efter bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994, jf. lavspændingsdirektivet en betingelse for markedsføring og fri omsætning af solarier, at solariet er fremstillet sådan, at der bl.a. sikres beskyttelse mod farer, der kan forårsages af stråling.⁹⁴ Det er endvidere en betingelse, at solariet ved korrekt installation og vedligeholdelse samt brug i overensstemmelse med dets formål ikke bringer sikkerheden for personer, husdyr og ejendom i fare.⁹⁵

Det er også en betingelse, at solariet inden markedsføring forsynes med CE-mærkning, at der udarbejdes en skriftlig overensstemmelseserklæring, og at der udarbejdes en teknisk dokumentation, der gør det muligt at bedømme, om solariet er i overensstemmelse med direktivets krav.⁹⁶

Hvis et solarium er fremstillet i overensstemmelse med sikkerhedsbestemmelserne i standarden EN 60335-2-27, er der i relation til markedsføring og fri omsætning en formodning om, at solariet opfylder direktivets sikkerhedskrav.⁹⁷

Hvis et solarium ikke er konstrueret i overensstemmelse med standardens sikkerhedsbestemmelser, må fabrikanten dokumentere, at solariet overholder direktivets sikkerhedskrav. Fabrikanten skal i så fald i den tekniske dokumentation beskrive de løsninger, som er blevet valgt for at overholde direktivets sikkerhedskrav.

Et solarium, som er blevet væsentligt ændret, herunder ved ombygning eller udskiftning af rør, på en sådan måde, at risikoen er blevet forøget, eventuelt i form af en ændret risiko, vil blive anset for et nyt produkt.

Den, der har foretaget en sådan ændring, bliver anset som fabrikant og er forud for markedsføring, herunder tilrådgivelsesstilling for forbrugerne i et solcenter, forpligtet til at forsyne solariet med ny CE-mærkning og udarbejde ny overensstemmelseserklæring mv.

b) Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler

For solarier med elektrisk drevne bevægelige dele, der er beregnet til erhvervs-mæssig anvendelse og markedsført fra 29. december 2009 gælder bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 om indretning af tekniske hjælpemidler.

Et solarium er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2, som implementerer maskindirektivet i Danmark, når det har bevægelige dele drevet af anden energi end den menneskelige kraft, fx hæve-sænke mekanisme og/eller en ventilator. Bekendtgørelsens kapitel 2 undtager maskiner

---

⁹⁴ Det bemærkes, at også solarier, som er markedsført fra 29. december 2009, og som er beregnet til privat anvendelse og falder inden for lavspændingsdirektivets anvendelsesområde, er omfattet af bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994. Se nærmere i afsnit b om bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 § 6, nr. 11.

⁹⁵ Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994 § 2, jf. lavspændingsdirektivet art. 2 og afsnit 2, litra b i bilag I.

⁹⁶ De nærmere regler herom fremgår af lavspændingsdirektivet art. 8 og 10, jf. bilag IV og III.

⁹⁷ Lavspændingsdirektivet art. 5. Det er den udgave af standarden, som var gældende på tidspunktet for markedsføringen, der er afgørende.

beregnet til privat husholdning forudsat, at de er omfattet af lavspændingsdirektivet.⁹⁸ Herunder betragtes også maskiner til personlig pleje, og solarier beregnet til privat anvendelse er således ikke omfattet af kapitel 2 i bekendtgørelsen om indretning af tekniske hjælpemidler.

Efter bekendtgørelsen er det fra 29. december 2009 bl.a. en betingelse for markedsføring og ibrugtagning af solarier, at:

”Solariet er konstrueret og fremstillet således, at det kan fungere og kan betjenes, indstilles og vedligeholdes uden, at personer udsættes for risiko, når disse operationer foretages på de betingelser, der er foreskrevet, men også under enhver forkert brug heraf, der med rimelighed kan forudses.”⁹⁹

Det er endvidere en betingelse, at:

”Uønskede strålingsemissioner fra maskinen skal fjernes eller reduceres til et niveau, der ikke er skadeligt for personer.

...

Alle funktionsbetingede ikke-ioniserende strålingsemissioner under indstilling, funktion og rengøring skal reduceres til et niveau, der ikke er skadeligt for personer.”¹⁰⁰

Det er endvidere en betingelse, at solariet inden markedsføring forsynes med CE-mærkning, at der udarbejdes og medleveres en skriftlig overensstemmelseserklæring og brugsanvisning på dansk, og at der udarbejdes en teknisk dokumentation, der gør det muligt at bedømme, om solariet er i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 §§ 24-28. Se nærmere i afsnit a om CE-mærkning i forbindelse med ændringer af et solarium.

Hvis et solarium er fremstillet i overensstemmelse med sikkerhedsbestemmelserne i standarden EN 60335-2-27, som er harmoniseret under lavspændingsdirektivet, anser Arbejdstilsynet bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 som værende opfyldt i relation til de farer, som standarden dækker.

Standarden er endnu ikke harmoniseret under maskindirektivet, og den giver derfor formelt set ikke fabrikanten en formodningsret om overensstemmelse med reglerne. Fabrikanten skal derfor selv dokumentere, at solariet overholder sikkerhedskravene i bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008. Fabrikanten skal, jf. bekendtgørelsens § 26 og bilag VII, udarbejde teknisk dokumentation indeholdende bl.a. en risikovurdering og beskrivelse af de løsninger, som er blevet valgt for at overholde bekendtgørelsens sikkerhedskrav.

3.1.2. Betingelser for anvendelse

Hverken bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994 eller bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 opstiller i relation til strålefarene specifikke krav til anvendelsen af solarier. De to bekendtgørelser

---

⁹⁸ Bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 § 6, nr. 11.

⁹⁹ Bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 § 20, jf. pkt. 1.1.2. a) i bilag I.

¹⁰⁰ Bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 § 20, jf. pkt. 1.5.10. i bilag I.

indeholder således ikke specifikke betingelser, som erhvervsdrivende af hensyn til strålefare skal opfylde, når de uden for en salgssituation stiller solarier til rådighed for forbrugere.

Der vil derfor af hensyn til strålefare og med hjemmel i det almindelige produksikkerhedskrav i produksikkerhedslovens § 5 kunne opstilles supplerende krav efter produksikkerhedsloven som betingelse for anvendelsen af solarier i sådanne situationer.¹⁰¹ Det gælder fx i relation til udleje af solarier i solcentre og fitnesscentre mv.

Det er en forudsætning herfor, at det efter en konkret risikovurdering, jf. produksikkerhedslovens § 6, stk. 3, må lægges til grund, at anvendelse af et solarium er farligt i den givne sammenhæng. Selvom standarden EN 60335-2-27 ikke er harmoniseret efter produksikkerhedsdirektivet, indgår standarden som et element i den konkrete risikovurdering.¹⁰²

Selvom standarden ikke indeholder specifikke sikkerhedskrav i forbindelse med brug af solarier, kan der dog udledes visse forudsætninger herom fra standarden.

3.2. Inddeling i UV-typer og grænser for effektiv strålingsintensitet

3.2.1. Gældende ret

a) Markedsføring

Efter standarden opdeles solarier i 4 UV-typer, som er defineret ud fra strålingsmængder ved forskellige bølgelængder.¹⁰³ Ifølge standarden gælder følgende grænseværdier for de forskellige UV-typers strålingsintensitet:

UV-type apparater	Effektiv bestråling W/m ²	
	250 nm < λ ≤ 320 nm	320 nm < λ ≤ 400 nm
1	< 0,000 5	≥ 0,15
2	0,000 5 to 0,15	≥ 0,15
3	< 0,15	< 0,15
4	≥ 0,15	< 0,15

λ er bølgelængden af strålingen

Efter standarden er det i forhold til solarier af alle UV-typer et krav, at den maksimale effektive bestråling højst er 0,3 W/m².¹⁰⁴

¹⁰¹ Produksikkerhedsloven § 3, stk. 1. Se også ovenfor afsnit 2.1.4. om Kommissionens udtalelse af 11. oktober 2007 i relation til produksikkerhedsdirektivet.

¹⁰² Produksikkerhedsloven § 6, stk. 3, nr. 1.

¹⁰³ Standarden afsnit 32.101 og anneks BB.

¹⁰⁴ Ifølge standarden afsnit 32.101 vægtet efter det spektrum for rødmepåvirkninger, der fremgår af figur 101 ("weighted according to the erythema action spectrum of figure 101).

b) Anvendelsen

Sikkerhedsstyrelsen håndhæver i praksis kravet om, at solarier ikke overskrider grænsen for maksimal effektiv udstråling på $0,3 \text{ W/m}^2$. Sikkerhedsstyrelsen har således udstedt forbud mod, at erhvervsdrivende anvender solarier, der overskrider denne grænse.

Sikkerhedsstyrelsen anvender i øvrigt standardens definition af de forskellige UV-typer af solarier som grundlag for praksis fx vedrørende forbud mod brug af solarier af UV-type 1, 2 og 4 i ubemandede solcentre.¹⁰⁵

3.2.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.2.2.1. Norge

Efter strålevern forskriften § 36 skal solarier være i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27.¹⁰⁶ Solcentre skal påse, at solarier opfylder gældende krav.

3.2.2.2. Sverige

Efter den svenske solarieforskrift § 3, jf. bilag 1,¹⁰⁷ skal solarier være i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27, 5. udgave, 2003.¹⁰⁸ I praksis anvendes kun solarier af UV-type 3 til andet end medicinsk brug,¹⁰⁹ og solarier af UV-type 3 opfylder kravet om, at den maksimale effektive udstråling ikke må overstige $0,3 \text{ W/m}^2$.

3.2.2.3. Finland

Efter förordning 294/2002 § 11, nr. 3,¹¹⁰ må den effektive UV-udstråling¹¹¹ som træffer huden ikke overstige $0,15 \text{ W/m}^2$ separat fastlagt inden for bølglængdeområderne under 320 nm og mellem 320 og 400 nm. Den samlede effektive udstråling fra begge områder må ikke overskride $0,3 \text{ W/m}^2$.

3.2.2.4. Island

Efter den islandske solarieforordning art. 3 skal solarier være i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27:1997. I praksis anvendes kun solarier af UV-type 3 til andet end medicinsk brug,¹¹² og solarier af UV-type 3 opfylder kravet om, at den maksimale effektive udstråling ikke må overstige $0,3 \text{ W/m}^2$.

---

¹⁰⁵ Se afsnit 3.3.1.

¹⁰⁶ Den, som importerer eller forhandler et solarium, skal anmelde det til Statens strålevern vedlagt målinger, teknisk dokumentation og brugsanvisning med doseringsplan på norsk. Solarier må ikke udbydes til salg, leje eller tages i brug, før det pågældende solarium er optaget på en liste over tilladte modeller.

¹⁰⁷ Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om solarier SSMFS 2008:36. Selvom et solarium ikke opfylder standarden, er det dog acceptabelt i relation til strålesikkerhed, hvis det giver tilsvarende strålesikkerhed.

¹⁰⁸ Udstrålingskravet blev først indført i oktober 2008 ved amendment A2:2008 til standarden EN 60335-2-27:2003

¹⁰⁹ Se nærmere i afsnit 3.3.2.2.

¹¹⁰ Social- och hälsovårdsministeriets förordning om begränsning av befolkningens exponering för icke-joniserande strålning 4.4. 2002/294.

¹¹¹ Ved kosmetisk eller anden anvendelse, som ikke er ordineret af en læge.

¹¹² Se nærmere i afsnit 3.3.2.4.

3.2.2.5. Andre lande

I Portugal er det et krav, at markedsføring, installation og anvendelse af solarier sker i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27.¹¹³

I Tyskland er det en betingelse for anvendelsen af solarier, at den effektive udstråling inden for bølglængdeområdet mellem 250 og 400 nm ikke overskrider 0,3 W/m².¹¹⁴

I Spanien er det en betingelse for anvendelsen af solarier, at den effektive udstråling målt i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27 ikke overskrider 0,3 W/m², og at der ikke udsendes stråling med bølglængder under 295 nm.

I Belgien er det en betingelse for anvendelsen af solarier, at den effektive udstråling ikke overskrider 0,3 W/m².

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefare ved solarier.

3.2.2.6. Opsummering andre lande

Bortset fra i Holland er der i alle de udvalgte europæiske lande specifik lovgivning, der i forbindelse med anvendelsen af solarier stiller krav til den maksimale effektive udstråling.

3.2.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Selvom standarden indeholder krav til den maksimale udstråling fra solarier, vedrører disse krav betingelserne for markedsføring efter de danske regler om gennemførelse af lavspændingsdirektivet hhv. maskindirektivet. Endvidere er overholdelsen af standardens regler formelt set frivillig, ligesom standarden er omfattet af Dansk Standards ophavsret og ikke offentliggjort i sin helhed.

Regulering af brug af solarier i solcentre sker i kontrolmyndighedernes praksis med hjemmel i de generelle bestemmelser i produktsikkerhedsloven.

Hensynet til at skabe juridisk klarhed for erhvervsdrivende og forbrugere kan tale for, at der i lovgivningen fastsættes specifikke og skrevne regler med krav til den maksimale udstråling fra solarier som betingelse for brug af solarier i solcentre.

WHO har således opfordret stater til at udstede bindende lovgivning med regulering af anvendelsen af solarier.

”WHO encourages governments to formulate and enforce effective laws governing the use of sunbeds. In countries where voluntary industry codes of practice exist, the sunbed owners have generally not shown significant capacity to self-regulate effectively.”

---

¹¹³ Solarier fra et andet EU-medlemsland, Tyrkiet eller EØS-land, og som opfylder det pågældende lands nationale sikkerhedsregler, skal anses for at leve op hertil.

¹¹⁴ Det er endvidere en betingelse, at den effektive udstråling inden for bølglængdeområdet mellem 200 og 280 nm ikke overskrider 3×10^{-3} (0,003) W/m² (UVSV § 3, stk. 1, nr. 2).

Det kan overvejes at tage udgangspunkt i standardens krav, hvorefter den maksimale effektive bestråling fra solarier af alle UV-typer højst må være $0,3 \text{ W/m}^2$. Således har en af Kommissionen nedsat videnskabelig komite, Scientific Committee on Consumer Products, anbefalet, at den effektive bestråling ikke overstiger $0,3 \text{ W/m}^2$ ¹¹⁵ eller 11 standard erythema doser (SED) pr. time.¹¹⁶

For at opnå en forsvarlig balance mellem sikkerheden i solcentre og unødigt byrdefulde krav til solcentre bør det overvejes, hvilke nærmere krav der kan stilles til dokumentationen for, at det enkelte solarium overholder udstrålingskravet på $0,3 \text{ W/m}^2$.

Arbejdsgruppen vurderer, at specifikke regler i lovgivningen (skrevne regler, der i relation til strålefare opstiller betingelser for brug af solarier i solcentre) vil kunne medføre, at flere solcentre overholder reglerne.

Arbejdsgruppen finder herefter, at der bør opstilles en regel, hvorefter det er en betingelse for brug af solarier, at de overholder udstrålingskravet på $0,3 \text{ W/m}^2$. Arbejdsgruppen bemærker, at der i alle de udvalgte europæiske lande bortset fra Holland er specifik lovgivning, der i forbindelse med anvendelsen af solarier stiller krav til den maksimale effektive udstråling.

a) Myndighedskontrol

I en eventuel model med myndighedskontrol bør det være ressortmyndigheden, der skal vurdere, hvornår der skal foretages akkrediteret måling¹¹⁷ af de enkelte solarier. Det afgørende for ressortmyndighedens vurdering i den forbindelse er, om der er tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af kravene til udstråling. Ved ressortmyndighedens overvejelser kan de overvejelser, som er anført i afsnit b indgå.

b) Kontrol af inspektionsorgan

Arbejdsgruppen finder, som anført i afsnit 4.4.2., at der i en eventuel model med kontrol af et inspektionsorgan bør stilles krav om, at solcentre skal være forpligtet til at indhente en akkrediteret måling af de enkelte solarier og afholde udgifterne hertil i situationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af kravene til udstråling. Det bør i den forbindelse også specificeres, hvilke krav solcentret skal opfylde.

Det bør også fremgå, at der som udgangspunkt er tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af kravene for så vidt angår solarier, hvor de rør, der sidder i solarieret, i overensstemmelse med reglerne i den relevante standard (standarden IEC 61228), er mærket med en ækvivalenskode.¹¹⁸ Koden skal ligge inden for det ækvivalenskodeområde,¹¹⁹ som i overensstemmelse med afsnit 7.1.

---

¹¹⁵ Erythemally weighted.

¹¹⁶ SCCPs rapport fra 20. juni 2006, Annex 2, s. 29, Question 5. Det anføres her, at en sådan udstråling svarer til tropisk sol, som WHO betegner som ekstrem.

¹¹⁷ Akkrediteret måling foretages af et firma, der har dokumenteret kompetence til at foretage målinger

¹¹⁸ Efter afsnit 8 i standarden IEC 61228 skal rørene være "legibly and durably marked" med: a) navn, mærke og effekt og b) ækvivalenskode i formen: watt, reflektortype og UV-kode. En manglende mærkning af rørene i overensstemmelse hermed vil være en tilsidesættelse af denne standards betingelser for markedsføring.

¹¹⁹ En manglende mærkning af et solarium med ækvivalenskodeområde i overensstemmelse med standardens regler vil være en tilsidesættelse af standardens betingelser for markedsføring.

i standarden (altså EN 60335-2-27) fremgår af et af fabrikanten påført mærke på solariet (angiver hvilke typer af lysrør, der skal anvendes i solarier).¹²⁰ For så vidt angår solarier med andre lyskilder end lysrør skal disse lyskilder være tilsvarende de lyskilder, som fabrikanten ifølge mærkning på solariet anbefaler anvendt.

Det bemærkes, at hvis et solarium er blevet ændret, vil ændringerne kunne påvirke solariets egenskaber, herunder dets udstråling og spektralfordeling.¹²¹ Den mærkning af ækvivalenskodeområde, som den oprindelige fabrikant har påført solariet, vil på den baggrund ikke i alle tilfælde kunne give tilstrækkelig sikkerhed for, at det ændrede solarium overholder kravene.

Der kan derfor være tilfælde, hvor ændringer af et solarium medfører, at det efter en konkret vurdering må antages, at der uanset et "ækvivalensmatch" ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at solariet overholder kravene til udstråling. En sådan sikkerhed kan dog foreligge, hvis der fremvises en overensstemmelseserklæring afgivet af den, der har ombygget solariet, og denne samtidig har påført solariet ny mærkning af ækvivalenskodeområde.

Fx bliver nogle solarier i praksis efter markedsføringen forsynet med en elektronisk styring af spændingen på strålekilderne (rørene). Den har til formål at modvirke nedgangen i rørenes udstråling, som indtræder over tid. En tilføjelse eller ændring af en elektronisk styring af solariets udstråling vil kunne medføre, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at solariet overholder kravene til udstråling.

Det vil derfor være nødvendigt at kræve, at der i logbogen, nævnt i afsnit 4.4.1.a, registreres alle foreliggende oplysninger om enhver udskiftning af dele eller ændring af solariet, som er foretaget efter den oprindelige markedsføring. Fx kan et nyt filter have egenskaber af betydning for sikkerheden. På baggrund af noteringer i logbogen vil inspektionsorganet kunne se, at der skal foretages en nærmere vurdering af, om der på baggrund af de foretagne ændringer er tilstrækkelig sikkerhed for, at solariet overholder kravene til udstråling, eller om der skal stilles krav om måling.

Uanset at der foreligger et ækvivalensmatch, vil der ikke være tilstrækkelig sikkerhed, hvis myndighederne har konstateret, at solarier af den pågældende type i relation til udstråling ikke lever op til kravene til markedsføring. Så har ressortmyndigheden en generel viden om, at alle solarier af den pågældende type ikke overholder kravene.

---

¹²⁰ Da et solariums rør kan være skjult af paneler, er det ikke altid muligt at kontrollere rørenes ækvivalenskode uden at skille solariet ad. Inspektionsorganet bør derfor i disse og andre tilfælde have adgang til at skille solarier ad, hvor det er nødvendigt for at kontrollere, at kravene til solarier er overholdt. Se afsnit 4.4.2. og 4.4.3.

¹²¹ Som anført i afsnit 3.1.1. vil et solarium, der er blevet væsentligt ændret, herunder ved ombygning, på en sådan måde, at risikoen er blevet forøget, blive anset for et nyt produkt. Den, der har foretaget en sådan ændring, vil blive anset som fabrikant af det ændrede solarium og er forud for markedsføring, herunder tilrådgivningsstillelse for forbrugerne i et solcenter, forpligtet til at forsyne solariet med ny CE-mærkning og udarbejde ny overensstemmelseserklæring mv. Det vil dog fortsat være den myndighed, der har ansvaret for administrationen af reglerne om markedsføring, der vil skulle tage stilling til, om den, der har foretaget ændringer af et solarium, efter de i afsnit 3.1.1. anførte regler har pligt til at udarbejde ny overensstemmelseserklæring mv.

Det bemærkes, at der selvfølgelig også kan forekomme tilfælde, hvor myndighederne har konstateret, at rør af en bestemt type ikke lever op til kravene til markedsføring i standarden IEC 61228. I disse tilfælde vil der uanset et ækvivalensmatch ikke være tilstrækkelig sikkerhed for, at et solarium overholder kravene til udstråling og UV-type. Hvis solcentret ikke øjeblikkeligt udskifter de pågældende rør med andre rør (som er lovligt markedsført, og hvor der er ækvivalensmatch), vil solcentret være forpligtet til at indhente akkrediteret måling.

Baggrunden herfor er, at det enkelte solcenter også i disse tilfælde principielt har ansvar for solariernes overskridelse af kravene til udstråling eller UV-type, også selvom overskridelsen skyldes, at rørenes udstråling er kraftigere/sammensat anderledes, end det fremgår af ækvivalenskoden mærket på rørene.¹²²

Endelig vil der kunne være tilfælde, hvor det i øvrigt uanset et ækvivalensmatch kan antages, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at et solarium overholder kravene til udstråling. Det vil fx kunne være tilfældet, hvis filtrene er defekte.

Selvom fabrikanten ikke har påført solariet mærkning med ækvivalenskodeområde mv. i overensstemmelse med standardens afsnit 7.1., vil der kunne foreligge tilstrækkelig sikkerhed, hvis fabrikanten i sin overensstemmelseserklæring (den tekniske dokumentation) har beskrevet en anden løsning end standardens, som giver en tilsvarende sikker metode til at konstatere, at solariet med de til enhver tid anvendte rør og andre lyskilder overholder kravene til udstråling og UV-type. Dette forudsætter, at der i øvrigt ikke efterfølgende er foretaget konstruktive ændringer.

---

¹²² Det bemærkes, at den myndighed, der har ansvaret for administrationen af reglerne om markedsføring, i sådanne tilfælde dog bør overveje at målrette en kontrolindsats mod fabrikanten eller importøren af de pågældende rør, idet disse rør ikke opfylder betingelserne for markedsføring. Dette vil være mere hensigtsmæssigt, end at der skal foretages målinger af solarier i alle de solcentre, hvor de pågældende rør opdages.

Der skal foretages måling af det enkelte solarium, når der er tale om:

1. Solarier, hvor der ikke i overensstemmelse med det ovenfor anførte er match mellem rørens ækvivalenskode og det ækvivalenskodeområde, som fremgår af et mærke på solariet (eller hvor andre lyskilder ikke svarer til fabrikantens anbefaling). Og hvor fabrikanten ikke i overensstemmelseserklæringen (den tekniske dokumentation) har beskrevet en anden løsning end standardens, som giver en tilsvarende sikker metode til at konstatere, at solariet med de til enhver tid anvendte rør og andre lyskilder overholder kravene til udstråling og UV-type (forudsat at der ikke i øvrigt er foretaget konstruktive ændringer).
2. Solarier, hvor ændringer medfører, at det efter en konkret vurdering må antages, at der uanset et ækvivalensmatch ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at solariet overholder kravene til udstråling, og hvor der ikke fremvises en overensstemmelseserklæring afgivet af den, der har ombygget det pågældende solarium, og/eller denne ikke har påført solariet ny mærkning af ækvivalenskodeområde.
3. Solarier, hvor myndighederne, evt. i en anden sammenhæng (fx i forbindelse med kontrol af betingelserne for markedsføring) har konstateret, enten at solarier af den pågældende type (i relation til udstråling) ikke lever op til kravene til markedsføring, eller at rør af en bestemt type (som sidder i solariet) ikke lever op til kravene til markedsføring.
4. Solarier, hvor det i øvrigt uanset et ækvivalensmatch efter en konkret vurdering må antages, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at et solarium overholder kravene til udstråling. Det vil fx kunne være tilfældet, hvis et solariums filtre er defekte.

3.3. Forbud mod anvendelse af visse typer af solarier i ubemandede solcentre

3.3.1. Gældende ret

Standarden indeholder ikke specifikke sikkerhedskrav vedrørende anvendelsen af solarier i ubemandede solcentre. Standarden indeholder imidlertid følgende om den tilsigtede brug af de forskellige UV-typer:¹²³

”UV-type 1 og UV-type 2 apparater er påtænkt til brug i solcentre, skønhedsklinikker og lignende lokaler under tilsyn af behørigt uddannede personer. UV-type 3 apparater kan anvendes af lægfolk. UV-type 4 apparater er påtænkt til brug efter lægelig rådgivning.”

Efter standarden skal solarier af UV-type 4 mærkes med en advarsel om, at de kun må anvendes efter lægelig rådgivning.¹²⁴

¹²³ Standarden afsnit 6.101 og annek BB.2, note 101. Dette må antages at afspejle det forhold, at det som nævnt i afsnit 3.1.1. efter bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994 og lavspændingsdirektivet er en betingelse for markedsføring af solarier, at solariet ved anvendelse i overensstemmelse med dets formål ikke bringer sikkerheden for personer, husdyr og ejendom i fare.

¹²⁴ Standarden afsnit 7.1.

Der kan således ud fra standarden udledes visse forudsætninger om, under hvilke betingelser de forskellige UV-typer må anvendes.

Sikkerhedsstyrelsen har med hjemmel i produktsikkerhedsloven mulighed for at nedlægge forbud mod farlige produkter.

På baggrund af en konkret risikovurdering, har Sikkerhedsstyrelsen vurderet, at solarier af UV-type 1, UV-type 2 og UV-type 4 er farlige at anvende i ubemandede solcentre og derfor nedlagt forbud mod deres brug under disse omstændigheder.

Den nærmere begrundelse fremgår i øvrigt nedenfor.

UV-type 1 og UV-type 2

Sikkerhedsstyrelsen har i relation til UV-type 1 og 2 solarier bl.a. lagt vægt på, at disse solarier er kendetegnede ved, at de har en større UV-A udstråling end solarier af UV-type 3. Til gengæld har type 1 og type 2 solarierne typisk en mindre procentdel UV-B udstråling.¹²⁵

UV-B har en 3 til 4 gange større evne til at fremkalde rødme og forbrænding, uanset den samlede dosis stråling er den samme som ved UV-A stråling.

Ved anvendelsen af et type 1 eller 2 solarium kan man modtage en meget stor samlet UV-eksponering, før rødmen indtræffer, eller man bliver forbrændt. Dette øger risikoen for fejlbetjening, idet kroppen ikke reagerer på samme måde som ved brug af et UV-type 3 solarium.

Der er videnskabelig usikkerhed om konsekvenserne ved brugen af solarier med et højt indhold af UV-A stråling i forhold til indholdet af UV-B stråling.

Den samlede UV-eksponering kan imidlertid relateres til risikoen for at udvikle visse typer hudkræft. Det vil sige, at øges strålingsintensiteten eller den tid, man udsættes for strålingen, kan dette relateres til en øget risiko.

Sikkerhedsstyrelsen har bl.a. på baggrund af den anførte videnskabelige usikkerhed vurderet, at solarier af UV-type 1 og UV-type 2 alene må anvendes i solcentre, der er bemandede af personale med passende uddannelsesmæssig baggrund.¹²⁶

Sikkerhedsstyrelsen har vurderet, at forbrugerne ved brug af solarier af UV-type 1 og UV-type 2 i ubemandede solcentre ikke modtager den fornødne forudgående vejledning, hvorfor der er risiko for, at brugerne ikke anvender disse solarier korrekt. Det indebærer en øget risiko for, at brugerne påfører sig en alvorlig kræftsygdom.

---

¹²⁵ UVA stråling er lang-bølget UV lys i området 320-400 nanometer, mens UV-B stråling er mellembølget UV-lys i området 280-320 nanometer.

¹²⁶ Der har i november 2011 været afholdt møde i en arbejdsgruppe under CEN om udarbejdelse af en standard vedrørende uddannelse og træning af personale i solcentre. Det forventes, at standarden vil tage udgangspunkt i en træningsmanual udstedt af ESA (European Sunlight Association), og at en sådan standard i givet fald vil kunne udstedes medio 2014.

Det er Sikkerhedsstyrelsens sikkerhedstekniske vurdering, at anvendelsen af UV-type 1 og UV-type 2 solarier under disse omstændigheder konkret udgør et farligt produkt. Sikkerhedsstyrelsen har i de enkelte sager endvidere vurderet, at generelt vejledende informationsmateriale eller andre afhjælpende foranstaltninger ikke ville være tilstrækkelige til at afværge disse meget alvorlige sundhedsrisici. Hensynet til forbrugernes sundhed opvejer således hensynet til ikke at foretage indgreb i den erhvervsdrivendes muligheder for at udøve erhvervsvirksomhed.

UV-type 4

Sikkerhedsstyrelsen har i relation til UV-type 4 solarier bl.a. lagt vægt på, at disse solarier er kendetegnede ved, at de har en større UV-B udstråling end solarier af UV-type 3.

UV-B har en 3 til 4 gange større evne til at fremkalde rødme, forbrænding og DNA-skade på vævet samt skadelig påvirkning af immunsystemet uanset, at den samlede dosis stråling er den samme som ved UV-A stråling. Især personer med lys og følsom hud har risiko for at blive forbrændt. Risikoen forøges, hvis disse personer ikke ved, at de befinder sig i et type 4 solarium.

Der er videnskabelig usikkerhed om konsekvenserne af brugen af solarier med et højt indhold af UV-B stråling i forhold til indholdet af UV-A stråling.

Sundhedsstyrelsen har imidlertid i en udtalelse af 29. juni 2010 konkluderet, at:

”anvendelsen af solarier [...] med en relativ høj udsendelse af UV-B stråling vil øge den enkelte brugers relative risiko for at udvikle modernærkekræft og SCC.”¹²⁷

Sikkerhedsstyrelsen har bl.a. på baggrund af den anførte videnskabelige usikkerhed vurderet, at UV-type 4 solarier i solcentre kun må bruges efter forudgående lægelig rådgivning,¹²⁸ hvilket der ikke er sikkerhed for, at forbrugerne modtager i ubemandede solcentre.

Sikkerhedsstyrelsen vurderer, at der ved forbrugernes anvendelse af UV-type 4 solarier i ubemandede solcentre er risiko for, at brugerne ikke anvender solarierne korrekt, hvilket indebærer en øget risiko for, at brugerne påfører sig en alvorlig kræftsygdom.

Det er derfor Sikkerhedsstyrelsens sikkerhedstekniske vurdering, at brug af UV-type 4 solarier under disse omstændigheder udgør et farligt produkt. Sikkerhedsstyrelsen har i de enkelte sager endvidere vurderet, at generelt vejledende informationsmateriale eller andre afhjælpende foranstaltninger ikke ville være tilstrækkelige til at afværge de meget alvorlige sundhedsrisici. Hensynet til forbrugernes sundhed har opvejet hensynet til ikke at foretage indgreb i den erhvervsdrivendes muligheder for at udøve erhvervsvirksomhed.

---

¹²⁷ Squamous cell carcinoma.

¹²⁸ Sundhedsstyrelsen har den 21. februar 2011 tilsluttet sig denne vurdering.

3.3.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.3.2.1. Norge

Efter strålevernsforskriften § 36 må kun UV-type 3 solarier anvendes til kosmetisk formål. Der gælder ikke noget krav om, at der skal være personale til stede i forbindelse med brug af denne solarietype.

Der er den 9. december 2011 udstedt nye regler, hvorefter der med virkning fra den 1. januar 2014 er indført et krav om, at solcentre skal være betjent af personale over 18 år med tilstrækkelig oplæring.

3.3.2.2. Sverige

Efter den svenske solarieforskrift § 4 og § 7 kræves en tilladelse til besiddelse og anvendelse af andre typer af solarier end UV-type 3, når de anvendes andre steder end i private hjem.¹²⁹ I forbindelse med udstedelse af en tilladelse kan der stilles betingelser om tilstedeværelse af personale og uddannelse af personalet. I praksis har der siden 1991 ikke været ansøgt om tilladelser til kosmetisk anvendelse.

3.3.2.3. Finland

Efter förordning 294/2002 § 12 skal anvendelse¹³⁰ af andet end UV-type 3 solarier ske under overvågning af en erhvervsmæssigt uddannet person, som er fortrolig med behandling med ultraviolet stråling. I juni 2012 er der vedtaget nye regler, der betyder, at der med virkning fra 1. juli 2015 i solcentre skal være en ansvarlig person over 18 år med hensigtsmæssig uddannelse.

3.3.2.4. Island

Efter den islandske solarieforskrift art. 10 må solcentre, som anvender solarier til andet end medicinsk brug, kun bruge solarier af UV-type 3. Der kræves en tilladelse til anvendelse af andre UV-typer til andet end medicinsk brug. I praksis har der ikke været udstedt sådanne tilladelser. Der er ikke noget forbud mod ubemandede solcentre, men der findes som følge af bl.a. sanitære krav ikke ubemandede solcentre på Island.

3.3.2.5. Andre lande

I Portugal er det et krav, at en person, som er ansvarlig for den tekniske drift af et solcenter, er til stede i åbningstiden. Selvbetjente solarier skal være genstand for særlig opmærksomhed fra det tekniske personale i solcentret.

Personale, der yder service i solcentre, skal have modtaget specifik uddannelse, der sætter personalet i stand til at udføre deres funktioner. Uddannelsen skal gives af et akkrediteret organ, der tilbyder et teoretisk og praktisk kursus, som indeholder information om en række angivne emner.

---

¹²⁹ I solarieforskriften § 5 er givet en generel tilladelse til bl.a. hudklinikker o.lign.

¹³⁰ For så vidt der er tale om kosmetisk eller anden anvendelse, som ikke er ordineret af en læge.

I Tyskland er det et krav, at der er mindst én fagperson til stede i åbningstiden.¹³¹ Der stilles en række krav til fagpersoners uddannelse.

I Spanien er det et krav, at der er en fagperson til stede. Der stilles en række krav til fagpersoners uddannelse.

I Belgien er det et krav, at der er personale til stede.¹³² Der stilles krav til personalets uddannelse.

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefarens ved anvendelse af solarier.

3.3.2.6. Opsummering andre lande

I de andre nordiske lande er der specifik lovgivning, der begrænser anvendelsen af andet end solarier af UV-type 3.

Bortset fra i Holland er der i alle de øvrige udvalgte europæiske lande specifik lovgivning, der i varierende grad stiller krav om, at der er personale til stede.

3.3.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Sundhedsstyrelsen har i en udtalelse af 7. oktober 2011 bl.a. oplyst følgende:¹³³

”Ud fra forskellene imellem de forskellige typer af solarier, hvad angår andele af UV-B stråler og ’Det vægtede erythem udstrålings tal’, må man antage, at anvendelsen af et solarie med en højere andel UV-B lys (især Type 4) er mere skadeligt i relation til forekomsten af især modermærkekræft og SCC end anvendelsen af et solarium med højere andel af UV-A lys (Type 1-3). Især hvis man ikke er klar over, at det er type 4, man opholder sig i og opholder sig lige så lang tid i dette, som man ville have gjort i et type 3 solarium.

Der er omvendt grund til at være opmærksom på brug af især type 1 og 2 samt i nogen grad type 3 solarier, idet den lavere forbrændingstendens ved brug af disse typer af solarier (sammenlignet med type 4 og sollys) kan foranledige nogle personer til at benytte og opholde sig længere tid end ellers i et sådant solarium (fordi de ikke i samme grad får forbrændinger i huden) og således få en større samlet eksponering og livstidseksponering (især med UV-A) end ellers.

Man må derfor på det foreliggende grundlag konkludere, at anvendelsen af solarier (med rør), der er af type 4 med en relativ høj udsendelse af UV-B stråling vil øge den enkelte brugers relative risiko for at få forbrændinger og for at udvikle modermærkekræft og SCC – især blandt folk med følsom og lys hud. Sammenhængen mellem udviklingen af disse hudkræftsformer og eksponeringstypen er imidlertid ikke nødvendigvis et direkte forhold -

---

¹³¹ Kravet om tilstedeværelse af personale kan fraviges, når solcentret ikke har mere end to solarier, og der er en teknisk løsning, der sikrer, at en fagperson forud for brugen har givet brugeren samme tilbud om beskyttelsesbriller, vejledning og udarbejdelse af en doseringsplan, som skal gives i betjente solcentre. Selvbetjening er kun tilladt, når der er tekniske løsninger, der forhindrer uautoriserede personer i at anvende solarierne.

¹³² I selvbetjeningscentre gælder alene et krav om personale i dele af åbningstiden.

¹³³ Sundhedsstyrelsens udtalelse af 7. oktober 2011, der også indeholder en generel beskrivelse af fakta om UV-stråling, solarietyper og helbredsrisici, er gengivet i sin helhed i bilag III til denne rapport.

hvor en dobbelt andel UV-B medfører en dobbelt så stor risiko – idet risikoen også afhænger af eksempelvis den enkeltes hudtype, forekomst af fregner og anden udsættelse for UV stråler. I praksis kan det altså være vanskeligt at opstille sikre risikovurderinger på tværs af solarietyper. Især hvis man ikke har kendskab til den samlede eksponering, som den enkelte udsættes for, og sikkerhed for hvilken UV-fordeling og samlet eksponering, der er i de solarier vedkommende benytter.”

Sundhedsstyrelsen har i mail af 23. januar 2012 præciseret sin udtalelse af 7. oktober 2011 således:

”Sundhedsstyrelsen har foretaget en sundhedsfaglig vurdering af de forskellige typer solarier, og vurderer, at type 1 og type 2 kan anvendes i længere tid før forbrænding opstår end type 3 solarier. Type 3 solarier kan benyttes i længere tid end type 4 solarier før forbrænding opstår. Forbrænding af huden kan relateres til en forøget risiko for modermærkekræft. Det kan ikke udelukkes, at brugere af type 1 og 2 solarier kan forledes til at anvende disse i længere tid, end de vil benytte type 3 solarier på grund af den lavere forbrændingsrisiko. Disse vil i givet fald få en højere samlet eksponering af UV-lys. Da lang tids eksponering (livstidseksponering) er mistænkt for at være hovedårsagen til den såkaldt non-melanom hudkræft, vil et sådant merforbrug af type 1 og 2 solarier være forbundet med en forøget helbredsrisiko for hudkræft.”

Endvidere har IARC's ekspertgruppe i juli 2009 vurderet, at solarielys skal placeres i gruppe 1, hvilket indebærer, at der er sikker evidens for, at eksponeringen er ”kræftfremkaldende for mennesker”.

Sundhedsstyrelsen har i notat af 27. februar 2012 bl.a. anført følgende om vurderingen af forskelle i sundhedsrisici ved solarietyperne 1, 2 og 3:

”Brug af type 1 og 2 solarier med begrænset andel af UV-B stråler har derfor primært en kosmetisk effekt samt en lavere risiko for akutte forbrændinger i huden. Dette kan måske foranledige nogle brugere til at benytte sådanne solarietyper i længere tid, end de vil benytte et type 3 solarium i. Især hvis de primært benytter det fordi, det fx føles behageligt at udsætte sig for lys/stråling og varme i et solarium. Tidligere studier har i den sammenhæng vist, at de fleste bliver trætte af at opholde sig i et solarium efter 15-20 min., hvilket er 3-4 gange længere tid end den traditionelle operative tid for et type 3 solarium (5-6 min.). I givet fald vil dette bidrage til, at den enkelte vil blive eksponeret med en større samlet fysisk dosis, som bidrager til en større samlet livstidsdosis, der kan relateres til en forhøjet risiko for hudkræft generelt. Ved brug af de tre typer af solarier i lige lang tid (hvor alle tre typer udsender, hvad der svarer til $0,3 \text{ W/m}^2$) vil solarietyperne 1 og 2 give færre forbrændinger og inflammationer, DNA-skader mv. og vil teoretisk være mindre risikobetonede at benytte end type 3 solarier. I praksis ses der dog ikke klare forskelle i udviklingen af hudkræft for de tre typer i den videnskabelige litteratur. Der kan således sundhedsfagligt argumenteres for, at man benytter samme forholdsregler og forsigtighed, uanset om man benytter type 1, 2 eller 3 solarier.”

Sundhedsstyrelsen har i notat af 27. februar 2012 bl.a. anført følgende om vurderingen af helbredsrisiko for type 4 solarier, som kan begrunde, at der kræves lægefaglig rådgivning forud for brug:

”Der er alt i alt belæg for, at UV-B stråler i højere grad end UV-A stråler giver forbrændinger (hos specielt lyshudede) og DNA-skader. Dette giver grobund for at vægte UV-B strålers effekt højere (flere SED) end UV-A stråler uagtet, at man eksponeres med samme fysiske dosis – både når der er tale om potentiel nyttevirkning og skadelige akutte effekter i huden. Det er dette forhold, der udnyttes i forbindelse med hudlægers behandling af fx psoriasispatienter med lysterapi ved brug af type 4 solarier/ endnu stærkere typer, der er karakteriseret ved at have en endnu højere andel af UV-B stråler end sollyset i de nordiske lande på en sommerdag, og i forhold type til type 3 solarier, hvor fordelingen mellem UV-A og B stråler modsvarer fordelingen i sollyset (i de nordiske lande på en sommerdag). UV-B stråler udnyttes i den forbindelse under kontrollerede former, idet disse stråler potentielt også er mere skadelige (flere SED) i forhold til forbrændinger, DNA-skader i huden og andre akutte hudskader samt hudkræft.”

I forhold til spørgsmålet om behovet for, at læger kan henvise patienter til at benytte solarier af UV-type 4 i solcentre, har Sundhedsstyrelsen den 26. marts 2012 oplyst, at privatpraktiserende læger altid vil henvise til en dermatolog, og at disse alle har lysudstyr med samme effekt som solarier af UV-type 4.

Arbejdsgruppen finder på baggrund af Sundhedsstyrelsens udtalelser, at der er sundhedsfagligt grundlag for at opstille et forbud mod at anvende solarier af UV-type 4 i solcentre.

Arbejdsgruppen har i den forbindelse bemærket sig oplysningerne fra Sundhedsstyrelsen om det manglende behov for, at læger kan henvise patienter til at benytte solarier af UV-type 4 i solcentre.

I forhold til solarier af UV-type 1, 2 og 3 har arbejdsgruppen drøftet, i hvilket omfang et krav om bemanning af solcentre kan medvirke til at højne sikkerheden.

Arbejdsgruppen har i drøftelserne navnligt lagt til grund, at al solariebrug udgør en unødigt kræftfremkaldende belastning, hvorfor Sundhedsstyrelsen anbefaler, at man ikke benytter solarier til kosmetiske formål. Man kan derfor ud fra en sundhedsfaglig vurdering argumentere for at begrænse brugen af solarier til kosmetiske formål mest muligt.

Hvis solarier af UV-type 1 og 2 bruges på den rigtige måde, er der ikke belæg for at antage, at disse typer er mere sundhedsskadelige end solarier af UV-type 3.

Tværtimod taler sundhedsfaglige argumenter for, at man benytter samme forholdsregler og forsigtighed ved anvendelse af solarier af UV-type 1, 2 og 3 solarier.

På den anden side kan det ikke udelukkes, at brugere af solarier af UV-type 1 og 2 på grund af den lavere forbrændingsrisiko kan forledes til at bruge dem i længere tid, end de vil bruge type 3

solarier. Derved vil de få en højere samlet eksponering (livstidseksponering) for UV-lys, som er mistænkt for at være hovedårsagen til den såkaldte non-melanom hudkræft.

Sammenhængen mellem den lavere forbrændingsrisiko og forbrugernes tendens til at påføre sig en højere livstidseksponering er dog usikker, ligesom der kan være lille forskel mellem forbrændingsrisikoen ved i hvert fald visse UV-type 2 solarier og visse UV-type 3 solarier (glidende overgang).

Det kræver betydelig sundhedsfaglig indsigt at yde præcis og tilstrækkelig individuel personlig rådgivning.

Der vil være mange individuelle faktorer, som fx brug af medicin og sondringen mellem maligne melanomer (modermærker) og nevi, som uddannet personale uden lægeligfaglig uddannelse ikke fuldt ud kan forventes at være i stand til at vurdere og vejlede korrekt om.

Det er ligeledes svært at vurdere en persons hudtype med det blotte øje. Uddannet personale uden lægeligfaglig uddannelse vurderes dog at ville kunne foretage målinger med dertil indrettet udstyr. Selv inden for de enkelte hudtyper er det dog i høj grad individuelt, hvor meget den enkelte kan tåle.

Det må dog antages, at et krav om forudgående rådgivning fra uddannet personale vil have en effekt med hensyn til at nedbringe den enkeltes brug af solarium og dermed sundhedsrisikoen. Såfremt personalet modtager den fornødne uddannelse, må uddannet personale således forventes at kunne rådgive den enkelte bruger om korrekt brug, helbredsrisiko og mulige skader.

Et krav om forudgående rådgivning fra uddannet personale kombineret med et krav om ophængning af en plakat med de nordiske råd¹³⁴ vil formodentlig sætte den enkelte i stand til – evt. efter samråd med egen læge – at vurdere, hvordan kosmetisk brug af solarier kan ske så sikkert som muligt.

Der skal ligeledes henvises til, at WHO har anbefalet at reducere antallet af ubemandede solcentre. WHO har i den forbindelse henvist til, at uddannelse af personalet er nødvendigt for at sikre korrekt bestemmelse af den enkelte brugers hudtype.

Arbejdsgruppen finder, at fastlæggelsen af de nærmere krav til personalets rådgivning, herunder uddannelsen af personalet, bør afvente resultatet af det i afsnit 3.3.1. omtalte standardiseringsarbejde vedrørende uddannelse og træning af personale i solcentre – med henblik på en korrekt sundhedsfaglig rådgivning af brugere.

Bemanding vil kunne medvirke til, at solarierne løbende vedligeholdes, så der ikke opstår situationer, som fremkalder akutte forbrændinger, fordi filtre er blevet beskadiget. Personalet vil formodentlig også kunne medvirke til at sikre, at der hele tiden er beskyttelsesbriller til stede, og at brugerne får set og læst indholdet af en ophængt plakat med retningslinjer og advarsler for brug af solarier.

---

¹³⁴ Den fælles nordiske plakat er omtalt nærmere i afsnit 3.8.3.

Endvidere vil et krav om, at solcentre skal være bemandede samtidig gøre det muligt at give personalet ansvar for at sikre håndhævelsen af et evt. forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier. Dermed vil der kunne opnås en mere effektiv håndhævelse af et sådant forbud. Et krav om bemanning vil således i et vist omfang også kunne støttes på håndhævelsessynspunkter.

Der kan dog opstå en interessekonflikt for personalet, når dette skal rådgive en forbruger om risikoen ved solariebrug, hvilket kan betyde, at forbrugeren fravælger solarieret, idet personalet skal skabe omsætning ved at sælge solarier til kunderne. Det kan betyde, at der ikke gives den rette rådgivning uanset uddannelse.

Værdien af et krav om bemanning med uddannet personale bør afvejes over for de økonomiske og administrative konsekvenser for de erhvervsdrivende. Det bemærkes, at den altovervejende del af solcentre i Danmark i dag er ubemandede. Det må forventes, at lønomkostninger mv. ved et sådant krav vil medføre, at en del vil lukke.

Arbejdsgruppen bemærker desuden, at der i en række lande findes regler af varierende udformning, hvorefter solarier kun må anvendes i solcentre efter forudgående rådgivning fra uddannet personale.

Arbejdsgruppen vurderer på den baggrund, at:

1. der er sundhedsfagligt belæg for at begrænse brugen af solarier så meget som muligt,
2. personale med den fornødne uddannelse må forventes at kunne rådgive den enkelte bruger om korrekt brug, helbredsrisiko og mulige skader. Arbejdsgruppen finder, at fastlæggelsen af de nærmere krav til personalets rådgivning, herunder uddannelsen af personalet, bør afvente resultatet af et verserende standardiseringsarbejde vedrørende uddannelse og træning af personale i solcentre,
3. selv om den nærmere effekt ikke kendes, kan bemanning i solarier formodentlig i nogen grad medvirke til håndhævelsen af et eventuelt forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier, og
4. bemanning formodentlig også kan modvirke, at der som følge af manglende vedligeholdelse af solarier opstår situationer, der fremkalder akutte forbrændinger.

Arbejdsgruppen finder herefter, at der med fordel kan opstilles et krav om, at solarier af UV-type 1 og 2 ikke anvendes i ubemandede solcentre.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvornår der er tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af kravet til UV-type finder arbejdsgruppen, at der kan henvises til det, der i afsnit 3.2.3. er anført i relation til overholdelse af udstrålingskravet. Under forudsætning af, at solarieret er mærket med UV-typen, vil der, hvis der er tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af udstrålingskravet, efter arbejdsgruppens opfattelse samtidig være tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af kravet til UV-type. Såfremt solarieret ikke (længere) har den af fabrikanten påførte mærkning af UV-type, vil der dog kunne foreligge tilstrækkelig sikkerhed for overholdelsen af kravet til UV-type, såfremt der forevises en erklæring fra fabrikanten vedrørende det pågældende solariums UV-type.

Det bemærkes, at hvis et solarium er blevet ændret, vil ændringerne kunne påvirke solariets egenskaber, herunder dets spektralfordeling.¹³⁵ Den mærkning af ækvivalenskodeområde og UV-type, som den ”oprindelige fabrikant” har påført solariet, vil således ikke i alle tilfælde kunne give tilstrækkelig sikkerhed for, at det ændrede solarium overholder kravet til UV-type.

Der kan derfor være tilfælde, hvor ændringer af et solarium medfører, at det efter en konkret vurdering må antages, at en af den oprindelige fabrikant påført mærkning af ækvivalenskodeområde og UV-type ikke¹³⁶ vil give tilstrækkelig sikkerhed for, at solariet overholder kravet til UV-type. En sådan sikkerhed kan i så fald foreligge, hvis der fremvises en overensstemmelseserklæring afgivet af den, der har ombygget det pågældende solarium, og denne har påført solariet ny mærkning af ækvivalenskodeområde og UV-type.¹³⁷ Mærkning af UV-type vil dog kunne erstattes af en erklæring fra ombyggeren vedrørende det pågældende solariums UV-type.

Kontrolmyndigheden må dog, uanset at der foreligger erklæring(er) og er påført mærkning i overensstemmelse med det anførte, undtagelsesvis kunne kræve måling, hvis det efter en konkret vurdering må antages, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at et solarium overholder kravene til udstråling. Det vil fx kunne være tilfældet, hvis kontrolmyndigheden har generel viden vedrørende troværdigheden af en konkret ombyggers overensstemmelseserklæringer.

3.4. Anvendelse af solarier af personer under 18 år

3.4.1. Gældende ret

Standarden indeholder ikke specifikke bestemmelser vedrørende spørgsmålet, om personer under 18 år må anvende solarier.

Standarden indeholder dog et krav om, at brugsvejledningen skal give vejledning om, at solarier ikke må benyttes af personer under 18 år.¹³⁸

Med støtte i denne bestemmelse i standarden og med hjemmel i produktsikkerhedsloven har Sikkerhedsstyrelsen som betingelse for erhvervsdrivendes brug af solarier opstillet krav om, at der tilgængeligt for brugerne af solarierne skal gives vejledning om, at solarier ikke må benyttes af personer under 18 år.

---

¹³⁵ Som anført i afsnit 3.1.1. vil et solarium, der er blevet væsentligt ændret på en sådan måde, at risikoen er blevet forøget, blive anset for et nyt produkt. Den, der har foretaget en sådan ændring, vil blive anset som fabrikant af det ændrede solarium og er forud for markedsføring, herunder tilrådighedsstillelse for forbrugerne i et solcenter, forpligtet til at forsyne solariet med ny CE-mærkning og udarbejde ny overensstemmelseserklæring mv. Det vil dog fortsat være den myndighed, der har ansvaret for administrationen af reglerne om markedsføring, der vil skulle tage stilling til, om den, der har foretaget ændringer af et solarium, efter de i afsnit 3.1.1. anførte regler har pligt til at udarbejde ny overensstemmelseserklæring mv.

¹³⁶ I forbindelse med et ækvivalensmatch.

¹³⁷ Kontrolmyndigheden efter en evt. solarielov må som udgangspunkt lægge denne erklæring og mærkning til grund.

¹³⁸ Standarden afsnit 7.12.

Sikkerhedsstyrelsen har dog ikke opstillet et egentligt forbud mod, at personer under 18 år må bruge solarier, som erhvervsdrivende stiller til rådighed for forbrugerne.

3.4.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.4.2.1. Norge

I Norge er der med virkning fra 1. juli 2012 indført et forbud mod, at solcentre stiller solarier til rådighed for personer under 18 år til kosmetisk formål. Endvidere er der med virkning fra den 1. januar 2014 indført krav om, at solcentre skal være betjent af personale over 18 år med tilstrækkelig oplæring.¹³⁹

3.4.2.2. Sverige

I Sverige er der ikke forbud mod, at unge under 18 år bruger solarier. Efter den svenske solarieforskrift § 12 skal der ved hvert solarium let synligt og læseligt for brugerne hænge et opslag med forskellige råd. Opslaget skal mindst være i A3 format og bl.a. oplyse, at man ikke skal bruge solarier, hvis man er under 18 år; samt at børn og unge har ekstra sårbar hud og derfor har større risiko for fremtidige skader end voksne.

I Sverige har et udvalg, som bl.a. har haft til opgave at undersøge mulighederne for et forbud mod solariebrug til unge under 18 år, foreslået forbud mod, at ejere af solcentre stiller solarier til rådighed for personer under 18 år.¹⁴⁰

3.4.2.3. Finland

I Finland er der i juni 2012 vedtaget nye regler. Det betyder, at der med virkning fra 1. juli 2012 er forbud mod, at solcentre stiller solarier til rådighed for personer under 18 år til kosmetisk formål. Endvidere skal der med virkning fra 1. juli 2015 i solcentre være en ansvarlig person over 18 år med hensigtsmæssig uddannelse. Den ansvarlige person skal, når det er nødvendigt, give kunderne vejledning i sikker brug af solarier, overvåge at personer under 18 år ikke har mulighed for at bruge solarier, og når det er nødvendigt kontrollere kundens alder.

3.4.2.4. Island

Den islandske strålelov indeholder et forbud mod, at personer under 18 år bruger solarier i solcentre til ikke-medicinsk brug. Overtrædelse af forbuddet kan straffes med bøde efter sundheds- og forureningsloven eller medføre, at tilladelsen til drift af solcentre tilbagekaldes.

3.4.2.5 Andre lande

I Tyskland er der forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier til kosmetisk brug i solcentre. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde. Inden brug skal personalet indhente en underskrevet erklæring, hvori brugeren afgiver en række oplysninger bl.a. om hudtype samt oplyser at være 18 år eller ældre. Solcentre skal endvidere ved indgangen hænge et skilt op, som er let synligt og læsbart for brugerne. Af skiltet skal det fremgå, at det er forbudt for børn og unge under 18 år at anvende solarier.

---

¹³⁹ Ifølge en undersøgelse foretaget af de norske myndigheder er 90 % af de norske solcentre i dag ubetjente.

¹⁴⁰ SOU 2011:18, Strålsäkerhet - gällande rätt i ny form.

I Belgien er der forbud mod, at personer under 18 år bruger solarier i solcentre. Personalet har ansvar for håndhævelsen af forbuddet. Enhver skal inden brug afgive en underskrevet erklæring med oplysning om navn, fødselsdato, nummer på Id-kort mv.

I Spanien er der forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier i solcentre. Personalet har ansvar for håndhævelsen af forbuddet.

I Portugal er der forbud mod, at solcentre stiller solarier til rådighed for personer under 18 år.¹⁴¹ Brugeren skal forinden udfylde en formular, hvori den pågældende bl.a. skriver under på, at vedkommende er 18 år eller derover.

I Holland er der ikke forbud mod, at personer under 18 år bruger solarier i solcentre.

3.4.2.6. Opsummering andre lande

Island, Norge og Finland har en specifik lovgivning med et egentligt forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier.

Bortset fra i Holland er der i alle de øvrige udvalgte europæiske lande specifik lovgivning med forbud mod, at personer under 18 år anvender solarier.

3.4.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Sundhedsstyrelsen har i en udtalelse af 7. oktober 2011 bl.a. oplyst følgende:

”Generelt antager vi, at tidlige eksponeringer for carcinogener (UV-lys) er mere farligt end sene, fordi det fra et tidligt tidspunkt bidrager til den samlede livstidseksponering. En tidlig og fortsat udsættelse for UV-lys giver således en stor livstidsforekomst, hvorved risikoen for hudkræft stiger. I en del undersøgelser er der data, der understøtter, at udsættelse for kraftige UV eksponeringer i børne- og ungdomsårene medfører en øget risiko for hudkræft. Der ses en stigende forekomst af modermærkekræft blandt unge, der peger på, at latenstiden for denne type af kræft - hos netop unge - er relativ kort. Ikke alle kræftformer kan skæres over samme kam, så derfor er de stigende tal for nye tilfælde af modermærkekræft observeret i særlige aldersgrupper - i dette tilfælde blandt de unge – en indikator for, at unge er mere følsomme end voksne for netop denne type af eksponering (UV-lys). Det ser i den sammenhæng ud til, at visse personer (særligt dem med lys hud, fregner og andre karakteristika), har svært ved at tåle UV-eksponeringer i børne- og ungdomsårene. Børn og unge kan i den sammenhæng siges at være mere følsomme end ældre (uden at sætte år eller procenter på).”

Med afsæt i erfaringerne fra andre lande samt den sundhedsfaglige vurdering kan et forbud mod brug af solarier for personer under 18 år overvejes.

---

¹⁴¹ Forbuddet omfatter også gravide og personer, der viser tegn på solstik.

3.5. Vedligeholdelse af solarier og ændring af solariers konstruktion

3.5.1. Gældende ret

Standarden indeholder ikke specifikke sikkerhedskrav om vedligeholdelse og ændring af solarier som betingelse for anvendelsen af solarier.

Sikkerhedsstyrelsen har med hjemmel i produksikkerhedsloven håndhævet kravet om, at solarierne vedligeholdes, så de til enhver tid overholder grænsen for maksimal effektiv udstråling på $0,3 \text{ W/m}^2$, forbud mod brug af solarier af UV-type 1, 2 og 4 i ubemandede solcentre samt krav om korrekt mærkning efter standardens krav.¹⁴²

Samme krav er håndhævet i forhold til erhvervsdrivendes brug af solarier, som er blevet ombygget, herunder i forbindelse med udskiftning af rør.¹⁴³

3.5.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.5.2.1. Norge

Solcentre er efter strålevernsforskriften § 36 ansvarlige for, at solarier til enhver tid opfylder kravene til et UV-type 3 solarium, også efter udskiftning af lyskilder.

3.5.2.2. Sverige

Efter den svenske solarieforskrift § 7 skal solarier, der i solcentre anvendes til kosmetisk brug, opfylde kravene til et UV-type 3 solarium.¹⁴⁴ Det er en betingelse, at solarierne er forsynet med originale strålekilder. For så vidt angår solarier forsynet med lysrør, kan alternativt bruges lysrør, som er opført på en liste over lysrør, som kan anvendes i UV-type 3 solarier.

3.5.2.3. Finland

Solcentre er ansvarlige for, at solarier opfylder kravene også efter udskiftning af strålekilder, filtre og beskyttelsesglas.¹⁴⁵ Det skal sikres, at beskyttelsesglas og filtre er hele, og at timeren er fejlfri.

3.5.2.4. Island

Efter den islandske solarieforordning art. 4 skal solarier leve op til kravene til UV-type 3, også i forbindelse med udskiftning af rør.

3.5.2.5. Andre lande

I Portugal er det et krav, at brug af solarier sker i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27.

I Tyskland er det et krav, at solarier, også efter udskiftning med uoriginale, optiske komponenter som fx strålekilder og filtre, opfylder kravene til den effektive udstråling.

I Spanien er solcentre ansvarlige for, at solarier opfylder krav til effektiv udstråling og bølgelængde, også efter udskiftning af lyskilder og andre sliddele.

¹⁴² Se nærmere afsnit 3.2.1., 3.3.1. og 3.7.1.

¹⁴³ Se nærmere afsnit 3.1.1. om CE-mærkning i forbindelse med ændringer af et solarium.

¹⁴⁴ Se dog ovenfor afsnit 3.3.2.2. om muligheden for at opnå tilladelse til andre end UV type 3 solarier.

¹⁴⁵ ST-direktiv 9.1, kapitel 5.2.

I Belgien er der ikke nogen specifik regulering af strålefare med indholdsmæssige krav til vedligeholdelse af solarier.

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefare ved brug af solarier.

3.5.2.6. Opsummering andre lande

Bortset fra i Holland og Belgien er der i alle de udvalgte europæiske lande specifik lovgivning, der i varierende omfang regulerer vedligeholdelse og ændring i forbindelse med anvendelsen af solarier.

3.5.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Eventuelle krav til udstråling og UV-type jf. bl.a. afsnit 3.2.3 og 3.3.3. bør gælde i forhold til enhver anvendelse af solarier i solcentre. Det bør derfor være en betingelse for anvendelse af solarier, at de til enhver tid vedligeholdes, så de overholder disse krav. Det gælder også i forbindelse med anvendelsen af solarier, som er blevet ombygget, herunder i forbindelse med udskiftning af rør.

Arbejdsgruppen finder, som anført i afsnit 4.4.1.a. og 4.4.4., at der bør fastsættes et krav om, at solcentre fører en logbog, hvori bl.a. enhver udskiftning af dele eller ændring af solarieret samt udskiftning af rør skal registreres.

Arbejdsgruppen finder ikke, at der er behov for at opstille yderligere krav til vedligeholdelse af solarier for at skabe sikkerhed for brugerne af solarier i solcentre.

3.6. Særlige sikkerhedsforanstaltninger

3.6.1. Gældende ret

a) Markedsføring

Ifølge standarden skal solarier leveres med mindst to par beskyttelsesbriller. De skal yde passende beskyttelse af øjnene forfra og fra siden og samtidig tillade tilstrækkeligt lys at trænge igennem, så man kan se igennem dem.¹⁴⁶

Solarier skal være udstyret med en timer, der afbryder udsendelsen af UV-stråling. Efter standarden er det et krav, at et solarium er konstrueret så udsendelsen af UV-stråling afbrydes automatisk, hvis solarierets timer svigter.¹⁴⁷ Timeren skal kunne indstilles i overensstemmelse med den anbefalede doseringsplan.¹⁴⁸

Standarden indeholder også krav om, at et solariums brugsvejledning skal give vejledning om følgende sikkerhedsforanstaltninger:¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ Standarden afsnit 32.102. Beskyttelsesbrillerne skal overholde nogle i tabel 101 angivne krav til filtreringsegenskaber ("maximum transmission") ved forskellige bølgelængder.

¹⁴⁷ Standarden afsnit 22.105. Udsendelsen af UV-stråling skal afbrydes før eksponeringstiden overstiger 110 % af den indstillede værdi.

¹⁴⁸ Standarden afsnit 22.106, som også angiver den dosis, som timerens højeste indstilling maksimalt må give.

¹⁴⁹ Standarden afsnit 7.12.

1. Brug altid de medleverede beskyttelsesbriller. Kontaktlinser og solbriller kan ikke erstatte beskyttelsesbriller.
2. Følg anbefalingerne om bestrålingsvarigheder, bestrålingsintervaller og afstande fra lampen.
3. Beskyt følsomme dele af huden, fx ar, tatoveringer og kønsdele mod bestråling.

Standarden indeholder endvidere krav om, at solarier mærkes med en vejledning om at bruge de medfølgende beskyttelsesbriller.¹⁵⁰

b) Anvendelsen

Med støtte i standardens afsnit 32.102 og afsnit 7.12 og med hjemmel i produktsikkerhedsloven har Sikkerhedsstyrelsen, som betingelse for erhvervsdrivendes brug af solarier, opstillet krav om, at solcentre stiller beskyttelsesbriller til rådighed for forbrugerne. Sikkerhedsstyrelsen har i praksis anset kravet for opfyldt, hvis et solcenter henviser til, hvor man kan købe beskyttelsesbriller i den umiddelbare nærhed af centret.¹⁵¹

3.6.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.6.2.1. Norge

Solcentre skal efter strålevernsforskriften § 36 stille beskyttelsesbriller til rådighed for forbrugerne, og et solariums timer skal kunne indstilles i overensstemmelse med den anbefalede doseringsplan.

3.6.2.2. Sverige

Efter den svenske solarieforskrift § 11 skal solcentre stille beskyttelsesbriller til rådighed for enhver bruger. På eller ved hvert solarium skal endvidere findes et opslag med vejledning om at bruge beskyttelsesbriller.

Efter § 10 skal strømforsyningen til solarier i solcentre være tilsluttet en ekstra timer, der afbryder strømmen til solariet efter højst 60 minutter. Solariets ordinære eller indbyggede timer skal i øvrigt kunne indstilles i overensstemmelse med fabrikantens doseringsplan eller tilsvarende anvisninger.

3.6.2.3. Finland

Efter § 12 i förordning 294/2002 skal solarier, ud over det der i øvrigt følger af bestemmelserne i kapitel 4 i forskriften, anvendes på en måde, der opfylder kravene i standarden EN 60335-2-27. Kunderne skal efter ST-direktiv 9.1, kapitel 5.3 have adgang til beskyttelsesbriller i henhold til standarden.

Efter ST-direktiv 9.1, kapitel 5.2 og bilag A, kapitel 5 skal et solariums timer kunne indstilles i overensstemmelse med en anbefalet doseringsplan og afbryde strålingen efter højst 60 minutter.

---

¹⁵⁰ Standarden afsnit 7.1.

¹⁵¹ Sikkerhedsstyrelsen har endvidere opstillet et krav om, at der tilgængeligt for brugerne af solarierne skal gives vejledning om, at der altid skal anvendes beskyttelsesbriller, at følge anbefalingerne om bestrålingsvarigheder mv. samt at beskytte følsomme dele af huden, fx ar, tatoveringer og kønsdele mod bestråling. Se nedenfor i afsnit 3.8.1.

3.6.2.4. Island

Efter den islandske solarieforskrift art. 5 skal solcentre stille beskyttelsesbriller i henhold til standarden til rådighed for enhver bruger. På hvert solarium skal endvidere findes et opslag med vejledning om at anvende beskyttelsesbriller. Efter solarieforskriftens art. 9 skal et solariums timer kunne indstilles og, for så vidt angår UV-type 3 solarier, afbryde strålingen efter højst 60 minutter.

3.6.2.5 Andre lande

I Portugal skal solcentre stille beskyttelsesbriller, egnede til den udsendte stråling, til rådighed for brugerne. Mandlige brugere skal have tilbudt udstyr til beskyttelse af kønsdelene. Solarier skal være mærket med vejledning om at anvende beskyttelsesbriller.

I Tyskland skal personalet i solcentre tilbyde beskyttelsesbriller til enhver bruger, før denne anvender solarier. Det er endvidere et krav, at solarier er udstyret med en nødafbryder, der let kan nås af brugeren under driften. Solarier skal endvidere kunne indstilles til en dosis på maksimalt 100 joule/m² samt afbryde sig selv ved en maksimal dosis på 800 joule/m².

I Spanien skal solcentre stille beskyttelsesbriller til rådighed.

I Belgien skal solcentre stille beskyttelsesbriller til rådighed for brugerne. Det er endvidere et krav, at solarier automatisk afbryder i tilfælde af fejl på det enkelte solarium.

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefare ved solarier.

3.6.2.6. Opsummering andre lande

Bortset fra i Holland er der i alle de udvalgte europæiske lande specifik lovgivning, der i varierende omfang stiller krav om særlige sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med anvendelsen af solarier.

3.6.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Selv om standarden indeholder krav om særlige sikkerhedsforanstaltninger ved solarier, vedrører disse krav betingelserne for markedsføring efter de danske regler om gennemførelse af lavspændingsdirektivet hhv. maskindirektivet. Endvidere er overholdelsen af standardens regler formelt set frivillig, ligesom standarden er omfattet af Dansk Standards ophavsret og ikke offentliggjort i sin helhed.

Reguleringen af anvendelsen af solarier i solcentre sker i kontrolmyndighedernes praksis med hjemmel i de generelle bestemmelser i produktsikkerhedsloven.

Hensynet til at skabe juridisk klarhed for erhvervsdrivende og forbrugere kan derfor tale for, at der i lovgivningen fastsættes specifikke regler med krav til særlige sikkerhedsforanstaltninger, som solcentre skal opfylde for at bruge solarier.

Det kan overvejes, om der i den forbindelse bør tages udgangspunkt i standardens krav om særlige sikkerhedsforanstaltninger.

Det bemærkes, at det bl.a. fremgår af Sundhedsstyrelsens udtalelse af 7. oktober 2011:

”at en del personer udvikler symptomer svarende til sneblindhed, hvis øjnene ikke beskyttes tilstrækkeligt imod strålingen”.

Det bemærkes endvidere, at der i udlandet er forekommet tilfælde, hvor en bruger, der er faldet i søvn i et solarium, er blevet svært forbrændt på grund af fejl ved solariets timer.

Arbejdsgruppen finder, at det på den baggrund overvejes at opstille en regel, hvorefter det er en betingelse for brug af solarier, at der stilles beskyttelsesbriller til rådighed for brugerne, og at beskyttelsesbrillerne lever op til standardens krav.

Det bør efter arbejdsgruppens opfattelse være tilstrækkeligt, at et solcenter stiller sådanne beskyttelsesbriller til rådighed for centrets brugere eller, at brugerne har mulighed for at købe beskyttelsesbrillerne i centret.

Arbejdsgruppen finder endvidere, at der bør overvejes en regel, hvorefter solarier skal være udstyret med en timer, der kan indstilles i overensstemmelse med fabrikantens doseringsplan eller tilsvarende anvisninger. Der bør endvidere overvejes krav om, at solariet automatisk afbrydes ved fejl på solariets timer i overensstemmelse med de nærmere forskrifter i standarden. Efter arbejdsgruppens opfattelse vil sådanne regler yde tilstrækkelig sikkerhed mod tilfælde med svære forbrændinger af brugere på grund af fejl ved solariets timer.

3.7. Mærkning

3.7.1. Gældende ret

Efter standarden skal solarier mærkes med følgende:¹⁵²

1. UV-type (1, 2, 3 eller 4).
2. Et ækvivalenskodeområde, som angiver, hvilken type lysrør der skal bruges i solariet. Rørene skal på tilsvarende måde være mærket med en ækvivalenskode.¹⁵³ Solarier med andre lyskilder end lysrør skal mærkes med en typeangivelse af lyskilder, der anbefales anvendt.
3. En advarsel om, at ultraviolet stråling kan give skader på øjne og hud og medføre ældning af huden og hudkræft.¹⁵⁴
4. En opfordring til at læse vejledningen grundigt og bruge de medfølgende beskyttelsesbriller.¹⁵²
5. En advarsel om, at visse medicinpræparater og kosmetik kan forøge følsomheden.¹⁵²
6. UV-type 4 solarier skal mærkes med en advarsel om, at de kun må anvendes efter lægelig rådgivning.

---

¹⁵² Standarden afsnit 7.1.

¹⁵³ Nærmere regler herom findes i standarden IEC 61228.

¹⁵⁴ For så vidt angår solarier af UV-type 1 og 2, kan disse advarsler ifølge standarden afsnit 7.1, note 102 erstattes af et opslag, der er beregnet på at blive sat op på væggen ved siden af solariet.

7. Solarier med lysstyrke over 100.000 cd/m² skal mærkes med advarslen: "Intenst lys. Kig ikke direkte ind i lyskilden."

Efter standarden EN 60335-1 skal solarier, som øvrige elektriske husholdningsapparater, bl.a. være mærket med fabrikantens eller den ansvarlige forhandlers navn, varemærke eller identitetsmærke samt model- eller typebetegnelse.^{155 156}

Sikkerhedsstyrelsen kræver som betingelse for anvendelsen af solarier i solcentre, at solarierne er mærket i overensstemmelse med standardens mærkningsregler.

3.7.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.7.2.1. Norge

Efter strålevernsforskriften § 36 skal solarier være i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27. Importøren og forhandleren er ansvarlig for, at solarier er udstyret med mærkning på norsk i overensstemmelse med standarden. Solcentre skal påse, at mærkningen opfylder gældende krav.

3.7.2.2. Sverige

Solarier skal være mærket i overensstemmelse med mærkningsreglerne i standarden EN 60335-2-27.¹⁵⁷

3.7.2.3. Finland

Efter § 12 i förordning 294/2002 og ST-direktiv 9.1, bilag A, kapitel 3, skal solarier være mærket i overensstemmelse med mærkningsreglerne i standarden EN 60335-2-27.

3.7.2.4. Island

Solarier skal efter den islandske solarieforskrift art. 7 og 8 være mærket med advarsler og øvrige oplysninger, der svarer til de fleste af mærkningsreglerne i standarden.

3.7.2.5 Andre lande

I Portugal er det en betingelse for markedsføringen, at solarier er mærket i overensstemmelse med mærkningsreglerne i standarden EN 60335-2-27. Det er endvidere en betingelse for brug af solarier i solcentre, at solarier er mærket med de fleste af de advarsler, der følger af standarden.

I Tyskland er det en betingelse for anvendelsen af solarier i solcentre, at solarier mærkes med information om maksimal bestrålingstid ved første bestråling af ikke-solbrændt hud samt maksimal bestrålingstid for forskellige hudtyper. Det er endvidere et krav, at solarierne er mærket med flere af de advarsler, der følger af standarden.

I Spanien er det et krav, at solarier er sikre. Solarier, der er i overensstemmelse med reglerne i standarden EN 60335-2-27, herunder mærkningsreglerne, formodes at være sikre.

---

¹⁵⁵ Standarden EN 60335-1 afsnit 7.1.

¹⁵⁶ Som nævnt i afsnit 2.1.2, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2. og 3.1.1. skal solarier også være forsynet med CE-mærkning. Artikel 30 i forordning 765/2008 fastsætter generelle principper for CE-mærkning.

¹⁵⁷ Den svenske solarieforskrift § 3, jf. bilag 1 og bilag 2, afsnit 1.

I Belgien er der ingen specifik regulering vedrørende mærkning af solarier som betingelse for markedsføring eller brug.

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefare ved solarier.

3.7.2.6. Opsummering andre lande

Bortset fra i Holland og Belgien er der i alle de udvalgte europæiske lande specifik lovgivning, der i varierende omfang stiller krav om mærkning som betingelse for anvendelse af solarier.

3.7.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Selvom standarden indeholder krav om mærkning af solarier, vedrører disse krav betingelserne for markedsføring efter de danske regler om gennemførelse af lavspændingsdirektivet hhv. maskindirektivet. Endvidere er overholdelsen af standardens regler formelt set frivillig, ligesom standarden er omfattet af Dansk Standards ophavsret og ikke offentliggjort i sin helhed.

Reguleringen af anvendelsen af solarier i solcentre sker i kontrolmyndighedernes praksis med hjemmel i de generelle bestemmelser i produktsikkerhedsloven.

Hensynet til at skabe juridisk klarhed for erhvervsdrivende og forbrugere kan tale for, at der i lovgivningen fastsættes specifikke regler med krav til mærkning, som solarier skal opfylde, for at de må anvendes i solcentre. Arbejdsgruppen bemærker, at der i de fleste af de udvalgte europæiske lande er specifik lovgivning, der i forbindelse med anvendelsen af solarier i varierende omfang stiller krav om mærkning.

Det kan overvejes, om der i den forbindelse bør tages udgangspunkt i standardens krav til mærkning med UV-type, ækvivalenskodeområde og, for så vidt angår solarier med andre lyskilder end lysrør, angivelse af lyskilder, der anbefales anvendt.

Mærkningen på solarieret med UV-type og ækvivalenskodeområde (sammenholdt med mærkningen på rørene af ækvivalenskode, se nærmere herom i afsnit 3.2.3. og afsnit 3.3.3.) gør det i et vist omfang muligt for en kontrolmyndighed at foretage en umiddelbar kontrol af, om det enkelte solarium overholder kravene til udstråling og UV-type.

Selvom de fleste solarier må antages at være mærket med UV-type,¹⁵⁸ kan det dog ikke udelukkes, at et formelt krav om mærkning af UV-type som betingelse for anvendelse vil kunne udgøre en begrænset byrde, fx i forhold til et solarium, hvor mærket er faldet af.¹⁵⁹

Sådanne byrder bør reduceres eller helt fjernes i forbindelse med den nærmere udformning af et eventuelt mærkningskrav. Det bør ske ved, at det formelle mærkningskrav anses for opfyldt, hvor solcentret kan fremvise de i afsnit 3.3.3. nævnte erklæringer vedrørende det pågældende solariums UV-type.

---

¹⁵⁸ Da det som udgangspunkt er en betingelse for markedsføring af et solarium, at standardens mærkningsregler er opfyldt.

¹⁵⁹ I forbindelse med udførelsen af uvarslede tilsyn i solcentre i foråret 2012 konstaterede Sikkerhedsstyrelsen, at 47 % af de kontrollerede solarier ikke var påført mærkning af UV-type.

3.8. Vejledning og skiltning

3.8.1. Gældende ret

a) Markedsføring

Efter standardens afsnit 7.12 skal brugervejledningen til UV-apparater¹⁶⁰ give tydelige oplysninger med hensyn til apparatets korrekte brug.

En brugervejledning skal endvidere give følgende oplysninger:

1. En angivelse af at ikke-brugere, især børn, ikke må være til stede, når apparatet er i drift
2. En angivelse af, at UV-apparater ikke må bruges af:
  - a. Personer under 18 år.
  - b. Personer, som har tendens til at få fregner.
  - c. Personer med naturlig rød hårfarve.
  - d. Personer, som har unormale misfarvede pletter på huden.
  - e. Personer, som har flere end 16 modermærker (2mm eller mere i diameter) på kroppen.
  - f. Personer, som har atypiske modermærker.¹⁶¹
  - g. Personer, som lider af solskoldning.
  - h. Personer, som overhovedet ikke er i stand til at blive solbrændt, eller som ikke kan blive solbrændt uden at blive forbrændt, når de udsættes for solen.
  - i. Personer, som let bliver forbrændt, når de udsættes for solen.
  - j. Personer, som har en forhistorie med hyppige alvorlige solskoldninger i barndommen.
  - k. Personer, som lider eller tidligere har lidt af hudkræft, eller som er disponerede for hudkræft.
  - l. Personer, som har en nær slægtning med en forhistorie med melanom.
  - m. Personer under lægebehandling for lidelser, som omfatter overfølsomhed for lys.
  - n. Personer, som får medicin, der medfører overfølsomhed for lys.
3. En angivelse af, at bestrålinger ikke bør overstige grænsen for, hvornår der indtræffer rødme på huden (en persons mindste erytem-dosis, MED). Hvis der viser sig rødme på huden nogle timer efter bestråling, bør yderligere bestråling ophøre. Efter én uge skulle bestrålinger kunne påbegyndes igen fra begyndelsen af tidsplanen for bestråling
4. En angivelse af, at hvis uventede bivirkninger, fx kløe, forekommer inden for 48 timer efter den første brug af et UV-apparat, bør der søges læge før yderligere UV-bestråling.

---

¹⁶⁰ Apparater med UV-strålekilder også kaldet UV-lamper. UV-strålekilder er strålekilder, som er konstrueret til at udsende ikke-ioniserende elektromagnetisk energi ved bølgelængder på 400 nm eller derunder. Solarier er en type af UV-apparater.

¹⁶¹ Atypiske modermærker defineres som modermærker, der er større end 5 mm i diameter, med variabel pigmentering og uregelmæssige grænser; i tvivlstilfælde søges læge.

5. Oplysninger vedrørende den tilsigtede bestrålingsafstand (medmindre dette styres af UV-apparatets konstruktion).
6. Anbefalet tidsplan for bestråling, der foreskriver varighed og intervaller (baseret på karakteristikker for UV-lamper, afstande og hudfølsomhed).¹⁶²
7. Anbefalet antal bestrålinger, som ikke bør overskrides på ét år.
8. En angivelse af, at apparatet ikke må bruges, hvis timeren er defekt, eller hvis filteret er i stykker eller fjernet.
9. Identifikation af alternative komponenter, som kan påvirke den ultraviolette stråling, fx filtre og reflektorer.
10. Identifikation af udskiftelige UV-lamper og en angivelse af, at de kun må udskiftes med de typer, der er mærket på apparatet. For UV-lysstofrør til solbruning skal det være angivet, at de kun må udskiftes med de typer, der er mærket med en ækvivalenskode, hvor UV-komponenten falder inden for det ækvivalenskodeområde, der er mærket på apparatet. I det tilfælde skal et eksempel på ækvivalenskode være angivet, og UV-lysstofrørets UV-komponents forhold med hensyn til ækvivalenskode for solbruning skal være forklaret.
11. Ultraviolet stråling fra solen eller fra UV-apparater kan medføre hud- eller øjenskade, som kan være uoprettelig. Disse biologiske virkninger afhænger af strålingens kvalitet og mængde samt af den enkeltes hudfølsomhed.
12. Huden kan udvikle solskoldning efter overbestråling. For mange gentagne udsættelser for ultraviolet stråling fra solen eller fra UV-apparater kan føre til for tidlig ældning af huden og forøget risiko for udvikling af hudsvulster. Disse risici forøges med forøget akkumuleret UV-bestråling. Bestråling i en tidlig alder forøger risikoen for hudskader senere i livet.

---

¹⁶² Standardens note 101 giver nærmere retningslinjer for beregningen af den anbefalede bestrålingstid for første anvendelse.

13. Ubeskyttede øjne kan udvikle overfladebetændelse, og i nogle tilfælde kan der forekomme beskadigelse af nethinden efter for megen bestråling. Grå stær kan udvikle sig efter mange gentagne bestrålinger.
14. I tilfælde af udtalt individuel følsomhed eller allergisk reaktion over for ultraviolet stråling anbefales det at søge læge, før bestråling påbegyndes.
15. Følgende sikkerhedsforanstaltninger skal tages:
  - a. Brug altid de medleverede beskyttelsesbriller. Kontaktlinser og solbriller kan ikke erstatte beskyttelsesbriller.
  - b. Fjern kosmetik grundigt før bestråling, og brug ikke solcreme eller produkter, der kan fremskynde solbruning.
  - c. Visse medicinske forhold eller bivirkninger af visse typer af medicin kan forværres af ultraviolet bestråling. I tvivlstilfælde søges læge.
  - d. Der skal gå mindst 48 timer mellem de første to bestrålinger.
  - e. Solbadning og brug af apparatet må ikke forekomme samme dag.
  - f. Følg anbefalingerne om bestrålingsvarigheder, bestrålingsintervaller og afstande fra lampen.
  - g. Søg læge, hvis vedvarende knuder eller sår viser sig på huden, eller hvis der er ændringer i pigmenterede modermærker.
  - h. Beskyt følsomme dele af huden fx ar, tatoveringer og kønsdele mod bestråling.

b) Anvendelse

Med støtte i disse bestemmelser i standarden og med hjemmel i produksikkerhedsloven har Sikkerhedsstyrelsen som betingelse for erhvervsdrivendes brug af solarier opstillet krav om, at der synligt for brugerne af solarierne skal gives vejledning på dansk i overensstemmelse med standardens krav.

Det er Sikkerhedsstyrelsens sikkerhedstekniske vurdering, at disse afhjælpende foranstaltninger er nødvendige for at sikre, at forbrugerne uden unødigt fare for deres sundhed kan benytte solarier i solcentre.

3.8.2. Lovgivning og praksis i andre lande

3.8.2.1. Norge

Efter strålevernsforskriften § 36 skal solcentre oplyse forbrugeren om den anbefalede doseringsplan.¹⁶³ Solcentre er endvidere forpligtede til at have et let synligt opslag med advarselstekst og sikkerhedsregler i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27 i lokalet. En specifikation af tilladte strålekilder skal være fysisk tilgængelig ved hvert solarium.

3.8.2.2. Sverige

I solcentre skal der på eller ved hvert solarium være placeret et af myndighederne udformet opslag med vejledning og sikkerhedsregler, som bl.a. gengiver dele af standardens

---

¹⁶³ Udarbejdet af importøren eller forhandleren, se afsnit 3.2.2.1.

brugervejledning. Der skal endvidere være et opslag med fabrikantens doseringsplan eller tilsvarende anvisninger.¹⁶⁴ Disse oplysninger skal være placeret let synligt og læseligt for brugeren.

3.8.2.3. Finland

Efter ST-direktiv 9.1, kapitel 5.3. og bilag A, kapitel 4 skal kunden instrueres i sikker brug af solarieudstyr. Hvis kunden ikke modtager personlig instruktion, skal alle instruktioner være placeret let synligt for kunden. Brugsvejledning i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27 skal være tilgængelig på det indenlandske sprog, som kunden anvender.

Der er i juni 2012 vedtaget nye regler, der med virkning fra 1. januar 2013 pålægger solcentre at opsætte en finsk udgave af den i afsnit 3.8.3 omtalte fælles nordiske plakat eller tilsvarende oplysninger let synligt.

3.8.2.4. Island

I solcentre skal der ifølge praksis efter den islandske solarieforordnings art. 6, stk. 2, ved hvert solarium være placeret to opslag udformet af myndighederne med vejledning og sikkerhedsregler. Det ene opslag gengiver bl.a. dele af standardens brugervejledning.

3.8.2.5 Andre lande

I Portugal er solcentre forpligtede til tydeligt og synligt på et sted, der er umiddelbart tilgængeligt for brugerne at have et opslag med advarselstekst og sikkerhedsregler. Den samme information findes i en formular, hvor brugeren forud for brug skal skrive under på at være blevet gjort bekendt hermed. Solcentre skal for hver bruger føre en journal med oplysning om bl.a. brugerens navn, hudtype og anbefalet doseringsplan.

Solcentre, der reklamerer for kunstig solbruning, skal i reklamen trykke en advarsel mod de skader, ultraviolet stråling kan forårsage på øjne og hud.

I Tyskland skal solcentre i forretningslokalet og i de enkelte kabiner hænge skilte op, som er let synlige og læsbare for brugerne.

I forretningslokalet skal der gives en række advarsler om forhold, der medfører, at man af sundhedsmæssige grunde ikke bør anvende solarier. I de enkelte kabiner gives en række anbefalinger om sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med brug af solarier. Formuleringerne vedrører i vid udstrækning de samme forhold, som er omtalt i standarden, men er mange steder uddybede/kvalificerede.

Personalet i solcentre skal tilbyde brugerne vejledning i sikker betjening af solarier, herunder nødafbryderen. Personalet skal endvidere tilbyde at lave en individuel bestemmelse af brugerens hudtype og en individuel doseringsplan.¹⁶⁵ Brugere skal have tilbudt en informationsfolder om farer og risici ved anvendelse af UV-stråler.

---

¹⁶⁴ Den svenske solarieforskrift § 12, jf. bilag 2, afsnit 3.

¹⁶⁵ Se i afsnit 3.3.2.5., hvornår kravet om, at der skal være personale til stede, kan fraviges.

I Spanien er solcentre forpligtede til at have en formular med advarselstekst og sikkerhedsregler. Brugeren skal forud for brug af solarier skrive under på at være blevet gjort bekendt med indholdet i formularen. I venteværelset eller receptionen skal placeres et opslag, som er let synligt og læsbart på 5 meters afstand, med advarselstekst og sikkerhedsregler.

Personalet skal også give brugeren individuel vejledning. Solcentre skal for hver bruger føre en journal med oplysning om bl.a. anbefalet doseringsplan og maksimal dosis.

I Belgien skal solcentre ved indgangen hænge et opslag med en af myndighederne udformet tekst med enkelte advarsler og sikkerhedsregler, herunder om forbuddet mod at personer under 18 år bruger solarier. I de enkelte kabiner skal der gives let synlig vejledning i sikker anvendelse og fabrikantens doseringsplan.

Personalet i solcentre skal vejlede de enkelte brugere på grundlag af en af myndighederne udformet advarselstekst og sikkerhedsregler. Personalet skal også lave en individuel bestemmelse af brugerens hudtype og vejlede om de specifikke risici ved denne hudtype.

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefare ved anvendelse af solarier.

3.8.2.6. Opsummering andre lande

Bortset fra i Holland er der i alle de udvalgte europæiske lande specifik lovgivning, der i varierende omfang stiller krav om vejledning som betingelse for anvendelse af solarier.

3.8.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

Selv om standarden indeholder krav om vejledning ved solarier, vedrører disse krav betingelserne for markedsføring efter de danske regler om gennemførelse af lavspændingsdirektivet hhv. maskindirektivet. Endvidere er overholdelsen af standardens regler formelt set frivillig, ligesom standarden er omfattet af Dansk Standards ophavsret og ikke offentliggjort i sin helhed.

Reguleringen af anvendelsen af solarier i solcentre sker i kontrolmyndighedernes praksis med hjemmel i de generelle bestemmelser i produktsikkerhedsloven.

Hensynet til at skabe juridisk klarhed for erhvervsdrivende og forbrugere og sundhedsmæssige grunde kan tale for, at der i lovgivningen fastsættes specifikke regler med krav til vejledning, som solcentre skal opfylde for at bruge solarier.

Professor Hans Chr. Wulff fra Danske Dermatologer har på et møde med arbejdsgruppen den 24. januar 2012 oplyst, at den enkelte persons hudtype har betydning for helbredsrisici i forbindelse med eksponering af UV-stråler.

Hans Chr. Wulff har i den forbindelse påpeget, at der inden for den enkelte hudtype er store individuelle forskelle på, hvor meget UV-stråling, man kan tåle, før man bliver forbrændt.

Det fremgår også af Sundhedsstyrelsens udtalelse af 7. oktober 2011, s. 3f, at den enkelte persons hudtype har betydning for helbredsrisici i forbindelse med eksponering for UV-stråler.

Arbejdsgruppen bemærker, at der bortset fra i Holland i alle de udvalgte europæiske lande er specifik lovgivning, der i varierende omfang stiller krav om vejledning som betingelse for anvendelse af solarier.

Strålebeskyttelses- og sundhedsmyndigheder i de nordiske lande har i fælleskab udarbejdet en plakat med generelle sikkerhedsråd for solcentre.¹⁶⁶ Den anbefaler bl.a., at alle solfølsomme personer, dvs. både personer med hudtype I og II, undlader overhovedet at benytte solarier. Plakaten anbefaler også et minimeret doseringsskema for soltolerante personer (personer med hudtype III og IV). Der fokuseres i den forbindelse på, hvor lille dosis UV-stråling, der for disse personer er nødvendig for at få en brun hud, snarere end på, hvor meget deres hud kan tåle, før den bliver forbrændt. Det er hensigten, at plakaten skal tilpasses til det enkelte nordiske land.

Arbejdsgruppen finder, at et krav om ophængning af en plakat med de nordiske råd formodentlig vil sætte den enkelte bruger i stand til at handle mere forsvarligt på egen hånd - kombineret med egen erfaring om hvad man kan tåle. Det må på den baggrund i vidt omfang kunne overlades til den enkelte brugers ansvar - og evt. efter samråd med egen læge - at vurdere, hvordan kosmetisk brug af solarier kan ske så sikkert som muligt.¹⁶⁷

Arbejdsgruppen kan i den forbindelse tilslutte sig tilgangen i den fælles nordiske plakat, hvorefter personer med hudtype I og II frarådes at bruge solarier, og hvor personer med hudtype III og IV anbefales at følge et minimeret doseringsskema. Desuden gengiver plakaten Sundhedsstyrelsens anbefaling af, at man ikke bør benytte solarier til kosmetiske formål.

Den fælles nordiske plakat er meget overskuelig i omfang, hvorfor det betragtes som værende sandsynligt, at brugerne vil kunne følge de få og væsentlige anbefalinger, den indeholder.

Arbejdsgruppen bemærker, at selvom der som anført i afsnit 3.3.3. vil kunne foretages måling af den enkelte brugers hudtype med dertil indrettet udstyr, er det dog selv inden for de enkelte hudtyper i høj grad individuelt, hvor meget den enkelte kan tåle. Som anført det pågældende sted er der endvidere mange andre individuelle faktorer end den enkeltes hudtype.

Arbejdsgruppen finder på den baggrund ikke, at der er sundhedsfagligt grundlag for at opstille et byrdefuldt krav til solcentrene om, at brugerne har adgang til et apparat, der kan bestemme den enkeltes hudtype.

Hertil kommer, at det vil skabe signalforvirring, hvis det samtidig med krav om ophængning af en plakat med de nordiske råd skal kræves, at solcentre fortsat skal give vejledning i overensstemmelse med standardens krav. Det hidtidige krav om, at der skal gives vejledning i overensstemmelse med standardens krav, bør derfor ikke opretholdes.

---

¹⁶⁶ Den fælles nordiske plakat er gengivet i bilag IV til denne rapport.

¹⁶⁷ Sammenhold med det i afsnit 3.3.3. anførte om effekten af forudgående rådgivning fra uddannet personale (uden lægefaglig uddannelse) med hensyn til at nedbringe den enkelte brugers brug af solarium og sundhedsrisiko.

3.9. Forholdet til produktsikkerhedsloven

Produktsikkerhedslovens almindelige sikkerhedskrav, jf. lovens § 3, viger for EU-forordninger og anden lovgivning, der gennemfører EU-regulering vedrørende et produkts sikkerhed.¹⁶⁸

Eventuel ny lovgivning om brug af solarier i solcentre vil ikke være baseret på EU-regulering. Det indebærer, at der er behov for at skabe klarhed om forholdet mellem denne nye lovgivning og produktsikkerhedsloven. Derfor bør det i forbindelse med implementering af eventuel ny lovgivning tilkendes gives præcist, hvor grænsefladerne mellem denne nye lovgivning og produktsikkerhedsloven går, så der ikke opstår retlig usikkerhed på området.

Produktsikkerhedslovens almindelige sikkerhedskrav vil således kunne supplere kravene i en eventuel kommende lovgivning i det omfang en konkret anvendelse af solarier, uanset at den overholder konkrete regler, viser sig at være farlig.

Efter arbejdsgruppens opfattelse vil en eventuel lovgivning således tilsigte delvist at gennemføre produktsikkerhedsdirektivet på et specielt område.

---

¹⁶⁸ Se i øvrigt ovenfor afsnit 2.2.3.1. om bestemmelsen.

4. Myndighedernes beføjelser og sanktioner

4.1. Myndighedernes markedsovervågning

4.1.1. Adgang til at få udleveret oplysninger og føre kontrol

a) Arbejds miljøloven

Arbejdstilsynets beføjelser er reguleret af arbejdsmiljøloven.¹⁶⁹ Loven giver Arbejdstilsynet hjemmel til at føre kontrol med overholdelse af bekendtgørelsen om indretning af tekniske hjælpemidler¹⁷⁰ samt kræve nødvendige oplysninger udleveret. Kravet om udlevering af oplysninger skal ses i relation til pligtsubjekternes ansvar i bekendtgørelsen.

Af lovens § 72 fremgår, at Arbejdstilsynet har til opgave at påse, at loven og de forskrifter, der gives med hjemmel i loven, overholdes, bortset fra §§ 17 a-c, som ikke er relevante i relation til markedsovervågning.

Af lovens § 76, stk. 1, fremgår, at enhver, der er pålagt pligter efter loven, efter anmodning skal give Arbejdstilsynet alle oplysninger, der er nødvendige for udøvelsen af tilsynets virksomhed.

b) Produktsikkerhedsloven

Kontrolmyndigheden kan med hjemmel i produktsikkerhedslovens¹⁷¹ § 17 kræve at få udleveret de oplysninger og dokumenter, som er nødvendige for, at myndigheden kan vurdere, om et solarium er sikkert. Kontrolmyndigheden kan endvidere foretage relevante og nødvendige undersøgelser af solarieret.

Det er hensigten med bestemmelsen, at kontrollen i videst muligt omfang udføres i samarbejde med erhvervslivet og på en sådan måde, at der uden at svække kontrollens effektivitet tages størst muligt hensyn til de erhvervsdrivende.

Bestemmelsen giver desuden hjemmel til at udtage produkter med henblik på test af produkternes sikkerhedsmæssige aspekter. Dette er en forudsætning for, at kontrolmyndighederne kan leve op til direktivets krav om, at der skal føres kontrol med, at produkter, der er bragt i omsætning, er sikre. Udtagningen af stikprøver kan umiddelbart ske fra offentligt tilgængelige lokaler, mens udtagning af stikprøver fra ikke offentligt tilgængelige lokaler kræver særskilt hjemmel. En sådan hjemmel findes i produktsikkerhedslovens § 18.¹⁷²

---

¹⁶⁹ Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010 med senere ændringer.

¹⁷⁰ Bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 om indretning af tekniske hjælpemidler.

¹⁷¹ Lov nr. 1262 af 16. december 2009 om produktsikkerhed.

¹⁷² Se nærmere i afsnit 4.1.2.

4.1.2. Adgang uden retskendelse

a) Arbejds miljøloven

Arbejdstilsynet har efter arbejdsmiljølovens § 76, stk. 3 uden retskendelse mod behørig legitimation til enhver tid adgang til offentlige og private arbejdssteder i det omfang, det er påkrævet, for at de kan varetage deres hverv. Efter bestemmelsens stk. 4 gælder adgangen ikke til privatboliger eller lignende.

b) Produktsikkerhedsloven

Kontrolmyndigheden har efter produktsikkerhedslovens § 18, hvis det skønnes nødvendigt, uden retskendelse og mod behørig legitimation adgang til fabrikations-, salgs- og lagerlokaler og transportmidler med henblik på at føre kontrol.

Det betyder, at kontrolmyndigheden, hvis det skønnes nødvendigt for at føre en effektiv kontrol, kan udtage stikprøver af produkter fra ikke offentligt tilgængelige lagerlokaler mv., uden der på forhånd er en konkret formodning om, at produkterne er farlige.

Sikkerhedsstyrelsens kontrol med solarier sker i solcentre, der er offentligt tilgængelige. Styrelsen har derfor ikke haft behov for at anvende bestemmelsen om adgang uden retskendelse.

4.1.3. Myndighedernes muligheder for at foretage indgreb

a) Arbejds miljøloven

Arbejds miljøloven giver Arbejdstilsynet hjemmel til at foretage indgreb over for fabrikanten, importøren og distributøren af et solarium, der ikke overholder kravene i bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler.¹⁷³ Hjemlerne dækker bredt, men skal ses i sammenhæng med pligts subjektets ansvar. Indgrebet rettes således primært mod fabrikanten af solarieret. Brugeren af solarieret (ejereren) kan ikke pålægges pligter iht. bekendtgørelsen, med mindre han selv fremstår som fabrikant eller importør.

I det omfang arbejdsmiljøloven ikke dækker behovet for indgreb, kan Arbejdstilsynet bruge produktsikkerhedsloven som hjemmel. Dette kan være relevant vedr. udtagning af solarier til test, refusion af omkostninger vedr. test og brug af sagkyndige.

Adgangen til Arbejdstilsynets indgreb er hjemlet i arbejdsmiljølovens § 77, hvorefter Arbejdstilsynet kan træffe afgørelse om forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, og kan herunder påbyde, at forholdene bringes i orden straks eller inden en frist.

Efter bestemmelsens stk. 3 kan Arbejdstilsynet påbyde, at den, der har leveret eller markedsført et teknisk hjælpemiddel, et personligt værnemiddel eller et stof eller materiale, som anvendt i overensstemmelse med dets bestemmelse alligevel viser sig at frembyde fare for sikkerhed eller sundhed, træffer de nødvendige foranstaltninger til afværgelse heraf. Det kan påbydes, at levering eller markedsføring standses, eller at de pågældende tekniske hjælpemidler, personlige værnemidler eller stoffer eller materialer tilbagekaldes fra markedet.

---

¹⁷³ Bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 om indretning af tekniske hjælpemidler.

Derudover kan Arbejdstilsynet efter bestemmelsens stk. 4 efter anmodning fra Europa-Kommissionen påbyde, at markedsføring af tekniske hjælpemidler forbydes eller begrænses, eller at de tekniske hjælpemidler underkastes særlige betingelser, når de som følge af deres tekniske karakteristika udgør den samme risiko som et teknisk hjælpemiddel, hvor markedsføring er forbudt eller begrænset, eller hvor det tekniske hjælpemiddel er underkastet særlige betingelser, eller de tekniske hjælpemidler har tekniske karakteristika, der udgør en risiko som følge af mangler ved en harmoniseret standard.

Arbejdstilsynet kan endvidere forbyde markedsføring af tekniske hjælpemidler eller personlige værnemidler, der er mærket i strid med reglerne om CE-mærkning, påbyde at tekniske hjælpemidler eller personlige værnemidler, der er mærket i strid med reglerne om CE-mærkning, kaldes tilbage fra markedet, eller påbyde at markedsføring af tekniske hjælpemidler eller personlige værnemidler, der er mærket i strid med reglerne om CE-mærkning, begrænses.

Endelig kan Arbejdstilsynet påbyde den, der har leveret eller markedsført et teknisk hjælpemiddel, et personligt værnemiddel eller et stof eller materiale, at destruere dette på en forsvarlig måde, når det udgør en alvorlig risiko for sikkerhed og sundhed.

b) Produktsikkerhedsloven

Når Sikkerhedsstyrelsen i forbindelse med et kontrolbesøg finder solarier, hvor den totale UV-udstråling overskrider grænseværdien på $0,3 \text{ W/m}^2$, eller hvor betingelserne for anvendelse af solarier af den pågældende UV-type ikke er opfyldt, meddeles med hjemmel i produktsikkerhedslovens § 20, stk. 2, et forbud mod at gøre disse solarier tilgængelige for forbrugere. Forbuddet træder i kraft straks.¹⁷⁴ Ejeren skal inden en frist på 1-2 uger indsende en skriftlig erklæring til Sikkerhedsstyrelsen om, hvordan det er sikret, at forbrugerne ikke længere har adgang til de omhandlede solarier, jf. produktsikkerhedslovens § 24. Fristen er kortere for så vidt angår solarier, hvor den totale UV-udstråling overskrider grænseværdien på $0,3 \text{ W/m}^2$.

Sikkerhedsstyrelsen laver et opfølgende kontrolbesøg. Hvis forbud ikke er efterkommet, kan Sikkerhedsstyrelsen anmelde den pågældende ejer til politiet med henblik på strafferetlig forfølgning.

Det følger af produktsikkerhedslovens § 25, at hvis en kontrolmyndighed ikke kan finde den, der har gjort et produkt tilgængeligt på markedet, eller et påbud eller forbud ikke efterleveres, kan myndigheden træffe foranstaltninger på den pågældendes vegne. Myndigheden kan kræve udgifter refunderet af den, på hvis vegne myndigheden har handlet. Forbud og påbud bør som hovedregel udstedes til producenten.

Når Sikkerhedsstyrelsen fører kontrol med solarier, foretages kontrollen i solcentre, og det er ejeren af det enkelte solcenter, der modtager påbud eller forbud. Det skyldes, at et lovligt markedsført solarium efterfølgende kan være blevet ændret, så det er farligt at bruge, fx fordi det ikke længere overholder udstrålingskravet på $0,3 \text{ W/m}^2$. Det kan være vanskeligt at rette påbud eller forbud mod producenten, da denne ikke nødvendigvis er dansk. Desuden er solarier af UV-

---

¹⁷⁴ Inden der træffes afgørelse om forbud, partshøres der efter forvaltningslovens § 19 med en frist på 7 dage.

type 1, 2 og 4, som efter Sikkerhedsstyrelsens opfattelse er farlige, ikke ulovlige produkter. Disse typer af solarier kan fx benyttes forsvarligt efter lægelig anvisning. Det er altså den måde, hvorpå solarieret anvendes, der kan gøre det farligt. Det, sammenholdt med proportionalitetsprincippet, fører til, at nogle af de foranstaltninger, der er mulige at benytte i medfør af produksikkerhedslovens § 25, fx tilbagekaldelse eller destruktion, ikke er aktuelle at bruge i forhold til solarier.

Det følger af produksikkerhedslovens § 26, at hvis en kontrolmyndighed skønner det nødvendigt, herunder for at forhindre en bred kreds af forbrugere i at blive udsat for farlige produkter, eller fordi antallet af producenter og distributører med relation til produktet er meget stort, og disse er af forskelligartet karakter, kan forbud udstedes ved bekendtgørelse.

Sikkerhedsstyrelsen har ikke brugt denne bestemmelse til at udstede forbud ved bekendtgørelse på solarieområdet. Der er dog principielt ikke noget, der udelukker, at produksikkerhedslovens § 26 kan anvendes som hjemmel for at udstede et generelt forbud på området. Fx et forbud mod at gøre solarier af UV-type 4 tilgængelige for forbrugere i ubemandede solcentre, hvor der ikke er sikkerhed for, at solarieret kun bruges efter forudgående lægelig rådgivning.

Hvis Sikkerhedsstyrelsen finder, at det er nødvendigt at indhente en sagkyndig erklæring for at kunne afgøre, om der skal meddeles et påbud eller et forbud, er det i første omgang styrelsen selv, der afholder udgifterne hertil. Efterfølgende kan udgifterne kræves refunderet af den, som har fået meddelt et påbud eller et forbud. Det følger af produksikkerhedslovens § 23. Der kan alene kræves betaling for eksterne udgifter, og den sagkyndige erklæring skal have været nødvendig for styrelsens sagsbehandling. Der kan ikke opkræves betaling for en sagkyndig erklæring, hvis Sikkerhedsstyrelsen ikke har meddelt påbud eller forbud i sagen, fordi den blev løst tilfredsstillende ad frivillighedens vej.

Sikkerhedsstyrelsen kan med hjemmel i produksikkerhedslovens § 29 oplyse offentligheden om faren ved et produkt. Som nævnt er der på solarieområdet ofte tale om et lovligt markedsført produkt, hvor det er den måde, hvorpå solarieret anvendes, der kan gøre det farligt. I disse situationer har Sikkerhedsstyrelsen adgang til at offentliggøre faren ved anvendelsen.¹⁷⁵

4.2. Effektive og præventive sanktioner

a) Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994

Efter § 2 i bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994¹⁷⁶ straffes med bøde den, der markedsfører materiel, som ikke opfylder sikkerhedskravene, eller anvender CE-mærkningen i strid med reglerne herfor.

---

¹⁷⁵ Jf. produktdirektivets artikel 16, hvorefter offentligheden skal have adgang til de oplysninger om produktrelaterede risici for forbrugernes sikkerhed og sundhed, som medlemsstaterne råder over.

¹⁷⁶ Bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994 om ikrafttræden af EF-direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser, som ændret ved EF-direktiv om ændring af bl.a. EF-direktiv om elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser.

b) Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler

Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler¹⁷⁷ fastsætter i § 68 strafbestemmelser for overtrædelse af bekendtgørelsens § 3, §§ 19-20 og §§ 22-32, som er de relevante bestemmelser i relation til solarier. Bestemmelserne vedrører almindelige pligter samt pligter vedrørende markedsføring af solarier omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2.

Strafferammen er bøde eller fængsel i indtil 1 år, medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning.

c) Produktsikkerhedsloven

Efter produktsikkerhedslovens § 35 straffes med bøde den, der ikke efterkommer et forbud eller et påbud.

Bøder skal stå i et passende forhold til den farlige situation, som overtrædelsen har medført. Derudover skal antallet af forekomne skader, gentagen overtrædelse af reglerne og virksomhedens omsætning kunne tillægges vægt ved udmålingen af straffen.

4.3. Lovgivning og praksis i andre lande

4.3.1. Norge

Solcentre skal anmelde sig til Statens strålevern, jf. strålevernsforskriften § 12. Solarierne må ikke anskaffes eller tages i brug, før solcenteret har fået bekræftelse på, at anmeldelsen er modtaget. Anmeldelsen skal være vedlagt målinger, teknisk dokumentation og brugsanvisning med doseringsplan, jf. strålevernsforskriften § 36.

Efter strålevernsforskriften § 54, skal Statens strålevern gives de oplysninger, som er nødvendige for at kunne gennemføre tilsyn og opfølgning på afgørelser truffet i medfør af forskriften. Statens strålevern vælger selv hvem af virksomhedens repræsentanter, de vil kontakte og hente information fra under tilsynet. Statens stråleverns tilsynskompetence for solarier, herunder også kompetencen til at træffe afgørelser, er delegeret til kommunerne.

Tilsyn med solarier kan ikke overlades til private virksomheder.

Efter strålevernslovens § 19 kan Statens strålevern eller kommunerne kræve berigtigelse af aktivitet, som er i strid med lovens krav. Hvis der foreligger væsentlig helbredsfare, kan Statens strålevern eller kommunerne standse den pågældende aktivitet, beslaglægge udstyr helt eller delvist eller bruge andre midler for at sikre, at fortsat brug ikke er mulig. Statens strålevern eller kommunerne kan lukke et solcenter, hvis det ikke har indsendt den krævede anmeldelse.

Praksis er at standse en aktivitet, dvs. lukke et specifikt solarium, hvis udstrålingen inden for et af de to bølgelængde-områder (250-320 nm og 320-400 nm), er mere end dobbelt så høj som standardens udstrålingsgrænse ($> 0,3 \text{ W/m}^2$), eller hvis udstrålingen overstiger grænsen for den

---

¹⁷⁷ Bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 om indretning af tekniske hjælpemidler.

samlede udstråling med mere end 75 % ($> 0,525 \text{ W m}^2$), da dette ses om udtryk for en risiko for øjeblikkelig alvorlig forbrænding.

Efter strålevernslovens § 21 kan Statens strålevern eller kommunerne pålægge tvangsbøder i form af en engangsbøde eller løbende daglige bøder, hvis en virksomhed ikke overholder fristen for at efterkomme et påbud.

Praksis er en engangsbøde på 1.000 norske kroner ganget med antallet af solarier i solcentret, hvis der er mangel på information til kunderne, manglende mærkning, manglende anmeldelse af solcentret til Statens strålevern eller mangelfulde instruktioner. Praksis er løbende daglige bøder på 500 norske kroner pr. solarium, der ikke er i overensstemmelse med lovgivningen, ikke er et UV-type 3 solarium, ikke er anmeldt til Statens strålevern eller ikke har en doseringsplan tilgængelig.

4.3.2. Sverige

Der er ingen godkendelsesordning i form af godkendelse af det enkelte solcenter.

Efter den svenske lov om beskyttelse mod stråling, strålskyddslag § 31, har lokale sundhedsmyndigheder kompetence til at føre tilsyn og til at anmode om dokumentation fra solcentre. Solcentret skal give de oplysninger og dokumenter til de lokale sundhedsmyndigheder, som er nødvendige for at gennemføre tilsynet. Der skal endvidere gives de lokale sundhedsmyndigheder adgang til virksomheden i det omfang, det er nødvendigt for tilsynet. Solcentre kan blive anmodet om at anskaffe og indsende dokumentation for, at solarieret er i overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27.

Tilsyn med solarier kan ikke overlades til private virksomheder.

Efter strålskyddslagen § 32 kan de lokale tilsynsmyndigheder udstede påbud, hvis lovgivningens krav ikke overholdes. Der kan også gives forbud mod brug af et solarium. Hvis et påbud eller forbud ikke efterkommes, kan de lokale sundhedsmyndigheder foretage korrigerende handlinger på solcentrets regning. Der er mulighed for at konfiskere eller forsegle et solarium, så det ikke kan benyttes.

Sammen med påbud eller forbud kan der gives en betinget bøde, hvis afgørelsen ikke efterkommes, eller indtil den gør, jf. strålskyddslagen § 34. Hvis påbuddet eller forbuddet ikke efterkommes, skal myndigheden indbringe sagen for retten med henblik på stillingtagen til betaling af bøden.

Strafferammen for at overtræde lovgivningen for solarier er fra bøder op til fængsel i 2 år. Bødens størrelse fastsættes afhængig af personens indkomst. Betingede bøder i forbindelse med påbud og forbud fastsættes, så der er overensstemmelse med solarierets værdi.

4.3.3. Finland

Der er ingen godkendelsesordning i form af godkendelse af det enkelte solcenter.

Solcentre er ikke forpligtede til at indsende dokumentation for, at de overholder lovgivningens krav.

Det er Strålsäkerhetscentralen, der fører tilsyn med solcentre.

Tilsyn med solarier kan ikke overlades til private virksomheder.

Efter den finske lov om beskyttelse mod stråling, strålskyddslag § 54, kan Strålsäkerhetscentralen i forbindelse med kontrol af solcentre udstede påbud om at rette op på eventuelle uoverensstemmelser inden en angivet frist. Hvis brugen af det pågældende solarium medfører umiddelbare sundhedsrisici eller sundhedsfarer, kan Strålsäkerhetscentralen beslutte, at solariet ikke må anvendes, før uoverensstemmelserne er bragt i orden, jf. strålskyddslagen § 55.

4.3.4. Island

Det kræver en licens at drive et solcenter.

Solcentre skal være i stand til at indsende dokumentation for, at deres solarier er i overensstemmelse med kravene, og at solarierne er UV-3 type.

Den Islandske Strålingsmyndighed, Geislavarnir rikisins, fører ikke regelmæssige tilsyn i solcentre. De udføres i stedet af lokale sundhedsinspektører, der kontrollerer, om mærkningen lever op til lovgivningens krav. De lokale sundhedsinspektører kan anmode om ekspertise fra Geislavarnir rikisins, hvis det er nødvendigt.

Kontrol af solarier har ikke været overladt til private virksomheder, men lovgivningen tillader outsourcing af tilsynene.

Der kan udstedes forbud, når det er tydeligt, at et solarium ikke er UV-3 type. Ejere af solcentre kan blive idømt bødestraf og fængselsstraf for ikke at følge lovgivningen. I praksis løses de fleste sager frivilligt. Den sanktion, der oftest bruges, er tilbagekaldelse af licensen til at drive et solcenter.

4.3.5. Andre lande

I Portugal kræver det licens at drive et solcenter.

Solcentre har pligt til at udlevere al dokumentation til myndighederne, når de anmoder om det.

Tilsyn med solarier kan ikke overlades til private virksomheder.

Myndigheden kan forbyde brug af et solarium, hvis det ikke har en årlig teknisk inspektion fra et bemyndiget organ under lavspændingsdirektivet.

Afhængig af overtrædelsens alvor og solcentres ansvar kan udøvelse af aktiviteten forbydes i op til to år, eller solcentret kan lukkes i op til to år. Der kan gives bøder på op til 44.890 euro, afhængig af om overtræderen er en person eller en virksomhed og afhængig af, hvilke krav der er overtrådt.

I Tyskland er der ingen godkendelsesordning i form af godkendelse af det enkelte solcenter.

Solcentre har pligt til at udlevere dokumentation for, at solarierne overholder reglerne, når myndighederne anmoder om det.

Solcentre skal føre en bog over solarierne og deres brug. Bogen skal opbevares 3 år efter, at det pågældende solarium ikke længere benyttes. Bogen kan opbevares elektronisk, og myndighederne kan kontrollere dokumentationen i bogen.

I forbindelse med kontrol af om kravene overholdes, kan myndighederne kræve, at solarierne efterprøves.

Der er mulighed for at udstede påbud om, at kravene skal efterleves. Der er også mulighed for at udstede forbud mod brug af et solarium, hvis det ikke overholder kravene. Myndighederne kan lukke et solcenter, indtil påbuddet er efterkommet.

Der gives bøder, hvis solarierne ikke lever op til lovgivningens krav, og hvis forbuddet mod, at unge under 18 år bruger solarium, ikke overholdes. Bødestørrelsen er max 50.000 euro.

I Spanien kræver det en autorisation at drive et solcenter. For at få en autorisation skal der indsendes dokumentation for, at solcentret opfylder kravene i lovgivningen.

Det er regionale myndigheder, der fører kontrol med og kræver oplysninger fra solcentre.

Tilsyn med solarier kan udføres af private virksomheder, der er godkendt af den kompetente myndighed.

Det er muligt at udstede påbud, og det er muligt at udstede forbud, hvis fejlen er kritisk. Hvis forbud eller påbud ikke efterkommes, kan der slukkes for strømmen, gives tvangsbøder, indtil påbuddet er efterkommet, eller udstyret kan konfiskeres.

I Belgien er der ingen godkendelsesordning i form af godkendelse af det enkelte solcenter.

Solcentre er forpligtet til at indsende dokumentation for, at kravene er overholdt.

Der udføres periodevise tilsynskampagner over hele landet. Disse tilsyn inkluderer administrativ og visuel undersøgelse, måling af UV-stråling, intensitet mv.

Hvis myndighedernes måling af UV-strålingen i forbindelse med et tilsyn viser, at strålingen er i gråzonen, kan myndighederne kræve, at der udføres mere præcise målinger af en privat virksomhed.

Hvis der er tale om moderate uoverensstemmelser, kan der udstedes påbud både i forbindelse med, at solariet bringes i omsætning og i forbindelse med anvendelse.

Hvis der er tale om store uoverensstemmelser, kan der udstedes forbud både i forbindelse med, at solarier bringes i omsætning og i forbindelse med anvendelse.

Myndighederne kan give bøder, forbyde brug af et solarium og lukke et solcenter.

Bødestørrelserne er på 500 til 10.000 euro i tilfælde af at have bragt produktet i omsætning og 5.000 til 20.000 euro for ikke at efterkomme en advarsel eller en afgørelse. Der er tillige mulighed for at idømme fængselsstraf.

I Holland er der ikke nogen specifik regulering af strålefare ved brug af solarier.

4.3.6. Opsummering andre lande

I knap halvdelen af de udvalgte lande er der krav om godkendelse til at drive solcenter. Bortset fra Holland har den kompetente myndighed i alle de udvalgte lande mulighed for at udstede påbud og forbud i tilfælde, hvor et solarium ikke lever op til lovgivningens krav. Spanien er det eneste land, hvor tilsyn udføres af private virksomheder. I Island tillader lovgivningen, at tilsyn kan udføres af private virksomheder, men denne mulighed har ikke været benyttet.

4.4. Analyse og fremadrettede overvejelser

Der er forskellige former for kontrol og sanktioner samt incitamenter, der kan tages i brug for at opnå en højere grad af regelefterlevelse. Erfaringer med forskellige kontrolordninger på andre, sammenlignelige områder har været inddraget i overvejelserne, der navnligt har koncentreret sig om to kontrolmodeller, der bliver beskrevet senere.

Herudover har det været overvejet, om krav om certificering af solcentre kunne være en mulighed. Her har blandt andet Arbejdstilsynets ordning, hvor virksomheders arbejdsmiljøledelsessystem kan blive certificeret, været inddraget.¹⁷⁸ Solcentrene vil gennem certificering kunne dokumentere, at de arbejder efter et anerkendt kvalitetsstyringssystem ved at lade et akkrediteret certificeringsorgan bedømme og attestere systemets overensstemmelse med de angivne krav. Det vurderes dog, at krav om certificering er et for byrdefuldt krav at stille til et solcenter, der typisk er en lille virksomhed med få solarier, idet certificering er omfattende og derfor omkostningstung. Det vurderes samtidig, at mange af de gevinster, der kunne opnås gennem certificering, fx synliggørelse af certifikat til fordel for forbrugerne, egenkontrol, regelmæssige besøg af certificeringsorgan mv., vil kunne opnås gennem mindre byrdefulde kontrolordninger. Muligheden for certificering af solcentrene beskrives derfor ikke yderligere.

4.4.1. Kontrolelementer

Tre elementer, som kan vælges til i de to analyserede kontrolmodeller, har været overvejet. Det drejer sig om egenkontrol, registreringsordning og administrative bødeforelæg.

---

¹⁷⁸ Bekendtgørelse nr. 923 af 21. oktober 2001 om arbejdsmiljøcertifikat opnået gennem certificering af virksomheders arbejdsledelsessystem.

a) Egenkontrol

Ét element i kontrollen med solarier kunne være egenkontrol i form af krav om en logbog. I logbogen kunne foreliggende identifikationsoplysninger om det enkelte solarium, der bruges i solcentret, i form af fabrikat eller handelsnavn, UV-type, ækvivalenskodeområde og eventuelt serienummer registreres. Solcentret ville herefter skulle registrere dato for udskiftning af rør og hvilken ækvivalenskode, de nye rør har samt oplysning om enhver udskiftning af dele eller ændring af solariet.

Det hænger sammen med udstrålingskravet på $0,3 \text{ W/m}^2$, som er beskrevet i afsnit 3.2. Et solarium, hvor der foreligger en erklæring om overensstemmelse med standarden EN 60335-2-27 fra fabrikanten, antages at overholde udstrålingskravet på markedsføringstidspunktet. Om solariet bliver ved med at overholde udstrålingskravet afhænger af flere ting, blandt andet hvilke rør, der sættes i solariet, og om der ændres på filtre mv. Som beskrevet i afsnit 3.2.3.b, vil det som udgangspunkt give tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af udstrålingskravet, hvis der bruges rør, der er mærket med en ækvivalenskode, der ligger inden for det ækvivalenskodeområde, som solariet er mærket med af fabrikanten. Det er derfor væsentligt, at det altid dokumenteres i logbogen, når der skiftes rør, og at rørens ækvivalenskode indføres i bogen. Herudover er det væsentligt at dokumentere, hvis der foretages andre ændringer af solariet.

Logbogen vil kunne føres elektronisk i et system, der stilles til rådighed af ressortmyndigheden. Herved vil ressortmyndigheden have adgang til logbogens oplysninger.

b) Registrering af solcentret

Både inspektion og myndighedskontrol af solcentret vil kunne kombineres med en registreringsordning, hvor solcentret lader sig registrere hos ressortmyndigheden. Det vil sige, at alle, der udbyder brug af solarier til offentligheden, vil blive registreringspligtige. Ressortmyndigheden vil i så fald kunne offentliggøre en liste over registrerede solcentre på sin hjemmeside.

Tanken med en sådan registreringsordning er ikke at undersøge, om solcentret lever op til eventuelle krav på tidspunktet for registreringen. Der vil altså ikke være tale om en godkendelsesordning, hvor forbrugerne ud fra registret på ressortmyndighedens hjemmeside kan se, hvilke solcentre der lever op til kravene. Formålet med registreringen vil være, at ressortmyndigheden får et øget kendskab til branchen og aktører på markedet.

En registrering af solcentre vil betyde, at ressortmyndigheden vil kunne planlægge en mere effektiv kontrol, da der kan udføres dokumentationskontrol ved at indhente logbøger på baggrund af oplysningerne i registret. Samtidig kan der gennemføres en målrettet kommunikationsindsats, hvilket er værdifuldt, hvis der fastsættes nye regler på området.

Solcentret skal kun lade sig registrere én gang, og registreringen kan foretages på ressortmyndighedens hjemmeside eller på virk.dk. Det vil derfor kun betyde begrænsede administrative byrder for solcentrene.

c) Administrative bødeforelæg

Et tredje element i kontrollen kunne være administrative bødeforelæg som en mulig sanktion ved overtrædelse af krav til solarier. Der kan gives hjemmel til, at ressortmyndigheden kan udstede et administrativt bødeforelæg for at drive solcenter uden gyldig attest fra et eventuelt inspektionsorgan, jf. afsnit 4.4.2, eller for ikke at have registreret sig hos ressortmyndigheden. Der kan også fastsættes hjemmel til, at ressortmyndigheden kan udstede et administrativt bødeforelæg for at overskride krav til solariernes udstråling eller UV-type.

Hvis et solcenter ikke vedtager et administrativt bødeforelæg, må ressortmyndigheden anmelde solcentret til politiet.

4.4.2. Inspektion af solcentret

En kontrolordning kunne være baseret på en inspektionsordning. Inspektion kan omfatte bedømmelse eller undersøgelse af materialer, produkter, installationer, processer eller serviceydelser – og bestemmelse af disses overensstemmelse med krav eller specifikationer. Inspektion kræver en professionel dømmekraft, hvor der ikke kun er tale om målbare egenskaber. For at sikre at inspektion udføres af et kvalificeret inspektionsorgan, der arbejder i overensstemmelse med et dokumenteret kvalitetsstyringssystem, kan der stilles krav om, at inspektionen foretages af et akkrediteret inspektionsorgan. Ved inspektion kræves der ikke egentlig kvalitetsstyring hos den virksomhed, der skal inspiceres. En inspektionsordning er derfor også meget fleksibel i forhold til at fastsætte, hvilke forhold inspektionsorganet skal påse ved inspektionen.

En sådan ordning kunne indebære, at solcentret skal lade et akkrediteret inspektionsorgan inspicere, om solcentret lever op til eventuelle krav, jf. kapitel 3.¹⁷⁹

Der kan være tale om krav til solariernes udstråling og UV-type samt krav om, at der er adgang til sikkerhedsbriller, og at den fælles nordiske plakat er ophængt. Endvidere vil der kunne fastsættes krav om, at der føres logbog, som beskrevet i afsnittet om egenkontrol. Hvis der blandt andet på baggrund af logbogens oplysninger ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at eventuelle krav til udstråling og UV-type overholdes, vil inspektionsorganet kunne kræve, at solcentret får foretaget en akkrediteret måling af solariernes udstråling eller spektralfordeling. Se afsnit 3.2.3.b og 3.3.3. Solcentret bør i sådanne tilfælde selv skulle betale for målingen.

Inspektionsorganet kunne gives adgang til at udtrække logbogsoplysninger fra ressortmyndighedens elektroniske registreringssystem.

Der kan være situationer, hvor inspektionsorganet vil have behov for at skille et solarium ad. Det er fx tilfældet, hvis det er nødvendigt at undersøge rørenes ækvivalenskode, og den er skjult af solariets paneler. Inspektionsorganet vil derfor skulle have adgang til at skille et solarium ad, hvis det er nødvendigt for at kontrollere, om kravene er overholdt.

Hvis et inspektionsorgan har været på inspektion og konstateret, at solcentret lever op til reglerne, kan der udstedes en attest, som vil skulle placeres, så den altid er let synlig og læsbar for forbrugerne. Det vil skulle fremgå af attesten, hvor længe den er gyldig. Inspektion kunne fx

---

¹⁷⁹ Illustration af inspektionsordning på solarieområdet er gengivet i bilag V til denne rapport.

foretages én gang årligt, så det sikres, at samtlige solcentre i landet som udgangspunkt inspiceres hvert år. Solcentret ville selv skulle sørge for at få attesten fornyet rettidigt af et akkrediteret inspektionsorgan.

Som nævnt, ville der kun skulle foretages måling af solariets udstråling, hvis der blandt andet på baggrund af logbogens oplysninger ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at eventuelle krav til udstråling og UV-type overholdes. Det betyder, at solcentre, der har styr på registrering af udskiftning af rør mv. i logbogen, i mange tilfælde ikke vil få omkostninger til udførelse af måling. Et yderligere incitament for solcentrene kunne være, at solcentre, der gentagne gange har levet op til alle krav, kan nøjes med tilsyn hvert andet år.

Ved at stille krav om, at attesten skal placeres et synligt sted i solcentret, ville det blive tydeligt for forbrugerne, om solcentret på tidspunktet for inspektionen levede op til reglerne. På den måde ville forbrugerne have et valg. Samtidig kunne det blive et konkurrenceparameter at have en gyldig attest.

Et krav om inspektion ville kunne kombineres med krav om registrering hos ressortmyndigheden, som betingelse for at operere på markedet, jf. afsnit 4.4.1.b. Det ville endvidere kunne kombineres med, at ressortmyndigheden gives hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg, jf. afsnit 4.4.1.c.

Ud over kravet om inspektion vil ressortmyndigheden lige som i dag have mulighed for at foretage risikobaserede tilsynsbesøg i solcentre på baggrund af beføjelserne i produktsikkerhedsloven.

Arbejdstilsynet har lignende inspektionsordninger for elevatorer og trykbærende udstyr.¹⁸⁰

Man kan opstille følgende scenarier, hvor reglerne ikke efterleves:

Scenarie 1

Inspektionsorganet konstaterer på inspektionen, at der er afvigelser af mindre alvorlig karakter, fx at det pågældende solcenter ikke overholder kravene om, at der skal være adgang til sikkerhedsbriller, eller at den fælles nordiske plakat skal være ophængt.

Inspektionsorganet kunne give solcentret en frist til at få tingene bragt i orden. Herefter kunne uoverensstemmelserne noteres som bemærkning på attesten, samtidig med at der blev aftalt en opfølgende inspektion. Herved ville solcentrene få endnu et økonomisk incitament til at overholde kravene, hvis de skulle betale for den opfølgende inspektion.

Scenarie 2

Inspektionsorganet konstaterer på inspektionen, at der er alvorlige uoverensstemmelser, fx at solarierne i det pågældende solcenter ikke overholder kravene til udstråling og UV-type.

---

¹⁸⁰ Bekendtgørelse nr. 629 af 27. juni 2008 om anvendelse og opstilling af elevatorer mv. samt Bekendtgørelse nr. 100 af 31. januar 2007 om anvendelse af trykbærende udstyr.

Inspektionsorganet ville kunne lade det fremgå af organets rapport, at solcentret ikke lever op til kravene, og at attesten derfor ikke er fornyet. Solcentret ville herefter ikke lovligt kunne fortsætte driften. Solcentret ville derfor skulle oplyse over for inspektionsorganet, om de vil ophøre med at drive solcenter, eller om de vil få rettet op på tingene og herefter få foretaget en ny inspektion. Inspektionsorganet kunne herefter underrette ressortmyndigheden om sagen. Der kunne indføres bødestraf for manglende overholdelse af kravene til udstråling eller UV-type. Ressortmyndigheden ville herefter have mulighed for at anmelde solcentret til politiet.

Scenarie 3

Ressortmyndigheden får underretning om, at et solcenter ikke har en attest eller ikke har fået fornyet attesten rettidigt.

Ressortmyndigheden ville kunne partshøre solcentret over de modtagne oplysninger og orientere solcentret om, at det ikke lovligt kan fortsætte driften uden en gyldig attest. Der kunne indføres bødestraf for at drive solcenter uden en gyldig attest fra et akkrediteret inspektionsorgan. Ressortmyndigheden ville herefter have mulighed for at anmelde solcentret til politiet. Alternativt kunne der indføres hjemmel til, at ressortmyndigheden kan udstede et administrativt bødeforelæg for at drive solcenter uden en gyldig attest, se afsnit 4.4.1.c.

Scenarie 4

Solcentret er idømt en bøde for at drive solcenter uden gyldig attest, men fortsætter driften.

Ressortmyndigheden ville kunne anmelde forholdet til politiet med henblik på, at solcentret idømmes tvangs bøder, indtil det har fået en gyldig attest.

Ressortmyndigheden ville endvidere, hvis der er tale om solarier, der er farlige, med hjemmel i produktsikkerhedslovens § 20, stk. 2, kunne meddele forbud mod at gøre solarierne tilgængelige for forbrugere på samme måde som i dag. Denne hjemmel er beskrevet i kapitel 4.1.3.b.

Der vil kunne opstå situationer, hvor solcentret ikke har en gyldig attest, men hvor solarierne lever op til kravene, og altså ikke er farlige. I sådanne situationer vil hjemlen i produktsikkerhedslovens § 20, stk. 2, ikke kunne bruges. Det er fx tilfældet, hvis solcentret ikke vil afholde udgifterne til inspektion, men i øvrigt lever op til reglerne. Her ville ressortmyndigheden skulle gives hjemmel til at meddele forbud mod fortsat drift af solcentret, indtil det igen har en gyldig attest.

4.4.3. Myndighedskontrol kombineret med egenkontrol

En anden kontrolordning kunne være myndighedskontrol kombineret med egenkontrol.

I en sådan ordning vil solcentret skulle overholde eventuelle krav blandt andet til solariernes udstråling og UV-type samt krav om, at der er adgang til sikkerhedsbriller, og at den fælles nordiske plakat er ophængt. Solcentret ville endvidere skulle føre logbog på samme måde som ved inspektionsordningen.¹⁸¹

---

¹⁸¹ Illustration af myndighedskontrol kombineret med egenkontrol er gengivet i bilag VI til denne rapport.

Ressortmyndigheden kunne føre risikobaserede tilsyn med solcentrene. En del af disse tilsyn kunne udføres som dokumentationskontrol, hvor ressortmyndigheden kunne udtrække det pågældende solcenters logbog fra det elektroniske registreringsystem. På baggrund af oplysningerne i logbogen ville ressortmyndigheden kunne vurdere, om der er behov for et kontrolbesøg i solcentret. Er logbogen mangelfuld, ville ressortmyndigheden kunne få foretaget en måling af solariernes udstråling eller spektralfordeling. I sådanne tilfælde ville det være solcentret, der skulle betale omkostningerne, uanset målingens udfald.

Ressortmyndigheden ville på trods af en fyldestgørende logbog kunne vælge at få foretaget en måling af solariernes udstråling, hvis der i øvrigt ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at kravene til udstråling og UV-type er overholdt. Se hvornår der vil være tilstrækkelig sikkerhed for overholdelse af eventuelle krav til udstråling og UV-type i afsnit 3.2.3.a, jf. 3.2.3.b og afsnit 3.3.3. I sådanne tilfælde ville det være ressortmyndigheden, der skulle betale omkostningerne.

Hvis målingen viser, at solariet overskrider eventuelle krav til udstråling og UV-type, ville det dog være solcentret selv, der skulle betale omkostningerne ved målingen. Hvis solariet i disse tilfælde har rør, hvis ækvivalenskode stemmer overens med solariets ækvivalenskodeområde, og der samtidig ikke er foretaget ændringer af solariet, og det ikke er mangelfuldt vedligeholdt, vil der være en formodning om, at solariets fejl var til stede på markedsføringstidspunktet. Ressortmyndigheden ville derfor underrette den myndighed, der er ansvarlig for kontrollen af, om betingelserne for markedsføringen af solariet er opfyldt.

Opkrævning af betaling for omkostninger til måling vil kræve en klar lovhjemmel.¹⁸²

Som ved inspektionsmodellen kan der være situationer, hvor ressortmyndigheden vil have behov for at skille et solarium ad. Det er fx tilfældet, hvis det er nødvendigt for at undersøge rørens ækvivalenskode, og den er skjult af solariets paneler. Ressortmyndigheden vil derfor skulle have adgang til at skille et solarium ad, hvis det er nødvendigt for at kontrollere, om kravene er overholdt.

Myndighedskontrollen ville kunne kombineres med et krav om registrering hos ressortmyndigheden som betingelse for at operere på markedet, jf. afsnit 4.4.1.b. Den vil endvidere kunne kombineres med, at ressortmyndigheden gives hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg, jf. afsnit 4.4.1.c.

Man kan opstille følgende scenarier, hvor reglerne ikke efterleves:

Scenarie 1:

Ressortmyndigheden får kendskab til, at et solcenter ikke har ladet sig registrere, fx gennem en henvendelse fra en forbruger.

Ressortmyndigheden ville kunne partshøre solcentret over de modtagne oplysninger og orientere solcentret om, at det ikke lovligt kan fortsætte driften uden at være registreret. Der kunne indføres bødestraf for at drive solcenter uden at være registreret hos ressortmyndigheden.

---

¹⁸² Det koster p.t. ca. 4.000 kr. at få foretaget en måling.

Ressortmyndigheden ville herefter have mulighed for at anmelde solcentret til politiet. Alternativt kunne der indføres hjemmel til, at ressortmyndigheden kan udstede et administrativt bødeforelæg for at drive solcenter uden at være registreret, se afsnit 4.4.1.c.

Scenarie 2:

Ressortmyndigheden kunne udføre dokumentationskontrol og udtrække det pågældende solcenters logbog fra det elektroniske system. Det konstateres, at logbogen er mangelfuld, og der er derfor ikke tilstrækkelig sikkerhed for, at solarierne overholder eventuelle krav til udstråling og UV-type.

Ressortmyndigheden ville kunne få udført en måling. Solcentret bør i sådanne situationer selv skulle betale for målingen uanset resultatet. Der kunne indføres bødestraf for manglende overholdelse af kravene til udstråling eller UV-type. Ressortmyndigheden ville herefter have mulighed for at anmelde solcentret til politiet.

Ressortmyndigheden ville endvidere med hjemmel i produktsikkerhedslovens § 20, stk. 2, kunne meddele forbud mod at gøre de pågældende solarier tilgængelige for forbrugerne, indtil udstrålingen lever op til kravene.

Scenarie 3:

Ressortmyndigheden har via det elektroniske registreringssystem til førelse af logbøger konstateret, at et solcenter ikke fører logbog. Dermed er der ikke tilstrækkelig dokumentation for, at solarierne overholder krav til udstråling og UV-type.

Ressortmyndigheden ville kunne få udført en måling, som solcentret selv bør skulle betale for. Der kunne indføres bødestraf for at drive solcenter uden at føre logbog. Hvis målingen viser, at solarierne overholder kravene til udstråling og UV-type, ville ressortmyndigheden have mulighed for at anmelde solcentret til politiet for ikke at føre logbog. Hvis målingen viser, at solarierne ikke overholder kravene til udstråling eller UV-type, ville ressortmyndigheden have mulighed for at anmelde solcentret til politiet både for drift af solcenter uden at føre logbog og for overskridelse af kravene til udstråling eller UV-type.

Ressortmyndigheden ville endvidere med hjemmel i produktsikkerhedslovens § 20, stk. 2, kunne meddele forbud mod at gøre de pågældende solarier tilgængelige for forbrugerne, indtil udstrålingen lever op til kravene.

Scenarie 4:

Ressortmyndigheden kommer på kontrolbesøg hos solcentret. Der ville primært være tale om varslede kontrolbesøg, men ressortmyndigheden kunne vælge at lave uvarslede besøg, hvis formålet med kontrollen tilsiger det.

Hvis det konstateres, at der ikke er adgang til sikkerhedsbriller, eller at den fælles nordiske plakat ikke er ophængt, ville ressortmyndigheden kunne vejlede solcentret om reglerne.

4.4.4. Fordele og ulemper ved kontrolmodellerne

Et krav om inspektion af solcentrene foretaget af et akkrediteret inspektionsorgan, som det er beskrevet i afsnit 4.4.2, kan medvirke til øget regelefterlevelse i branchen. Kravet om at føre logbog vil betyde, at solcentret løbende holder fokus på den væsentligste sikkerheds- og sundhedsmæssige faktor, solariernes udstråling. Samtidig vil solcentret kunne få regelmæssige besøg af inspektionsorganet, hvor det kontrolleres, om solcentret lever op til kravene til solariernes udstråling og UV-type samt kravene om, at der er adgang til sikkerhedsbriller, at den fælles nordiske plakat er ophængt, og at der føres logbog.

Fordelene ved ordningen er egenkontrol i form af logbogen med fokus på solariernes udstråling, den synligt placerede attest, som giver forbrugerne mulighed for at vælge et solcenter, der lever op til kravene samt de økonomiske incitamenter til at leve op til de fastsatte krav.

Endvidere er det en klar fordel, at det i alle solcentre bliver kontrolleret af et akkrediteret inspektionsorgan, om de fastsatte sikkerhedskrav bliver overholdt. På baggrund af Sikkerhedsstyrelsens tilsynserfaringer er der formodning om, at solcentrene først forholder sig til sikkerhed, når de bliver varslet om et tilsynsbesøg, og dette faktisk gennemføres. Hos ressortmyndigheden er det både ressourcer og en risikovurdering, der afgør omfanget og karakteren af tilsyn på solarieområdet. Der gennemføres derfor ikke kontrol i alle solcentre. Samtidig vil inspektionsmodellen medføre, at det tydeliggøres, at det er solcentrene selv, der har ansvaret for at leve op til reglerne. Hertil kommer, at de risikobaserede tilsyn, der fortsat udføres, i vidt omfang kan udføres som dokumentationskontrol af logbogen eller som kontrol af, om solcentret har en gyldig attest. Inspektionsmodellen vil således medføre en mere effektiv kontrol.

Arbejdsgruppen finder umiddelbart, at inspektionsordningen er velegnet til solarieområdet, hvor der er mange små virksomheder. Det skyldes, at inspektion er en enkel kontrolordning, hvor inspektionsorganet forholdsvis enkelt kan kontrollere eventuelle fastsatte krav, fx om der er adgang til sikkerhedsbriller, om den fælles nordiske plakat er ophængt, og om der er ført logbog, så der er tilstrækkelig sikkerhed for, at kravene til udstråling og UV-type overholdes.

Ulemperne ved inspektionsordningen vil være, at den vil medføre byrder for solcentrene. Omkostningerne for solcentrene anslås til ca. 4.000 kroner for en årlig inspektion. Hertil kommer, at der kan være behov for et opfølgende besøg, der ligeledes anslås at koste ca. 4.000 kroner. Endelig kan det også være nødvendigt at få foretaget en måling, der p.t. koster ca. 4.000 kroner.

Der vil således være et økonomisk incitament til at overholde reglerne og undgå en opfølgende inspektion og eventuel måling. Hvis der stilles nye krav, der medfører økonomiske byrder, kan det få den konsekvens, at nogle solcentre må lukke. Foruden de økonomiske byrder vil der være administration med førelse af logbog og registrering af solcentret hos ressortmyndigheden. Det vurderes dog, at disse administrative byrder vil være begrænsede. Arbejdsgruppen har fået oplyst fra Dansk Solarie Forening, at rørene i et solarium i gennemsnit skal skiftes én gang årligt, og registreringen vil kun skulle foretages én gang på ressortmyndighedens hjemmeside eller på virk.dk.

Arbejdsgruppen vurderer, at også myndighedskontrol kombineret med egenkontrol kan medvirke til øget regelefterlevelse. Eventuel fastsættelse af konkrete regler på området kan forventes at øge regelefterlevelsen. Hertil kommer, at en logbog, ligesom ved inspektion, kan betyde, at solcentret løbende holder fokus på den væsentligste sikkerheds- og sundhedsmæssige faktor, kravene til solariernes udstråling og UV-type. Der er endvidere et vist økonomisk incitament til at overholde reglerne, hvis ressortmyndigheden i tilfælde af kontrol kan pålægge solcentret udgifterne til en måling, i tilfælde hvor solcentret ikke har ført logbog på en sådan måde, at der er tilstrækkelig sikkerhed for, at solarierne overholder kravene til udstråling og UV-type. Endelig kan det medvirke til større regelefterlevelse, at forbrugerne på ressortmyndighedens hjemmeside kan undersøge, hvilke solcentre der er registrerede.

Ulempen ved den analyserede model med myndighedskontrol kombineret med egenkontrol kan være, at den vil betyde øgede administrative byrder for solcentrene. De vil løbende skulle vedligeholde logbogen og foretage registrering. Som nævnt ovenfor, vurderer arbejdsgruppen dog, at der vil være tale om begrænsede administrative byrder. Det kan endvidere være en ulempe i forhold til inspektionsordningen, at solcentrene ikke får regelmæssige kontrolbesøg, og at forbrugeren ikke i det enkelte solcenter løbende kan se, om det lever op til eventuelle fastsatte krav.

Myndighedskontrol kombineret med egenkontrol vil i modsætning til inspektionsordningen kunne betyde, at ressortmyndigheden i højere grad vil skulle føre kontrol med solcentrene, da der ikke kommer en anden aktør på kontrolbesøg. Til gengæld vil ressortmyndigheden have mulighed for at udføre en del af den risikobaserede kontrol som dokumentationskontrol, hvorved der også ved denne model vil kunne opnås en mere effektiv kontrol.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at de økonomiske byrder, som en inspektionsordning vil medføre for solcentrene, ikke står mål med den forventede effekt. Særligt set i forhold til, at man med myndighedskontrol kombineret med egenkontrol forventes at kunne opnå en bedre regelefterlevelse end i dag for betydeligt færre ressourcer.

4.4.5. Registreringsordning

Arbejdsgruppen har overvejet, om det vil være nødvendigt at indføre en registreringsordning, fordi det vil være solcentrene selv, der har ansvaret for at leve op til eventuelle fastsatte krav. Arbejdsgruppen finder dog, at indførelse af en registreringsordning vil være relevant af hensyn til at øge ressortmyndighedens kendskab til solariebranchen. Hertil kommer, at registreringen vil betyde, at der vil kunne planlægges en mere effektiv kontrol, og at der vil kunne gennemføres en målrettet kommunikationsindsats.

Ressortmyndighedens mulighed for at offentliggøre en liste over registrerede solcentre vil gøre det muligt for forbrugerne kun at bruge registrerede solcentre. Hermed kan registreringen blive et konkurrenceparameter.

Det er på den baggrund arbejdsgruppens opfattelse, at fordelene ved en registreringsordning vil kunne retfærdiggøre den administrative byrde, som ordningen vil være for solcentrene.

4.4.6. Sanktionsmuligheder

Arbejdsgruppen vurderer indledningsvist, at indførelse af bødestraf for drift af solcenter uden at være registreret hos ressortmyndigheden henholdsvis uden at have en gyldig attest fra et akkrediteret inspektionsorgan samt for overskridelse af eventuelle krav til solariernes udstråling og UV-type vil være en fordel.

Det skyldes for det første, at bødestraf vurderes at ville have en præventiv effekt, der vil medvirke til øget regelefterlevelse. For det andet vil det være en fordel for ressortmyndigheden i forbindelse med dennes tilsyn med solcentrene, at de nævnte overtrædelser umiddelbart vil kunne anmeldes til politiet. Det vil betyde en mere effektiv kontrol, hvor der ikke først må udstedes forbud eller påbud, som det er tilfældet i dag.

Arbejdsgruppen vurderer, at man med fordel kan undersøge muligheden for anvendelse af administrative bødeforelæg som sanktionsmulighed i tilfælde, hvor der drives solcenter uden at være registreret hos ressortmyndigheden henholdsvis uden at have en gyldig attest fra et akkrediteret inspektionsorgan, da der vil være tale om klare og umiddelbart konstaterbare overtrædelser. Det samme gælder tilfælde, hvor solariet ikke overholder eventuelle krav til udstråling eller UV-type, da dette vil kunne konstateres ved en måling.

Hertil kommer, at administrative bødeforelæg vil kunne nedbringe den samlede sagsbehandlingstid. Solcentret vil naturligvis kunne undlade at vedtage bødeforelægget, hvorefter sagen må anmeldes til politiet og prøves ved domstolene.

Med afsæt heri kan foretages en nærmere analyse af mulighederne for at anvende administrative bødeforelæg.

5. Fordelingen af opgaver mellem myndighederne på solarieområdet

---

5.1. Gældende lovgivning

Flere forskellige myndigheder har efter den nugældende lovgivning opgaver i forhold til solarieområdet.

a) Arbejdstilsynet

Af direkte relevans for solarieområdet kan det fremhæves, at Arbejdstilsynet er ansvarlig for administrationen af bekendtgørelse nr. 612 af 25. juni 2008 om indretning af tekniske hjælpemidler, som implementerer maskindirektivet.

Bortset fra solarier beregnet til privat anvendelse er det derfor som hovedregel Arbejdstilsynet, der med hjemmel i arbejdsmiljøloven fører tilsyn med, at solarier markedsført fra 29. december 2009 lever op til betingelserne for markedsføring (og ibrugtagning) i kapitel 2 i bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler.

Arbejdstilsynets hovedopgave er at føre tilsyn med overholdelsen af arbejdsmiljøloven. Arbejdsmiljøloven regulerer arbejdsgiverens forpligtelser til at sikre, at maskiner m.v. *anvendes* forsvarligt på arbejdspladsen, og hensynet er således at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Bortset fra forhold, der vedrører de ansattes sikkerhed og sundhed, fører Arbejdstilsynet ikke tilsyn med, hvordan solarier anvendes i solcentre. Arbejdstilsynets tilsyn retter sig ikke mod brugernes anvendelse af solarierne.

b) Sikkerhedsstyrelsen

Af direkte relevans for solarieområdet kan det fremhæves, at Sikkerhedsstyrelsen er ansvarlig for administrationen af bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994, som implementerer lavspændingsdirektivet.

Sikkerhedsstyrelsen har derfor ført tilsyn med, at solarier markedsført før 29. december 2009 opfylder betingelserne for markedsføring i bekendtgørelse nr. 797 af 30. august 1994. Sikkerhedsstyrelsen fører fortsat tilsyn med, at solarier, som er markedsført fra 29. december 2009 og beregnet til privat anvendelse, lever op til bekendtgørelsens betingelser for markedsføring.

Efter produktsikkerhedslovens § 14 varetager Sikkerhedsstyrelsen som hovedregel opgaven som kontrolmyndighed efter produktsikkerhedsloven, medmindre andet følger af § 15.

På den baggrund har Sikkerhedsstyrelsen i praksis hidtil varetaget opgaven som kontrolmyndighed efter produktsikkerhedsloven og har i den forbindelse bl.a. kontrolleret, om anvendelsen af

solarier i solcentre lever op til det generelle sikkerhedskrav i produksikkerhedsloven.¹⁸³ Sikkerhedsstyrelsen har som led i sin sagsoplysning fundet det nødvendigt at foretage målinger af solariers udstråling for at kunne kontrollere overholdelsen af udstrålingskravet og for at bestemme solariernes UV-type.¹⁸⁴

c) Sundhedsstyrelsen (herunder Statens Institut for Strålebeskyttelse)

Sundhedsstyrelsen har ingen administrative opgaver i forhold til markedsføringen af solarier og anvendelsen af solarier i solcentre.

Sundhedsstyrelsen er dog efter sundhedslovens § 214, stk. 2,¹⁸⁵ forpligtet til at yde rådgivning til andre myndigheder i sundhedsfaglige spørgsmål.

Da problemerne vedrørende solariers sikkerhed i overvejende grad kan henføres til den fare for menneskers liv og sundhed, der skyldes solariers UV-stråling, har Sikkerhedsstyrelsen løbende indhentet udtalelser fra Sundhedsstyrelsen vedrørende den sundhedsfare, der er forbundet med brug af solarier.

5.2. Myndighedsansvaret i andre lande

5.2.1. Norge

Statens strålevern administrerer den norske lov om strålebeskyttelse, strålevernsloven, og strålevernsforskriften, der blandt andet fastsætter specifikke regler om anvendelsen af solarier.

Statens strålevern er den kompetente myndighed på området for strålebeskyttelse og nuklear sikkerhed. Myndigheden hører under Helse- og omsorgsdepartementet, men hjælper alle departementer i spørgsmål om stråling.

Direktoratet for samfunnssikkerhet er ansvarlig myndighed for andre aspekter vedrørende solarier end strålingen.

Statens strålevern har siden januar 2004 delegeret sin tilsynskompetence for solarier, herunder også kompetencen til at træffe afgørelser, til kommunale tilsynsmyndigheder.

Afgørelser truffet af Statens strålevern i medfør af strålevernsloven og strålevernsforskriften kan påklages til departementet.

Afgørelser truffet af kommunerne i medfør af strålevernsloven og strålevernsforskriften kan påklages til fylkesmannen (minder om de danske statsforvaltninger).

---

¹⁸³ Se nærmere herom i afsnit 2.2.3.2. og om Sikkerhedsstyrelsens praksis de forskellige afsnit om gældende ret i kapitel 3.

¹⁸⁴ Disse målinger er i praksis blevet udført af et konsulentfirma.

¹⁸⁵ Jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010 med senere ændringer.

5.2.2. Sverige

Strålsäkerhetsmyndigheten administrerer den svenske lov om beskyttelse mod stråling, Strålskyddslagen, og den svenske solarieforskrift, der blandt andet fastsætter specifikke regler om anvendelsen af solarier. Strålsäkerhetsmyndigheten har endvidere ansvar for at udstede regler om solarier og at være støtte for kommunerne i deres tilsynsarbejde.

Strålsäkerhetsmyndigheten er kompetent myndighed på områderne strålebeskyttelse og nuklear sikkerhed. Strålsäkerhetsmyndigheten hører under Miljödepartementet.

Siden august 2007 er det kommunerne, der har ansvaret for at føre tilsyn med solarier.

5.2.3. Finland

Strålsäkerhetscentralen administrerer den finske lov om beskyttelse mod stråling, Strålskyddslagen, og den finske forordning om begrænsning af befolkningens eksponering for ikke-ioniserende stråling, der blandt andet fastsætter specifikke regler om anvendelsen af solarier.

Strålsäkerhetscentralen er kompetent myndighed på områderne strålebeskyttelse og nuklear sikkerhed. Strålsäkerhetscentralen hører under Social- og hälsovårdsministeriet. Udover at overvåge strålebeskyttelse og nuklear sikkerhed, er myndigheden også et forskningsinstitut og en ekspertorganisation, der skal beskytte mennesker, miljø og kommende generationer mod strålingens skadevirkninger.

5.2.4. Island

Den Islandske Strålingsmyndighed (Geislavarnir ríkisins) administrerer den islandske lov om stråling, lov nr. 44/2002 om stråling, og solarieforordningen, der blandt andet fastsætter specifikke regler om anvendelsen af solarier.

Geislavarnir ríkisins er kompetent myndighed på solarieområdet. Geislavarnir ríkisins er et statsligt organ under Ministeriet for sundhed og social sikkerhed. Myndigheden har omfattende administration, service og forskning inden for området for stråling.

Regelmæssige tilsyn i solcentre udføres af lokale sundhedsinspektører. Disse lokale sundhedsinspektører kan anmode om ekspertise fra Geislavarnir ríkisins, når det er nødvendigt.

5.2.5. Andre lande

Portugal

Den nationale administrative myndighed specialiseret inden for fødevarer sikkerhed og økonomisk tilsyn, ASAE,¹⁸⁶ er markedsovervågningsmyndighed for solarier. Tilsynet udføres i henhold til portugisisk lovgivning om solarier.

---

¹⁸⁶ Food and Economic Safety Authority.

Tyskland

Hver delstat i Tyskland bestemmer, hvilken myndighed der skal have kompetencen på solarieområdet og administrerer den tyske UV-beskyttelsesforskrift. Denne forskrift regulerer anvendelsen af solarier.

Spanien

Ministeriet for industri, turisme og handel er kompetent myndighed for lavspændingsdirektivet og for direktivet for elektromagnetisk kompatibilitet. Ministeriet for sundhed, socialpolitik og ligestilling er kompetent myndighed for den spanske lovgivning om salg og brug af solarier.

Kontrol med solcentre udføres af selvstændige, regionale myndigheder.

Belgien

Ministeriet for økonomi, små og mellemstore virksomheder, selvstændige og energi¹⁸⁷ er den kompetente myndighed på området for teknisk og elektrisk sikkerhed for solarier. Under ministeriet hører Direktoratet for energi, som er ansvarlig myndighed for markedsføringen af solarier. Under ministeriet hører endvidere Direktoratet for kvalitet og sikkerhed, som er ansvarlig myndighed for lovgivningen om anvendelse af solarier i solcentre. Under ministeriet hører endelig Direktoratet for kontrol og mægling, som fører tilsyn med solarier under anvendelse i solcentre.

Markedsføring af solarier er reguleret af nationale regler, der gennemfører lavspændingsdirektivet.

Holland

Den hollandske sikkerhedsmyndighed for fødevarer og forbrugerprodukter¹⁸⁸ er myndighed på området for solarier. Myndighedens opgave er at beskytte menneskers og dyrs sundhed ved at overvåge fødevarer og forbrugerprodukter. Myndigheden hører under Ministeriet for økonomi, landbrug og innovation, men løser også opgaver for Ministeriet for sundhed, velfærd og sport.

Solarier er reguleret af nationale regler, der gennemfører lavspændingsdirektivet, maskindirektivet og produktsikkerhedsdirektivet.

5.2.6. Opsummering andre lande

I de fire nordiske lande er det overordnede myndighedsansvar for solarieområdet placeret hos en strålebeskyttelsesmyndighed. I fire ud af de fem øvrige udvalgte europæiske lande er myndighedsansvaret for solarieområdet placeret i et ministerium, der har økonomi og erhverv som ressortområde.

---

¹⁸⁷ The Federal Public Service Economy, SMEs, Self-Employed and Energy.

¹⁸⁸ The Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority.

5.3. Analyse og fremadrettede overvejelser

a) Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet er myndighed efter arbejdsmiljøloven. Arbejdsmiljøloven regulerer arbejdsgiverens forpligtelser til at sikre, at maskiner mv. *anvendes* forsvarligt på arbejdspladsen i forhold til de ansatte, og hensynet er således at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet er desuden kompetent myndighed i Danmark på en række produktdirektiver, der stiller krav til *indretningen* af de produkter, som fabrikanter, importører m.v. markedsfører. De produktdirektiver, som Arbejdstilsynet har ansvaret for, vedrører normalt produkter, der også anvendes i en arbejdsmæssig sammenhæng.

Arbejdstilsynet er kompetent myndighed i Danmark for så vidt angår maskindirektivet og overvåger derfor, om de solarier, der gøres tilgængelige på markedet er i overensstemmelse med reglerne herom.

Arbejdstilsynets opgave er at føre tilsyn med, om virksomhederne overholder arbejdsmiljøreglerne. Arbejdstilsynet fører derfor tilsyn med de virksomheder, hvor der er ansatte og fører her kontrol med de ansattes sikkerhed og sundhed.

De fleste solcentre er ubemandede og vil typisk blive serviceret af servicepersonale, som kører mellem solcentrene. Hvis der er ansatte vil tilsynet ikke nødvendigvis foregå i forbindelse med et solcenter, men vil normalt foregå på det kontor, hvor administrationen ligger evt. med besøg på 1-2 solcentre. Arbejdstilsynet har i den anledning ikke vurderet, at de ansattes udsættelse for UV-stråling fra solarierne kan være sundhedsskadeligt og kan indebære en overtrædelse af bestemmelser i arbejdsmiljøloven.

Derudover er Arbejdstilsynet markedsovervågningsmyndighed i henhold til en række produktdirektiver, hvor Arbejdstilsynet kontrollerer om produkterne er indrettet i overensstemmelse med den EU-regulering, der gælder herfor. Arbejdstilsynets markedsovervågning vedrører betingelserne for markedsføringen og ikke betingelserne for den konkrete anvendelse af solarierne.

Arbejdstilsynet er ikke i besiddelse af den særlige viden omkring UV-stråling, som måtte kræves for vurdering af, hvornår et solarium er brugt forsvarligt.

Det er hensigtsmæssigt, at den myndighed, der skal varetage opgaven, er i besiddelse af den nødvendige viden om UV-stråling.

Tilsynet med brugen af solarier vil således ikke have sammenhæng med de opgaver, som Arbejdstilsynet i øvrigt udfører på arbejdsmiljøområdet.

b) Sikkerhedsstyrelsen

Den omstændighed, at Sikkerhedsstyrelsen hidtil har varetaget opgaven som kontrolmyndighed efter produktsikkerhedsloven i forhold til anvendelsen af solarier, kan tale for, at Sikkerhedsstyrelsen også får ansvar for administrationen af eventuelle fremtidige regler vedrørende anvendelsen af solarier i solcentre, som arbejdsgruppens arbejde eventuelt måtte give anledning til.

Sikkerhedsstyrelsen har således erfaringer med tilsyn på solarieområdet, herunder med udførelse af måling af udstrålingen fra solarier.

Ansaret for udførelsen/den faktiske udførelse af tilsynet med anvendelsen af solarier har endvidere en vis sammenhæng med den markedsovervågning, som Sikkerhedsstyrelsen i øvrigt udfører med andre produkter efter produktsikkerhedsloven.

På den anden side kan det anføres, at sikkerhedsproblemerne på solarieområdet i sammenligning med andre produkter i højere grad skyldes den konkrete anvendelse af lovligt markedsførte produkter. Det vil derfor måske kun have en begrænset effekt, at administrationen af de fremtidige regler vedrørende anvendelsen af solarier i solcentre placeres sammen med markedsovervågningen efter produktsikkerhedsloven af andre produkter

c) Sundhedsstyrelsen (herunder Statens Institut for Strålebeskyttelse)

Det kan overvejes om den omstændighed, at problemerne ved anvendelsen af solarier i overvejende grad kan henføres til den fare for menneskers liv og sundhed, der skyldes solariers UV-stråling, bør medføre, at Sundhedsstyrelsen får ansvar for administrationen af eventuelle fremtidige regler på området.

Dette skulle i givet fald være ud fra en betragtning om, at den myndighed, der har den nødvendige viden om sundhedsfaglige spørgsmål og fysiske spørgsmål vedrørende stråling, varetager opgaven.

Administration af evt. fremtidige regler vedr. anvendelse af solarier i solcentre forudsætter ikke særlig sundhedsfaglig viden.

At UV-stråling har sundhedsskadelige virkninger, begrundes således ikke, at myndighedsansvaret vedrørende eventuelle fremtidige regler om anvendelse af solarier placeres hos Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsen har ikke i dag opgaver vedrørende kontrol med solarier og har derfor ikke erfaring med kontrol hhv. inspektionsordninger på dette område. Sikkerhedsstyrelsen udfører opgaven i dag og har dermed erfaringer med kontrol på solarieområdet, herunder udførelse af målinger på udstrålingen fra solarier.

Såfremt Sundhedsstyrelsen skulle varetage denne opgave i fremtiden, vil det være nødvendigt at opbygge og vedligeholde en ekspertise i forbindelse med kontrol med solarier, en ekspertise, som Sikkerhedsstyrelsen allerede i dag besidder.

Dertil kommer, at kontrol på solarieområdet ikke vil have sammenhæng med de opgaver, som Sundhedsstyrelsen (Statens Institut for Strålebeskyttelse) i øvrigt varetager.

6. Bilagsoversigt

- Bilag I: Kommissorium for arbejdsgruppe om solarier.
- Bilag II: Arbejdsgruppens sammensætning.
- Bilag III: Sundhedsstyrelsens udtalelse af 7. oktober 2011.
- Bilag IV: Fælles nordisk plakat.
- Bilag V: Illustration af inspektionsordning på solarieområdet.
- Bilag VI: Illustration af myndighedskontrol kombineret med egenkontrol.